

2018

VIEŠOJO
SEKTORIAUS
ATASKAITA

VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Turinys

2018 metų viešojo sektoriaus ataskaitos santrauka.....	3
1. Įvadas.....	7
2. Viešąjį sektorių apibūdinančių duomenų apžvalga.....	9
3. Valstybės viešąjį sektorių apibūdinančių duomenų apžvalga	18
4. Ministrų valdymo sričių palyginimas	24
5. Ministrų valdymo sričių apžvalga.....	29
6. Vyriausybei atskaitingų įstaigų apžvalga	57
7. Valstybės viešojo sektoriaus pokyčiai 2016–2018 metais	58
8. Savivaldybių viešąjį sektorių apibūdinančių duomenų apžvalga	63
9. Pastebėjimai ir pasiūlymai.....	102

2018 metų viešojo sektoriaus ataskaitos santrauka

VIEŠOJO SEKTORIAUS ORGANIZACIJŲ SKAIČIUS IR JO POKYTIS

- Viešajame sektoriuje veikė 4120 organizacijos, iš jų:
 - 751 valstybės viešojo sektoriaus organizacija (18 proc.);
 - 3369 savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos (82 proc.).
- Viešąjį sektorių sudarė:
 - 3123 biudžetinės įstaigos (513 valstybės, 2610 savivaldybių) (76 proc.);
 - 632 viešosios įstaigos (125 valstybės, 507 savivaldybių) (15 proc.);
 - 59 valstybės/savivaldybių įmonės (27 valstybės, 32 savivaldybių) (2 proc.);
 - 306 akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės (86 valstybės, 220 savivaldybių) (7 proc.).
- Viešasis sektorius sumažėjo 171 viešojo sektoriaus organizacijomis, iš jų:
 - 111 valstybės viešojo sektoriaus organizacijų;
 - 60 savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų.
- Viešasis sektorius buvo optimizuojamas:
 - Valstybės viešajame sektoriuje:
 - 124 išregistravus;
 - 10 pradėjus arba vykdžius likvidavimo/privatizavimo procedūras;
 - 5 pradėjus arba vykdžius bankroto procedūras;
 - 91 reorganizavus/pertvarkius;
 - 13 įsteigus.
 - Savivaldybių viešajame sektoriuje:
 - 73 išregistravus;
 - 43 reorganizavus/pertvarkius;
 - 13 įsteigus.

VIEŠAJAME SEKTORIUJE DIRBUSIŲ DARBUOTOJŲ SKAIČIUS IR JO POKYTIS

- Viešajame sektoriuje vidutiniškai dirbo 345 398 darbuotojai¹, iš jų:
 - 160 492 valstybės viešajame sektoriuje;
 - 184 906 savivaldybių viešajame sektoriuje.
- Viešojo sektoriaus darbuotojų skaičius sumažėjo 18 441 darbuotoju (5 proc.), iš jų:
 - 15 609 (8,9 proc.) valstybės viešajame sektoriuje;
 - 2 832 (1,5 proc.) savivaldybių viešajame sektoriuje.
- Viešajame sektoriuje dirbo 48 333 valstybės tarnautojai² (14 proc. visų viešojo sektoriaus darbuotojų), iš jų:

¹ Į šį skaičių įtraukti valstybės tarnautojai, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, vidaus reikalų sistemos statutiniai valstybės tarnautojai ir profesinės karo tarnybos kariai.

- 41 800 (26 proc.) valstybės viešajame sektoriuje;
- 6533 (3,6 proc.) savivaldybių viešajame sektoriuje.
- Viešajame sektoriuje sumažėjo 1442 valstybės tarnautojai (3 proc.):
 - valstybės viešajame sektoriuje skaičius sumažėjo 1 411 (3,3 proc.).
 - savivaldybių viešajame sektoriuje skaičius sumažėjo 31 valstybės tarnautoju (0,47

DARBO UŽMOKESTIS VIEŠAJAME SEKTORIUJE IR JO POKYTIS

- proc.).
- Viešojo sektoriaus darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio mediana buvo 751,5 Eur:
 - 871 Eur valstybės viešajame sektoriuje;
 - 632 Eur savivaldybių viešajame sektoriuje.
- Darbo užmokesčio mediana vidutiniškai padidėjo 9,5 proc.:
 - 8,9 proc. valstybės viešajame sektoriuje;
 - 11,2 proc. savivaldybių viešajame sektoriuje.
- Viešojo sektoriaus vidutinio darbuotojų darbo užmokesčio mediana buvo 15,8 proc. mažesnė negu valstybės viešojo sektoriaus darbuotojų ir 17,7 proc. mažesnė nei privataus sektoriaus darbuotojų.
- Valstybės viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio mediana buvo 4,7 proc. mažesnė nei privačiame sektoriuje.
- Savivaldybių viešojo sektoriaus darbo užmokesčio mediana buvo 27,4 proc. mažesnė nei valstybės viešajame sektoriuje ir 30,8 proc. mažesnė nei privačiame sektoriuje.
- Viešojo sektoriaus darbo užmokesčio fondas padidėjo 213 mln. Eur (6,6 proc.):
 - 39 mln. Eur (2,5 proc.) padidėjo valstybės viešajame sektoriuje;
 - 174 mln. Eur (10,6 proc.) padidėjo savivaldybių viešajame sektoriuje.

IŠVADOS DĖL VALSTYBĖS VIEŠOJO SEKTORIAUS

- 2018 metai išsiskiria valstybės viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvų įgyvendinimo gausa, spartumu ir rezultatyvumu lyginant su stebimu laikotarpiu (t. y. nuo 2010 metų, kai buvo parengta pirmoji Viešojo sektoriaus ataskaita) kiekvienais metais įgyvendintomis valstybės viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvomis;
- 2018 metais įvykusių institucinių pokyčių skaičius daugiau kaip tris kartus viršija praėjusiais metais fiksuotą institucinių pokyčių skaičių;
- darbuotojų skaičiaus mažėjimas viršija praėjusiais metais fiksuotą darbuotojų skaičiaus mažėjimo reikšmę daugiau kaip 2 tūkst. darbuotojų;
- dėl įgyvendintų viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvų, 2018 metais valstybės viešasis sektorius, skaičiuojant viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus mažėjimą, susitraukė 13 proc., o skaičiuojant darbuotojų skaičiaus mažėjimą – 8,9 proc.;

² Į šį skaičių įtraukti ir vidaus reikalų sistemos statutiniai valstybės tarnautojai.

- 2018 metais valstybės viešajame sektoriuje fiksuotas vidutinio darbo užmokesčio augimas beveik dvigubai didesnis negu praeitais metais užfiksuotas vidutinio darbo užmokesčio augimas, tačiau, nepaisant ženkliausio augimo, iki šiol nepasiekė privataus sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio reikšmės ir nuo jos nežymiai atsilieka.

PASIŪLYMAI VALSTYBĖS VIEŠAJAM SEKTORIUI TOBULINTI

- Įgyvendinti/tęsti viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvas, kuriomis mažinamas valstybės viešojo sektoriaus organizacijų ir jose dirbančių darbuotojų skaičius.
- užtikrinti, kad priimami viešojo sektoriaus įstaigų sistemą įtakojančios sprendimai atitiktų Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gaires, patvirtintas Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495, ypatingą dėmesį skiriant viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo nuostatomis dėl:
 - teisinės ir organizacinės formos steigiant naują viešojo sektoriaus organizaciją pasirinkimo pagrindimo;
 - mažesnę nei 20 patvirtintų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių turinčių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų reorganizavimo;
 - ministerijoms nebūdingų, su valstybės politikos formavimu nesusijusių funkcijų atsisakymo ir jų perdavimo tinkamiems subjektams;
 - biudžetinių įstaigų, kurioms pavesta atlikti viešojo administravimo funkcijas, administracijų struktūrų atitikties Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio reikalavimams bei Pavyzdinėms ministerijos, įstaigos prie ministerijos, kitos ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos administracijos struktūroms užtikrinimo;
 - Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse numatyto vadovaujančiųjų pareigybių ir valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, santykio;
 - Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse numatyto specialiosios veiklos srities ir bendrosios veiklos srities valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, santykio;
- spręsti darbo apmokėjimo didinimo valstybės viešajame sektoriuje klausimą, atsižvelgiant į Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos projekte, kuris Vyriausybės 2019 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 462 pateiktas svarstyti Seimui, numatytus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio ir finansavimo didinimo principus bei pasiūlymus dėl viešojo sektoriaus darbuotojų darbo apmokėjimo gerinimo;
- tęsti viešųjų ir administracinių paslaugų peržiūrą, kurios metu siekiama identifikuoti perteklines, nebūdingas, galimas atsisakyti, perduoti ar optimizuoti paslaugas – kas galėtų įtakoti ataskaitoje stebimų rodiklių – darbuotojų, jiems išlaikyti skiriamų asignavimų ar net įstaigų skaičiaus pokyčius.

IŠVADOS DĖL SAVIVALDYBIŲ VIEŠOJO SEKTORIAUS

- savivaldybių viešajame sektoriuje reikšmingų pokyčių nestebima jau keli metai.

PASIŪLYMAI SAVIVALDYBIŲ VIEŠAJAM SEKTORIUI TOBULINTI

- atlikti savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų peržiūrą atsižvelgiant į Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gaires;
- peržiūrėti savivaldybių vykdomų funkcijų sistemą, tam kad būtų užtikrinamas efektyvus ir rezultatyvus savivaldybių funkcijų vykdymas;
- peržiūrėti esamą funkcijų finansavimo sistemą, ir imtis priemonių kad būtų sukurta tokia sistema kuri motyvuotų savivaldybes veikti efektyviau ir siekti geresnių rezultatų;
- atlikus aukščiau išdėstytuose pasiūlymuose numatytas peržiūras, tobulinti įstatyminį reguliavimą, sudarysiantį prielaidas savivaldybėms efektyviau imtis veiksmų optimizuojant viešojo sektoriaus organizacijas;
- rekomenduoti savivaldybėms į viešųjų paslaugų teikimą aktyviau įtraukti ir/ar perduoti jų teikimą privataus sektoriaus subjektams, nevyriausybinėms organizacijoms, socialinio verslo partneriams ar vietos bendruomenėms;
- rekomenduoti savivaldybėms, formuojant ir tvirtinant savivaldybės administracijos struktūrą, be pagrindo nedidinti savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiaus, objektyviai įvertinti pareigybių poreikį, nuosekliai mažinant vadovaujančiųjų ir neužimtų savivaldybės administracijos pareigybių skaičių.

1. Įvadas

Šioje ataskaitos dalyje apžvelgiami:

- ataskaitos analizės objektas;
- analizuojami duomenys;
- ataskaitos duomenų šaltiniai;
- ataskaitos turinys.

Vidaus reikalų ministerija, siekdama užtikrinti viešojo sektoriaus stebėsenos iniciatyvos tęstinumą, parengė devintąją viešojo sektoriaus ataskaitą (toliau – ataskaita), skirtą šiame sektoriuje 2017–2018 metais įvykusiems pokyčiams ir bendrosioms sektoriaus vystymosi tendencijoms apžvelgti. Ataskaitoje apžvelgiami ir analizuojami *valstybės* ir *savivaldybių* viešąjį sektorių apibūdinantys duomenys, ataskaitiniais metais nustatyti jų pokyčiai įvairiais pjūviais ir bendros *valstybės* ir *savivaldybių* viešojo sektoriaus kitimo tendencijos ilgesnio laikotarpio perspektyvoje.

Tiek *valstybės*, tiek ir *savivaldybių* viešojo sektoriaus analizei pasirinkti tie patys analizuojami duomenys: organizacijų, jose dirbančių darbuotojų skaičius, darbo užmokesčio fondas ir vidutinis darbuotojų darbo užmokestis.

Tačiau, atsižvelgiant į objektyvias, su *savivaldybių* viešojo sektoriaus ypatumais susijusias aplinkybes, savivaldybių viešojo sektoriaus analizės turinys, apimtys ir pjūviai šiek tiek skiriasi. Kadangi savivaldybių biudžetinių įstaigų įvairovė yra labai didelė, o jų veiklos specifika, priklausomai nuo konkrečios savivaldybės dydžio, gyventojų tankumo, vyraujančios ekonominės veiklos, geografinės padėties ženkliai skiriasi, ataskaitoje lyginama tik viena savivaldybės biudžetinių įstaigų kategorija – savivaldybių administracijos, kurios pagal Vietos savivaldos įstatymą veikia visose savivaldybėse ir jų veiklos uždaviniai bei funkcijos yra analogiški. Analizuojant savivaldybių administracijas, ataskaitoje įvertintas savivaldybės administracijų darbuotojų ir gyventojų santykis, patvirtintų ir neužimtų pareigybių skaičius, nevadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių santykis, savivaldybės administracijos padalinių sudėtis ir, atsižvelgiant į analizės rezultatus, suformuluoti pasiūlymai dėl savivaldybių administracijų struktūrų tobulinimo.

Ataskaitos analizės objektas:

➤ *valstybės viešojo sektoriaus organizacijos:*

- valstybės biudžetinės įstaigos: Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Seimui atskaitingos įstaigos, teismai, prokuratūros, ministerijos, Vyriausybės įstaigos ir Vyriausybei atskaitingos įstaigos, įstaigos prie ministerijų, kitos ministerijoms, teismams, Vyriausybės įstaigoms ir Vyriausybei atskaitingoms įstaigoms, taip pat įstaigoms prie ministerijų pavaldžios biudžetinės įstaigos;
- viešosios įstaigos, kurių savininkas ar dalininkas yra valstybė;
- valstybės įmonės, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybės biudžetinės įstaigos;
- akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės, kuriose dalyvauja valstybė;

➤ *savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos:*

- savivaldybių biudžetinės įstaigos;
- viešosios įstaigos, kurių savininkės ir dalininkės yra savivaldybės;
- savivaldybių įmonės;
- savivaldybių valdomos akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės³.

Ataskaitoje analizuojami duomenys:

³ Akcinės bendrovės ir (ar) uždarnosios akcinės bendrovės, kurių vienai ar kelioms savivaldybėms nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime

- viešojo sektoriaus organizacijų skaičius;
- viešojo sektoriaus organizacijose dirbančių darbuotojų (valstybės tarnautojų, įskaitant vidaus reikalų sistemos statutinius pareigūnus, profesinės karo tarnybos karius, ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis) skaičius;
- viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondas;
- viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinis darbo užmokestis;

Ataskaitos duomenų šaltiniai:

- Tarpžinybinėje mokestinių duomenų saugykloje (toliau – TDS) sukaupiti viešojo sektoriaus organizacijų 2017–2018 metų duomenys;
- valstybės įmonės Registrų centras tvarkomas Juridinių asmenų registras (neatlygintinai prieinami duomenys);
- Seimo teisės aktų ir jų projektų informacinių duomenų bazių informacija;
- Statistikos departamento ir Valstybės tarnybos departamento interneto svetainėse pateikiama vieša statistinė informacija;
- informacija apie pokyčius valstybės viešojo sektoriaus organizacijose lėmusias priežastis, valstybės viešojo sektoriaus organizacijų vadovų vidutinį darbo užmokestį gauta užpildžius ir Vidaus reikalų ministerijai pateikus specialias duomenų, reikalingų ataskaitai parengti, formas;
- informacija apie viešąsias įstaigas, kurių savininkės ir dalininkės yra savivaldybės, savivaldybių kontroliuojamas akcines bendroves ir uždarąsias akcines bendroves gauta Vidaus reikalų ministerijai atlikus savivaldybių apklausą;
- kita viešai prieinama informacija (viešojo sektoriaus organizacijų interneto svetainės).

Ataskaitos turinys (ataskaitoje pateikiama):

- bendri visą viešąjį sektorių apibūdinantys duomenys;
- valstybės viešąjį sektorių apibūdinantys duomenys, jų pokyčiai ataskaitiniais metais ir bendros šio sektoriaus kitimo tendencijos ilgesnio laikotarpio perspektyvoje;
- savivaldybių viešąjį sektorių apibūdinantys duomenys, jų pokyčiai ataskaitiniais metais ir bendros šio sektoriaus kitimo tendencijos ilgesnio laikotarpio perspektyvoje;
- viešojo ir privataus sektoriaus darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio palyginimas ir metinis pokytis;
- ministrų valdymo sričių apžvalga ir jose įvykusių institucinių pokyčių įtakos visai valdymo sričiai įvertinimas.

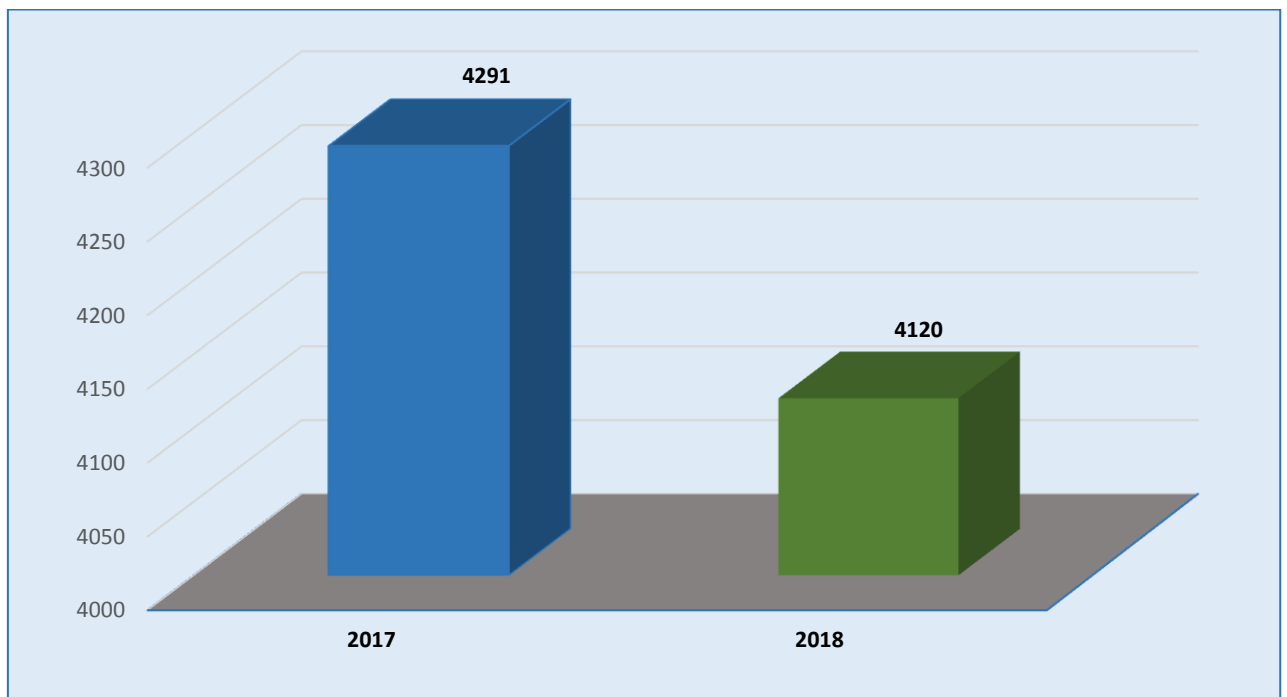
2. Viešąjį sektorių apibūdinančių duomenų apžvalga

Šioje ataskaitos dalyje apžvelgiami *viešąjį sektorių (valstybės ir savivaldybių)* apibūdinantys duomenys:

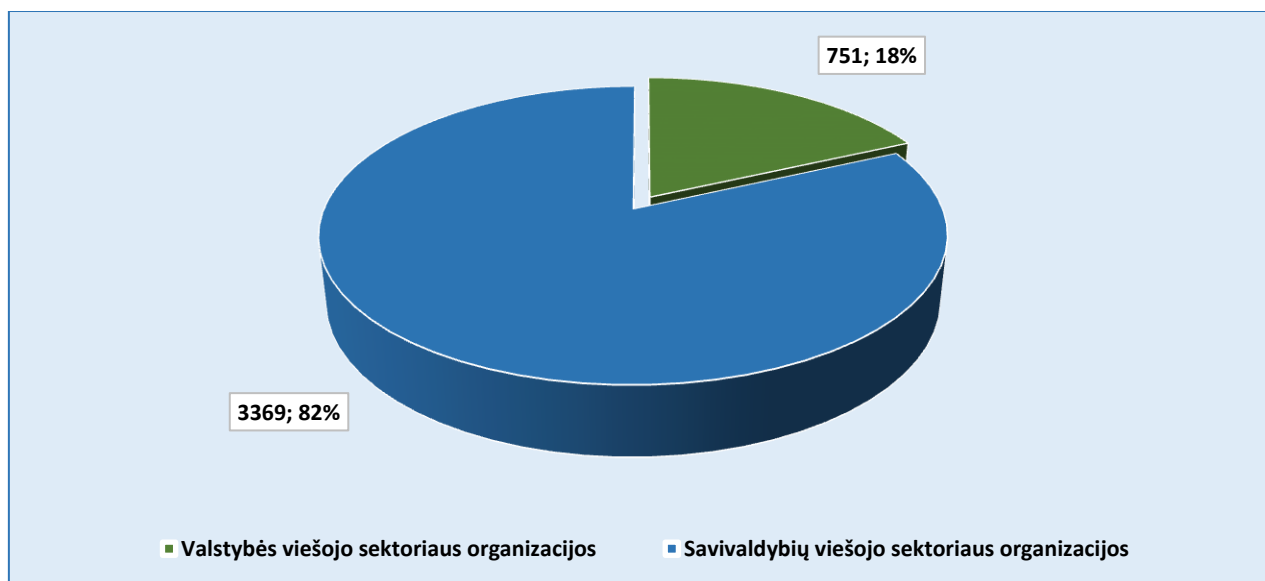
- organizacijų skaičius;
- darbuotojų skaičius;
- darbo užmokesčio fondas;
- vidutinis darbo užmokestis;
- vidutinio darbo užmokesčio palyginimas su privataus sektoriaus vidutiniu darbo užmokesčiu.

2018 metais Lietuvoje veikė 4120 viešojo sektoriaus organizacijų, iš jų: 751 *valstybės* (18 proc.) ir 3369 *savivaldybių* (82 proc.). Lyginant su praėjusiais metais, bendras viešojo sektoriaus organizacijų skaičius sumažėjo 171 organizacija: valstybės viešasis sektorius sumažėjo 111 organizacijų, o savivaldybių viešasis sektorius – 60 organizacijų. Organizacijų skaičiaus sumažėjimas valstybės viešajame sektoriuje yra beveik dvigubai didesnis nei savivaldybių viešajame sektoriuje, tai parodo spartesnę ir rezultatyvesnę viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvų įgyvendinimą valstybės lygiu.

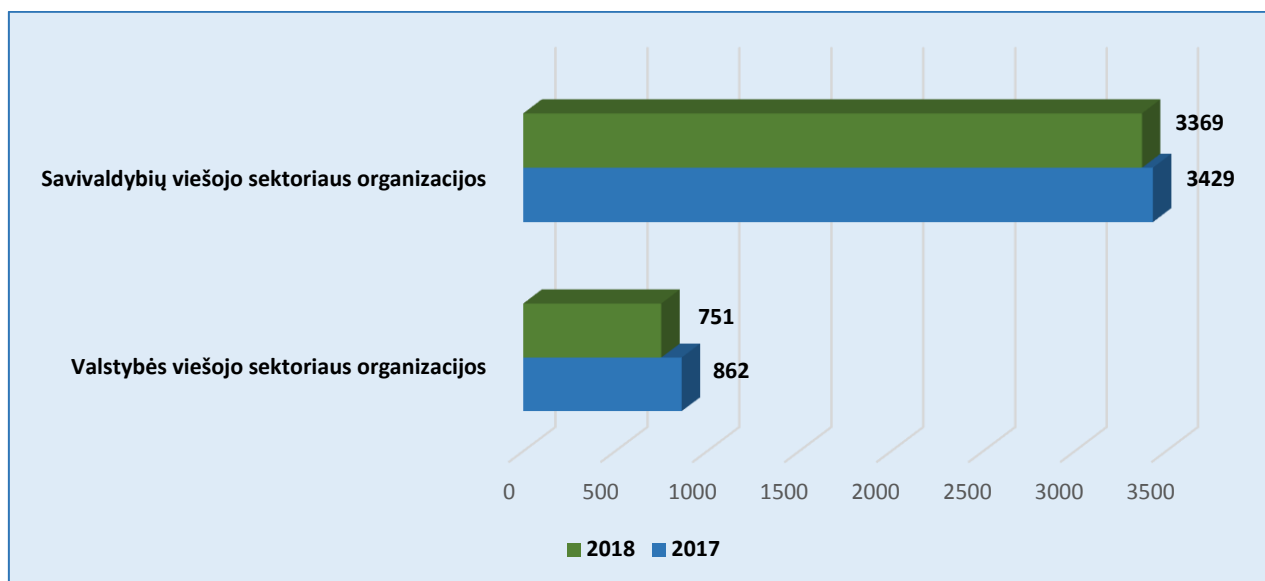
1 paveikslas. Viešojo sektoriaus organizacijų skaičius

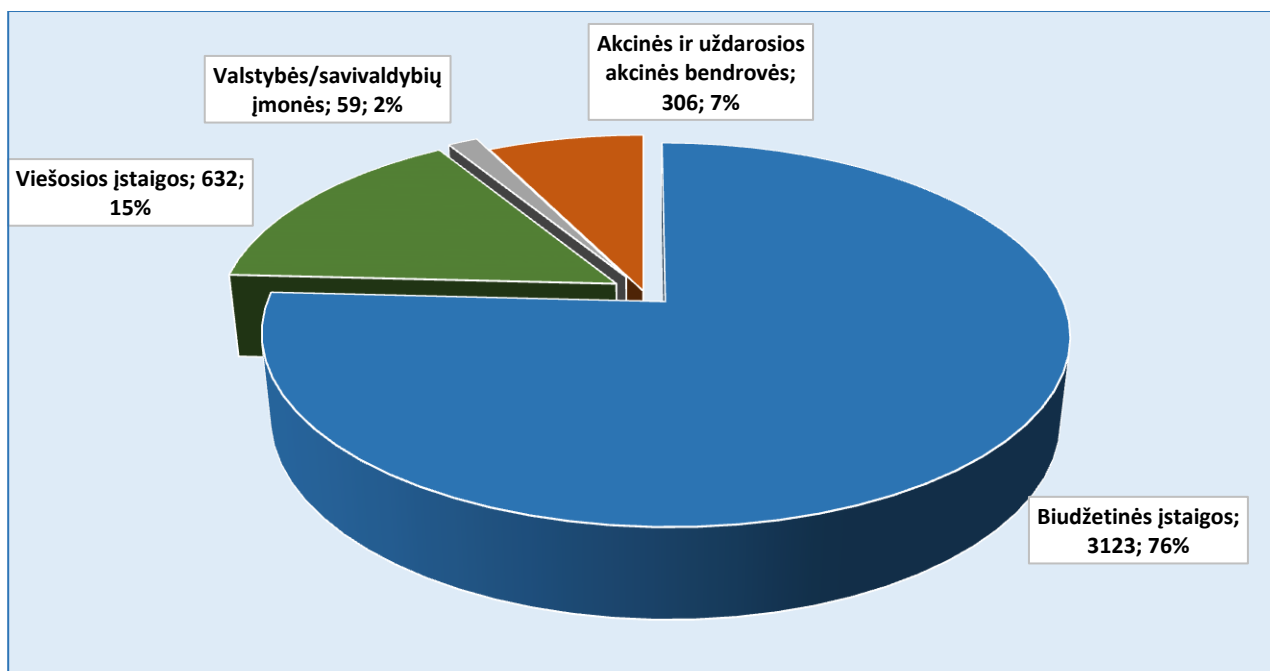
2 paveikslas. Valstybės ir savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos

3 paveikslas. Valstybės ir savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus pokytis

4 paveikslas. Viešojo sektoriaus organizacijų pasiskirstymas pagal grupes

Vertinant viešojo sektoriaus organizacijų pasiskirstymą pagal šių organizacijų grupes, pažymėtina, kad didžiausiąją viso viešojo sektoriaus dalį sudaro *biudžetinės įstaigos* (3 123, 513 valstybės ir 2 610 savivaldybių, bendrai – 76 proc.). Antros pagal skaitlingumą viešajame sektoriuje yra *viešosios įstaigos* (632, 125 valstybės ir 507 savivaldybių, bendrai – 15 proc.). *Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės* (306, 86 valstybės ir 220 savivaldybių) bei *valstybės ir savivaldybių įmonės* (59, 27 valstybės ir 32 savivaldybės) atitinkamai sudaro 7 ir 2 proc. viso viešojo sektoriaus.

Viešajame sektoriuje 2018 metais iš viso vidutiniškai dirbo 345 398 darbuotojai, iš jų:

- 160 492 *valstybės* viešajame sektoriuje;
- 184 906 *savivaldybių* viešajame sektoriuje.

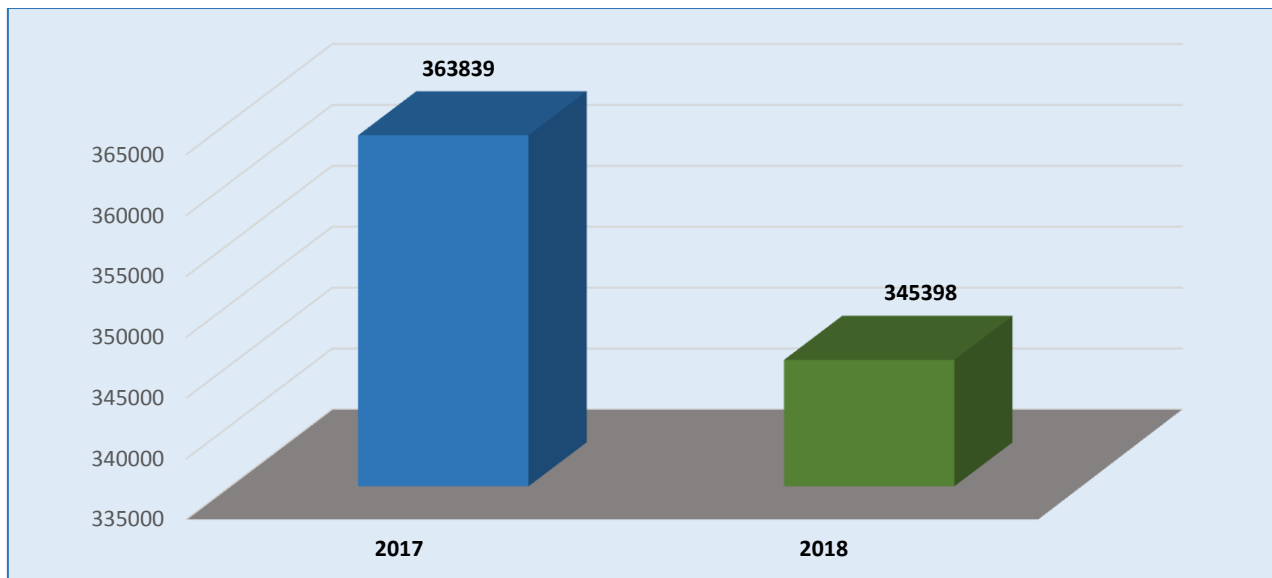
Viešajame sektoriuje, remiantis Statistikos departamento duomenimis, dirbo 25,1 proc. visų Lietuvos dirbančiųjų.

Viešojo sektoriaus darbuotojų skaičius sumažėjo 18 441 darbuotoju, iš jų:

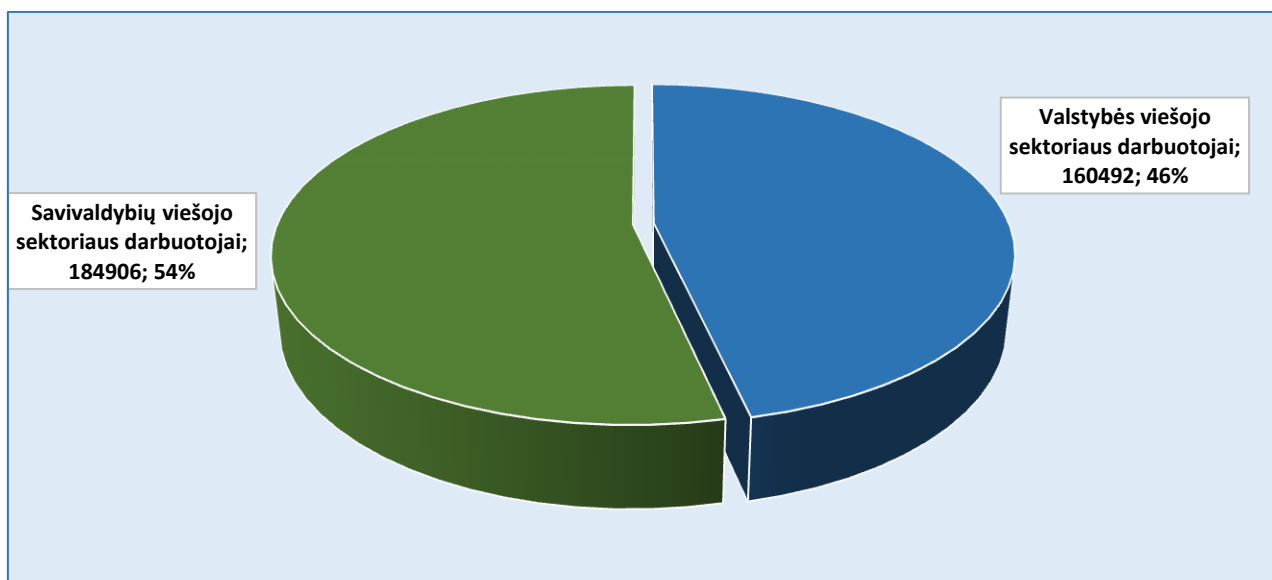
- 15 609 (8,9 proc.) *valstybės* viešajame sektoriuje;
- 2 832 (1,5 proc.) *savivaldybių* viešajame sektoriuje.

Darbuotojų skaičiaus mažėjimas valstybės viešajame sektoriuje beveik šešis kartus viršija darbuotojų skaičiaus mažėjimą savivaldybių viešajame sektoriuje. Tai parodo spartesnį ir rezultatyvesnį viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvų įgyvendinimą valstybės lygiu.

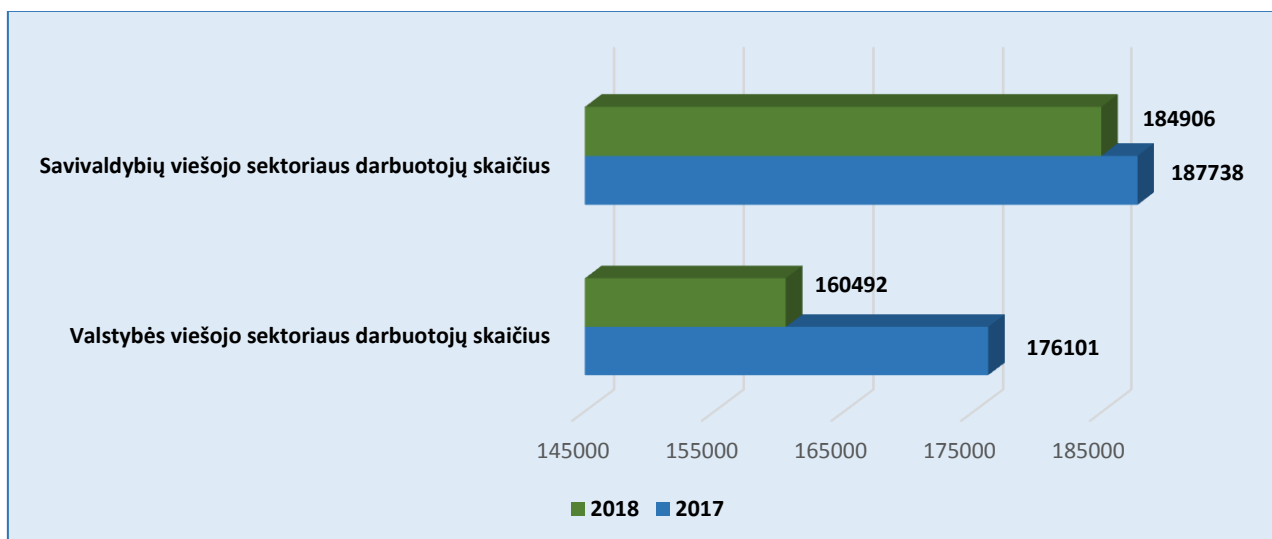
5 paveikslas. Viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų skaičius

6 paveikslas. Valstybės ir savivaldybių viešojo sektoriaus darbuotojai

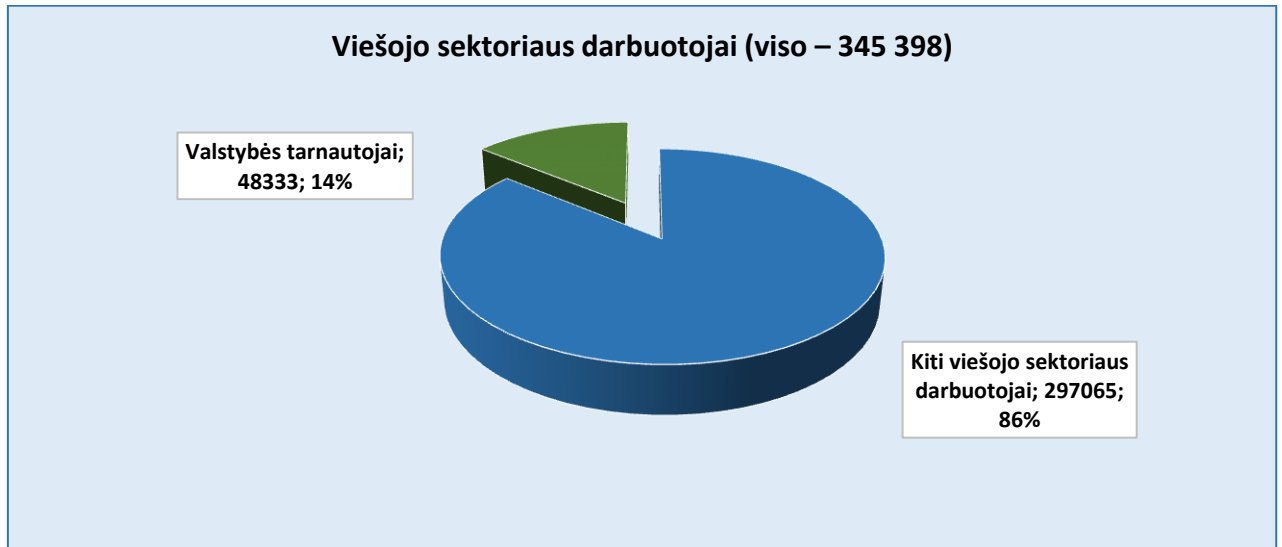

7 paveikslas. Viešojo sektoriaus darbuotojų skaičiaus pokytis

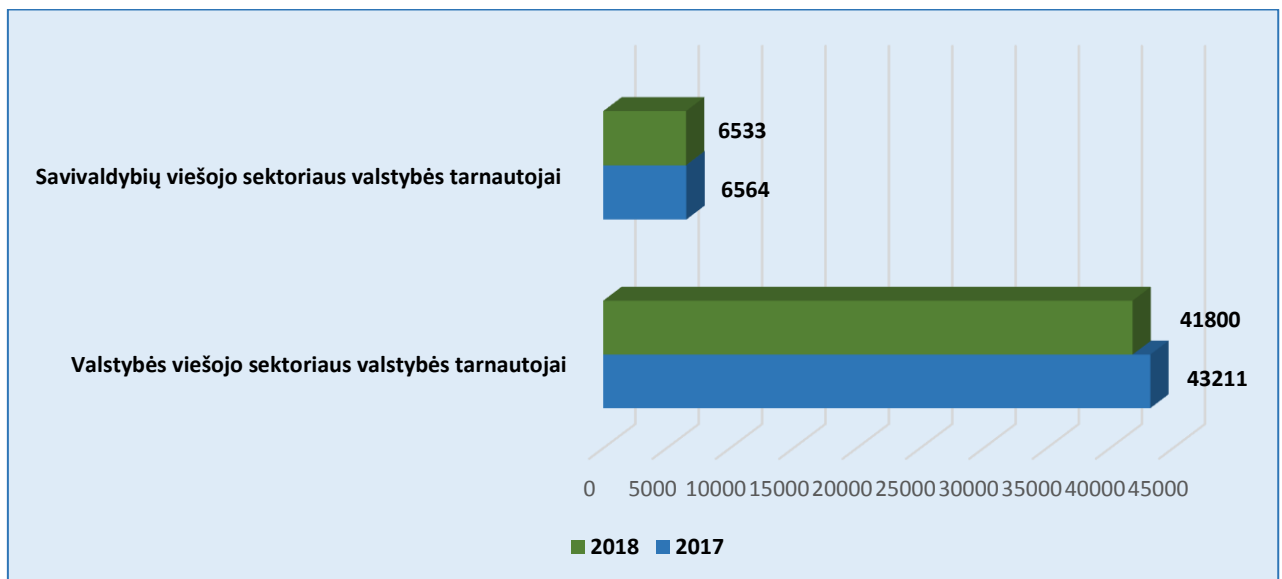

Valstybės tarnautojai sudaro 14 proc. visų viešojo sektoriaus darbuotojų. Valstybės tarnybos departamento duomenimis, 2018 metais Lietuvoje dirbo 48 333 valstybės tarnautojai. Valstybės viešajame sektoriuje dirbo 41 800 valstybės tarnautojų (26 proc. visų valstybės viešojo sektoriaus darbuotojų), o savivaldybių viešajame sektoriuje – 6533 valstybės tarnautojai (3,6 proc. viso savivaldybių viešojo sektoriaus darbuotojų skaičiaus).

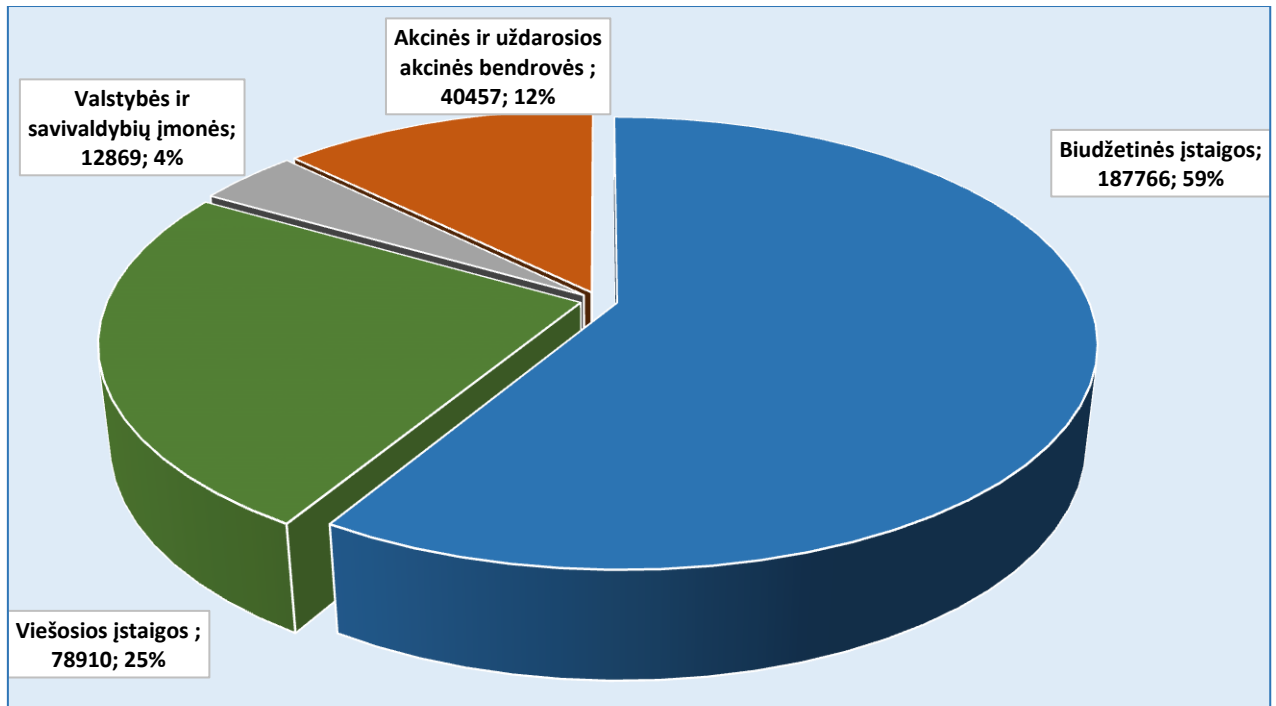
8 paveikslas. Viešojo sektoriaus darbuotojų ir valstybės tarnautojų santykis

9 paveikslas. Valstybės tarnautojų skaičiaus pokyčiai

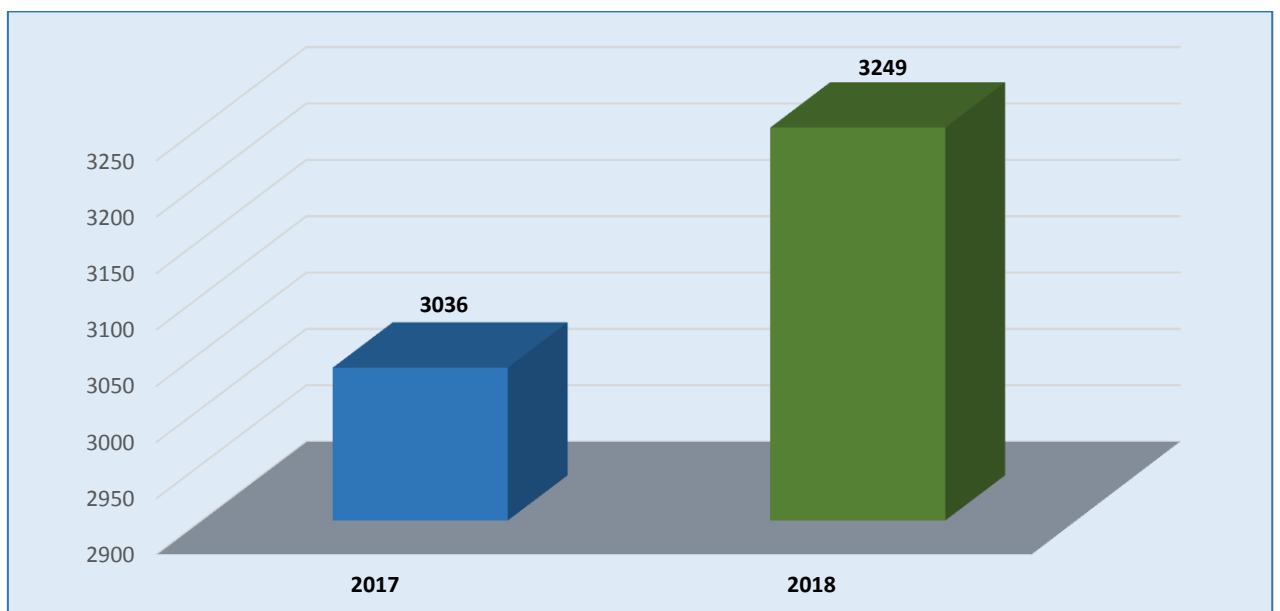

10 paveikslas. Viešojo sektoriaus darbuotojų pasiskirstymas pagal organizacijų grupes

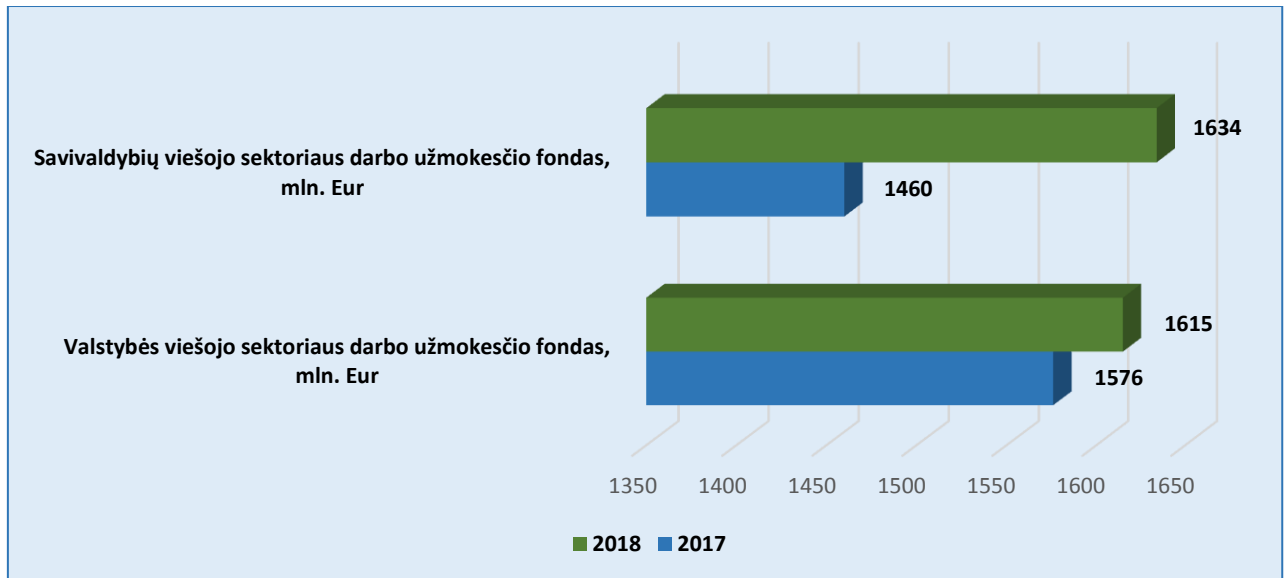

Viešojo sektoriaus darbo užmokesčio fondas padidėjo 213 mln. Eur (6,6 proc.). Valstybės viešajame sektoriuje darbo užmokesčio fondas padidėjo 39 mln. Eur, o savivaldybių viešajame sektoriuje – 174 mln. Eur (10,6 proc.).

11 paveikslas. Viešojo sektoriaus darbo užmokesčio fondas, mln. Eur

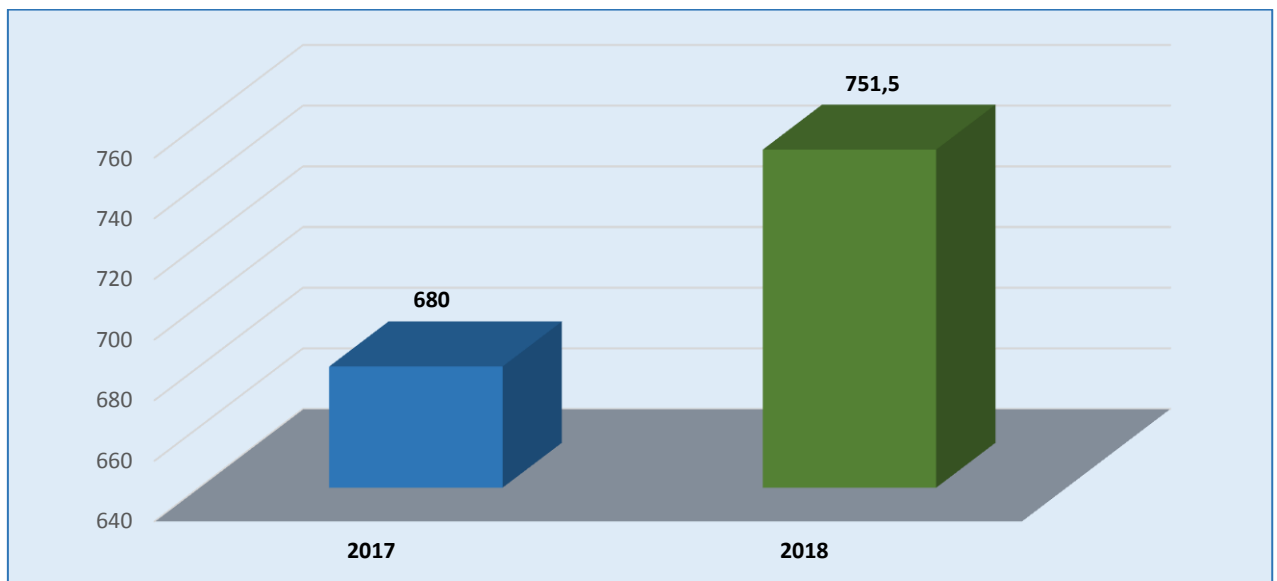

12 paveikslas. Darbo užmokesčio fondo pokyčiai, mln. Eur

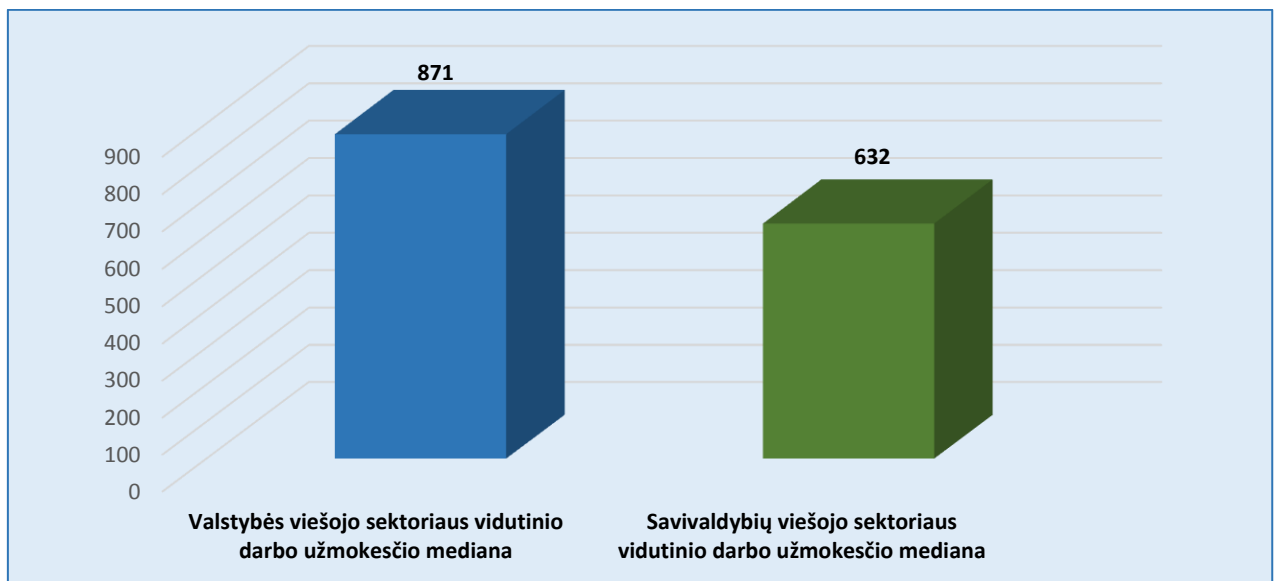
Viešojo sektoriaus vidutinis darbo užmokestis 2018 metais siekė 751,5 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (680 Eur), vidutinis darbo užmokestis padidėjo 71,5 Eur (9,5 proc.).

13 paveikslas. Viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio mediana

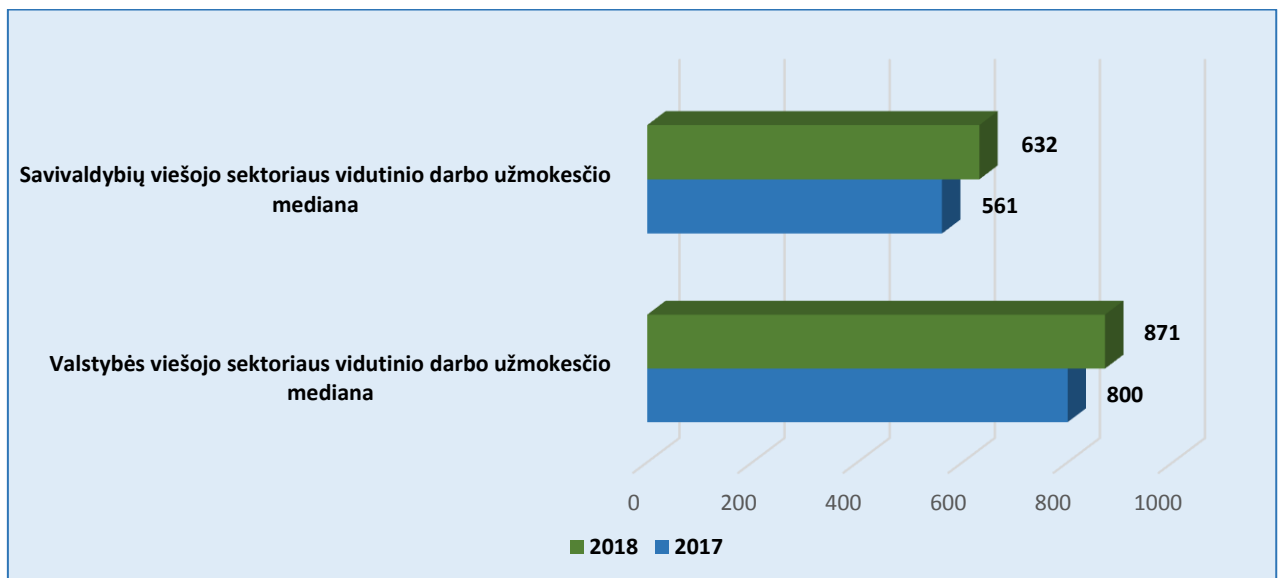
Valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio mediana buvo 871 Eur, savivaldybių – 632 Eur. Lyginant valstybės ir savivaldybių viešojo sektoriaus medianas, matomi ženklaus vidutinio darbo užmokesčio skirtumai: savivaldybių viešojo sektoriaus mediana buvo 239 Eur (27,4 proc.) mažesnė nei valstybės viešojo sektoriaus.

14 paveikslas. Valstybės ir savivaldybių viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio medianų palyginimas

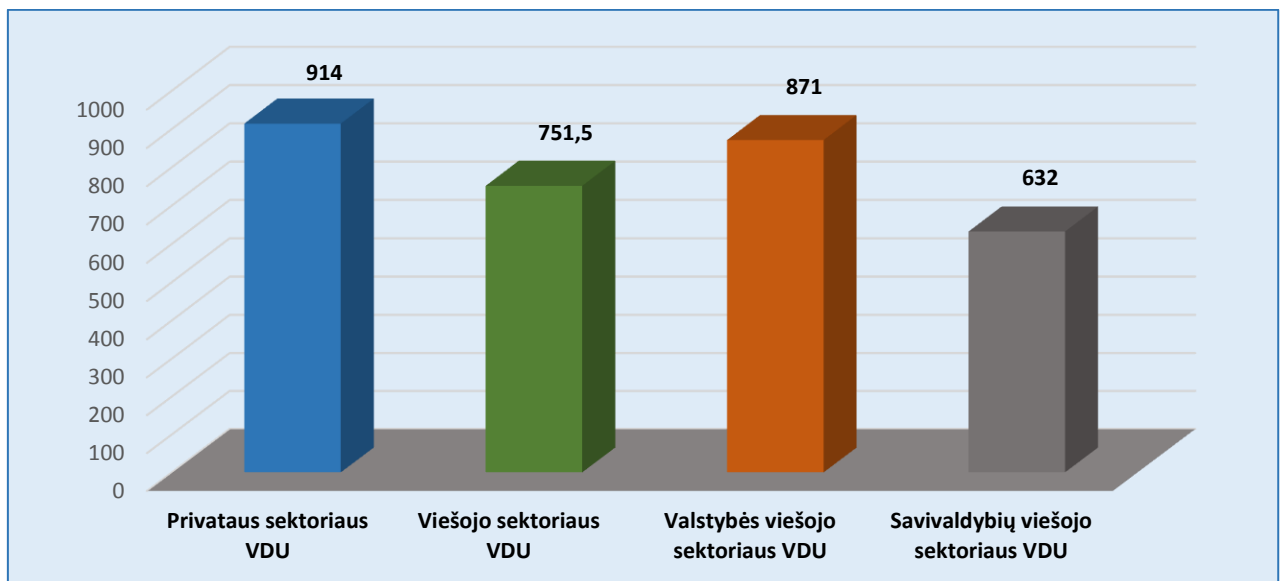
Stebint darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio pokyčius valstybės ir savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose, pažymėtina, kad vidutinio darbo užmokesčio mediana, lyginant su 2017 metais, gan ženkliai augo abiejuose sektoriuose: valstybės viešojo sektoriaus darbo užmokesčio mediana augo 71 Eur (8,9 proc.), savivaldybių viešojo sektoriaus – 71 Eur (11,2 proc.).

15 paveikslas. Vidutinio darbo užmokesčio medianos pokyčiai

Lyginant vidutinį darbo užmokestį viešajame ir privačiame sektoriuje, pažymėtina, kad privataus sektoriaus vidutinis darbo užmokestis yra 162,5 Eur (17,7 proc.) didesnis nei viešajame sektoriuje, 43 Eur (4,7 proc.) didesnis nei valstybės viešajame sektoriuje ir 282 Eur (30,8 proc.) didesnis nei savivaldybių viešajame sektoriuje.

16 paveikslas. Viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio palyginimas su privataus sektoriaus vidutiniu darbo užmokesčiu

3. Valstybės viešąjį sektorių apibūdinančių duomenų apžvalga

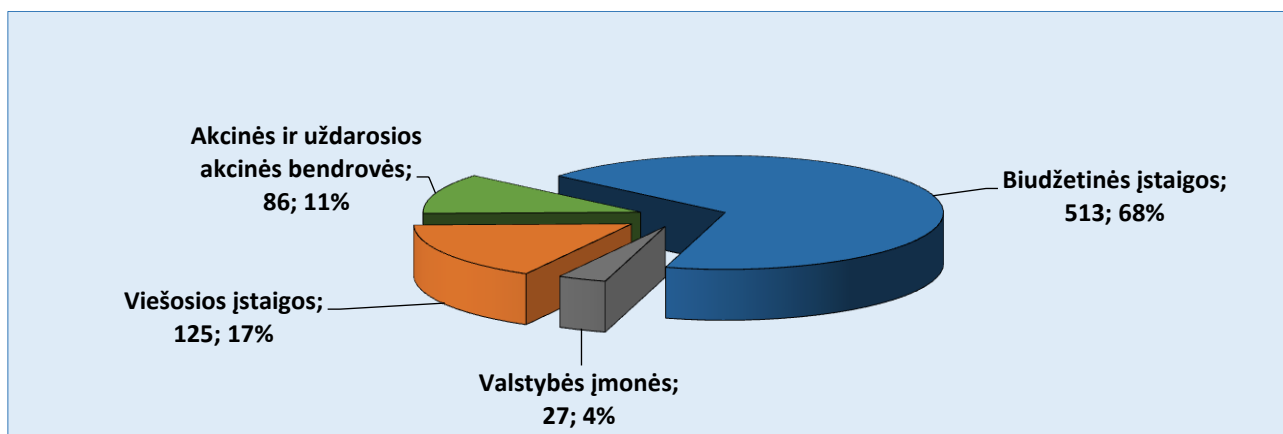
Šioje ataskaitos dalyje apžvelgiami *valstybės viešąjį sektorių* apibūdinantys duomenys:

- organizacijų skaičius;
- darbuotojų skaičius;
- darbo užmokesčio fondas;
- vidutinis darbo užmokestis.

Valstybės viešajame sektoriuje 2018 metais *iš viso veikė 751* viešojo sektoriaus organizacija, iš jų:

- 513 biudžetinių įstaigų (68 proc.);
- 125 viešosios įstaigos (17 proc.);
- 86 akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės (11 proc.);
- 27 valstybės įmonės (4 proc.).

17 paveikslas. Valstybės viešojo sektoriaus organizacijos 2018 metais

2018 metais iš Juridinių asmenų registro *išregistruotos 124* valstybės viešojo sektoriaus organizacijos, iš jų:

- 75 biudžetinės įstaigos;
- 42 valstybės įmonės;
- 4 viešosios įstaigos;
- 3 uždarnosios akcinės bendrovės.

10 valstybės viešojo sektoriaus organizacijų buvo *pradėtos arba tęsiamos likvidavimo/privatizavimo* procedūros, iš jų:

- 6 uždarosioms akcinėms bendrovėms;
- 2 biudžetinėms įstaigoms;
- 1 viešajai įstaigai;
- 1 valstybės įmonei.

5 organizacijoms *pradėtos arba tęsiamos bankroto* procedūros, iš jų:

- 2 uždarosioms akcinėms bendrovėms;
- 1 akcinei bendrovei;
- 1 viešajai įstaigai;
- 1 valstybės įmonei.

91 viešojo sektoriaus organizacija buvo *reorganizuojama/pertvarkoma*, iš jų:

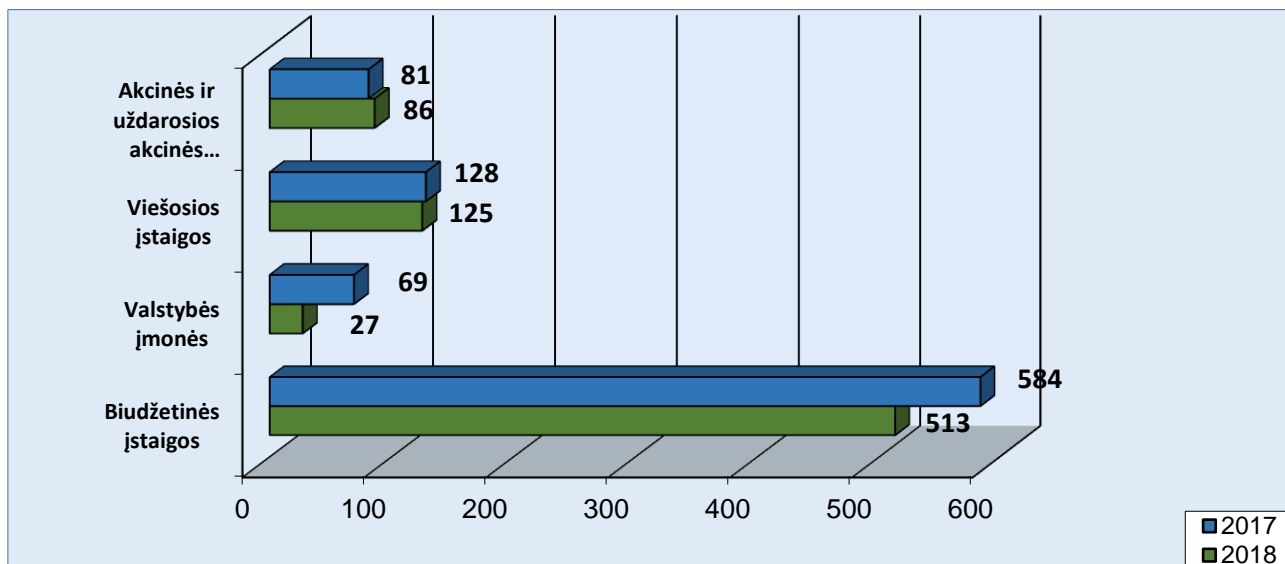
- 74 biudžetinės įstaigos;
- 5 viešosios įstaigos;
- 5 valstybės įmonės;
- 7 uždarnosios akcinės bendrovės.

Isteigta 13 naujų viešojo sektoriaus organizacijų, iš jų:

- 7 uždarnosios akcinės bendrovės;
- 4 biudžetinės įstaigos;
- 2 viešosios įstaigos.

Didžiausi institucijų skaičiaus pokyčiai užfiksuoti valstybės įmonių grupėje, bendras jų skaičius 2018 metų eigoje sumažėjo ženkliausiai (42 valstybės įmonėmis (miškų urėdijomis), 60,8 proc.). Antroje pagal minėtus pokyčius vietoje yra biudžetinių įstaigų grupė, jų skaičius sumažėjo 71 biudžetine įstaiga (12,5 proc.). Kitose įstaigų grupėse užfiksuoti neženklūs pokyčiai – viešųjų įstaigų skaičius sumažėjo 3 viešosiomis įstaigomis (2,3 proc.), o valstybės valdomų akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių skaičius padidėjo 5 bendrovėmis (5,8 proc.).

18 paveikslas. Viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus pokyčiai 2017-2018 metais

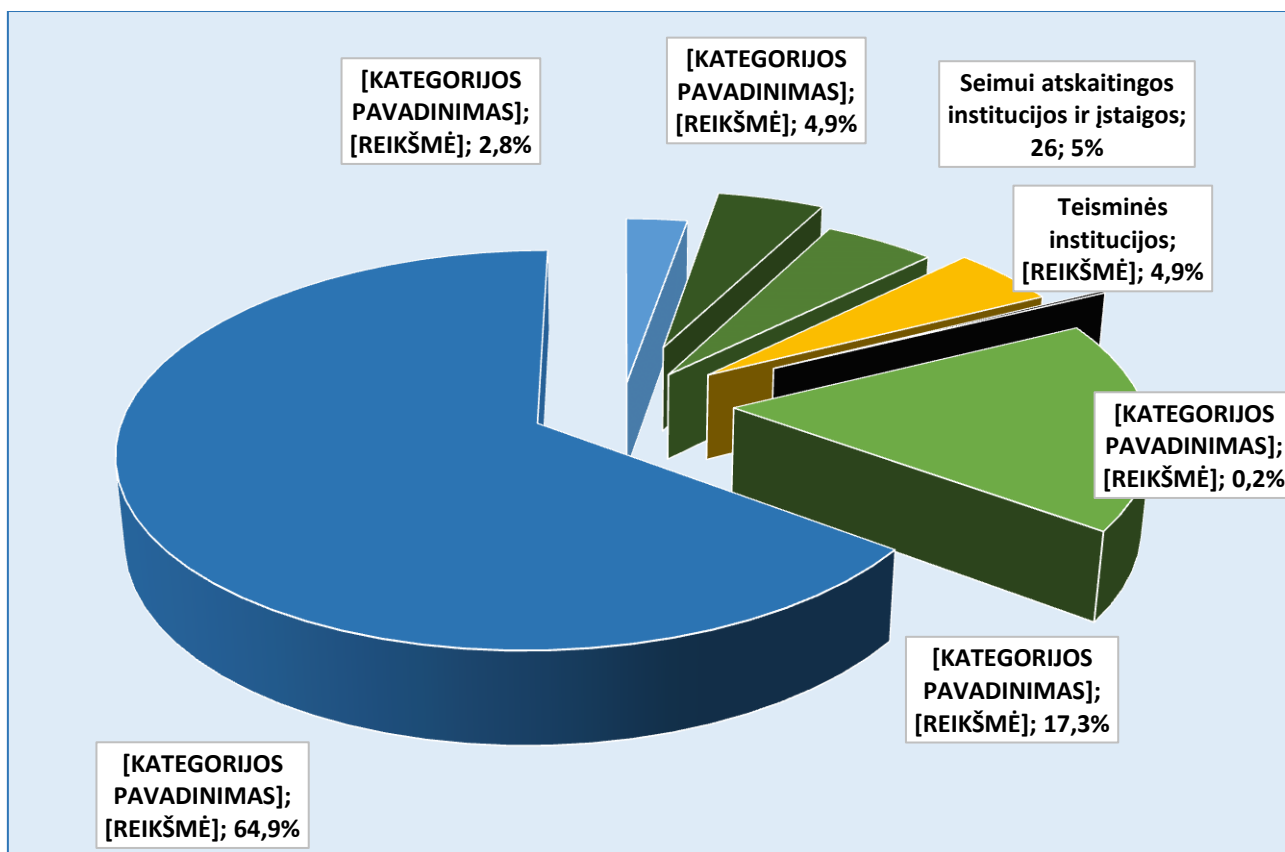

Valstybės biudžetines įstaigas, atsižvelgiant į jų veiklą reglamentuojančius teisės aktus, suskirstėme į:

- ministerijas;
- Vyriausybės įstaigas ir Vyriausybei atskaitingas įstaigas;
- Seimui atskaitingas institucijas ir įstaigas;
- teisminės valdžios institucijas ir įstaigas;
- įstaigas prie ministerijų;
- kitas biudžetines įstaigas;
- Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliariją.

Analizuojant procentinę valstybės biudžetinių įstaigų pasiskirstymą, pažymėtina, kad gausiausia yra *kitų biudžetinių įstaigų* grupė (333; 65 proc.). Antrąją pagal dydį grupę sudaro *įstaigos prie ministerijų* (89; 17 proc.), trečiąją – *Seimui atskaitingos institucijos ir įstaigos* (26, 5 proc.). Ketvirtąją ir penktąją grupes atitinkamai dalijasi *teisminės valdžios institucijos ir įstaigos* (25; 5 proc.) bei *Vyriausybės įstaigos ir Vyriausybei atskaitingos įstaigos* (25, 5 proc.). Mažiausia yra *ministerijų* grupė (14, 3 proc.).

19 paveikslas. Biudžetinės įstaigos 2018 metais

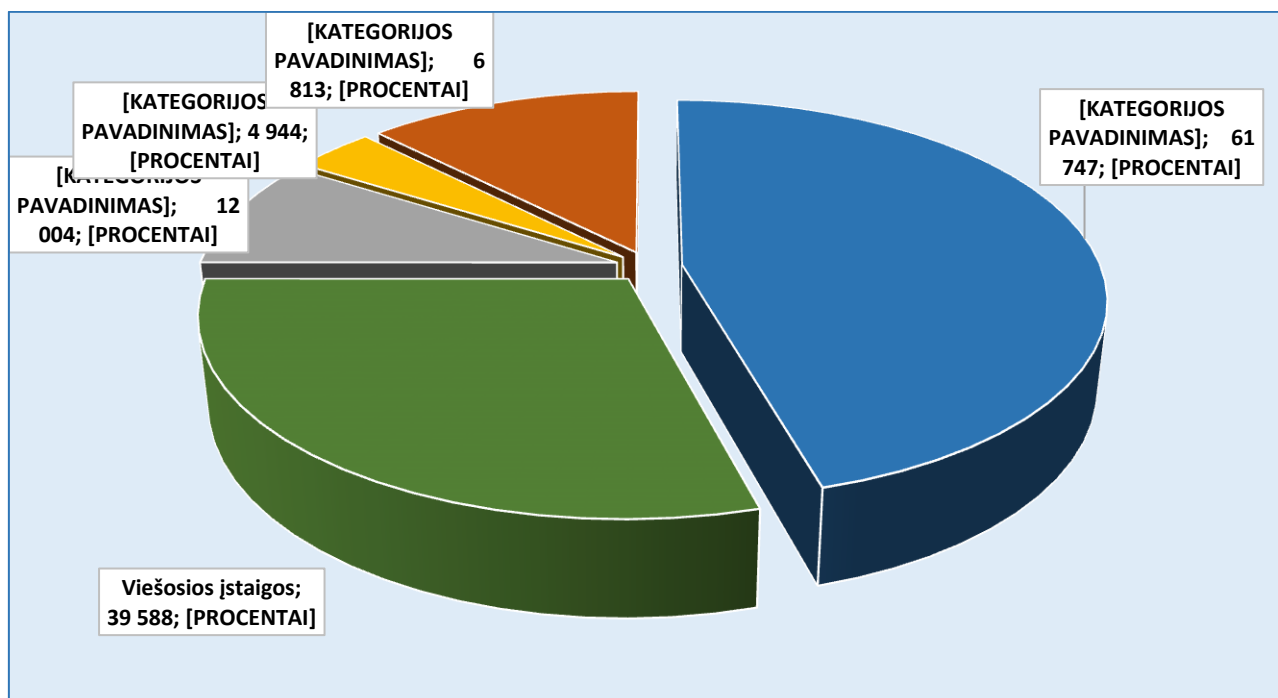
Lyginant su praėjusių metų duomenimis, pažymėtina, kad *ministerijų, Vyriausybės įstaigų ir Vyriausybei atskaitingų įstaigų, Seimui atskaitingų institucijų ir įstaigų* skaičius nepakito. Iš Juridinių asmenų registro išregistruotos 5 įstaigos prie ministerijų, o naujai įregistruotos – 2. Labiausiai pakito *teisminių institucijų* skaičius – iš Juridinių asmenų registro išregistruota 40 teisminių institucijų.

Atkreiptinas dėmesys, kad instituciniai pokyčiai 2018 metais labiausiai palietė *kitas biudžetines įstaigas*. Minėtoje biudžetinių įstaigų grupėje buvo reorganizuojamos/pertvarkomos 58 įstaigos, o 1 – likviduojama. Įstaigų prie ministerijų grupėje buvo reorganizuojama 15 įstaigų, o 1 likviduojama (Valstybinis turizmo departamentas). Reorganizacija buvo vykdoma ir 1 Vyriausybės įstaigoje – Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje. Reorganizacijos procesuose nedalyvavo ir nebuvo likviduojamos nei viena Seimui atskaitinga institucija ir įstaiga, taip pat nei viena ministerija.

Valstybės viešajame sektoriuje 2018 metais vidutiniškai dirbo 160 492 darbuotojai⁴. Lyginant su praėjusiais metais (176 101 darbuotojas), valstybės viešajame sektoriuje dirbančių darbuotojų skaičius vidutiniškai sumažėjo 15 609 darbuotojais (8,9 proc.). Be vidaus reikalų sistemos statutinių valstybės tarnautojų bei profesinės karo tarnybos karių, valstybės viešajame sektoriuje dirbo 134 449 darbuotojai. Lyginant su praėjusiųjų metų duomenimis (150.606 darbuotojai), darbuotojų skaičius vidutiniškai sumažėjo 16 157 darbuotojais (10,7 proc.).

⁴ Į šį skaičių įtraukti ir vidaus reikalų sistemos statutiniai valstybės tarnautojai bei profesinės karo tarnybos kariai.

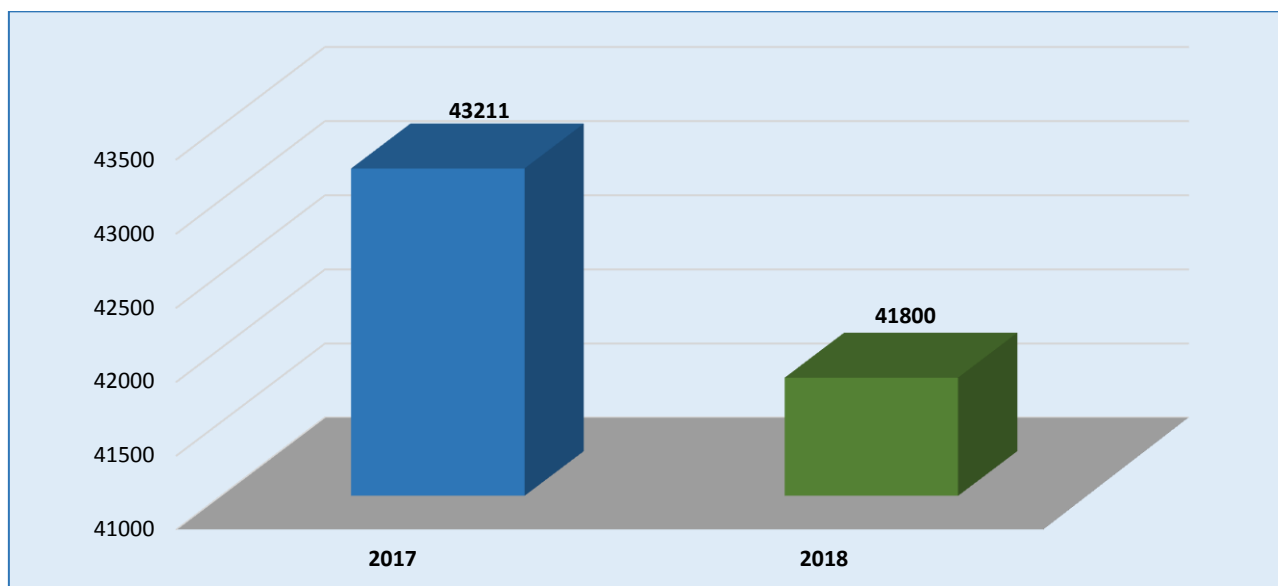
20 paveikslas. Valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal organizacijų grupes 2018 metais

Lyginant su praėjusiais metais, darbuotojų skaičius mažėjo visose valstybės viešojo sektoriaus organizacijų grupėse. Didžiausias mažėjimas procentine išraiška užfiksuotas viešosiose įstaigose (22 proc.). Ženkliai darbuotojų skaičius sumažėjo akcinėse bendrovėse (14,4 proc.) ir valstybės įmonėse (10 proc.). Biudžetinėse įstaigose ir uždarosiose akcinėse bendrovėse darbuotojų skaičius atitinkamai sumažėjo 5,8 ir 5,2 proc.

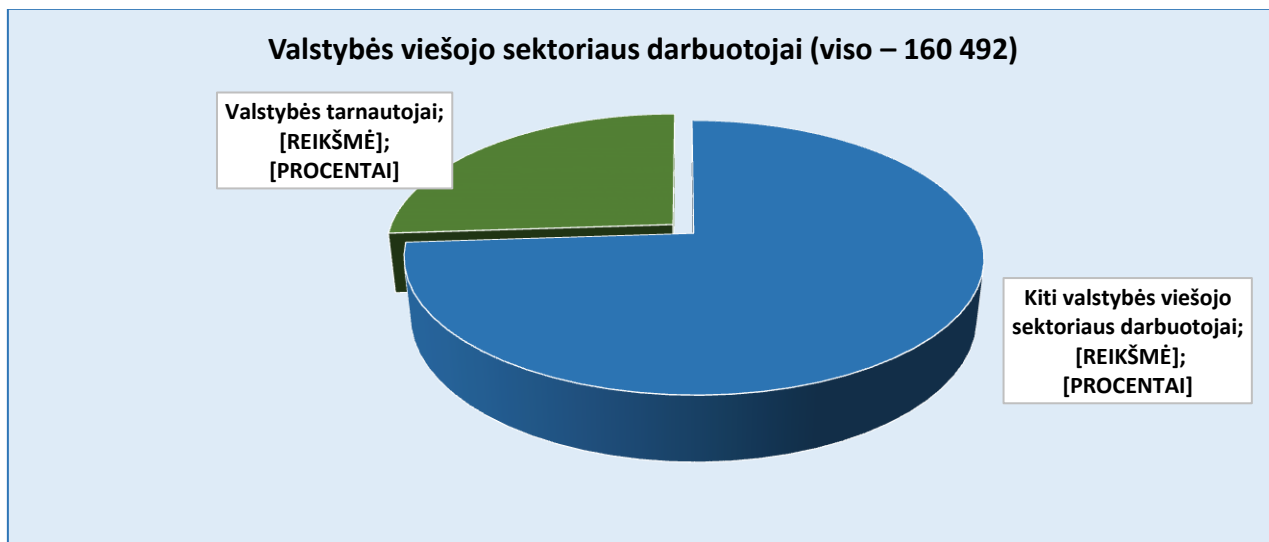
Valstybės viešajame sektoriuje 2018 metais dirbo 41800 valstybės tarnautojų. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (43211 valstybės tarnautojų) valstybės tarnautojų skaičius sumažėjo 1411 valstybės tarnautojų (3,3 proc.).

21 paveikslas. Valstybės viešojo sektoriaus valstybės tarnautojų skaičiaus pokytis

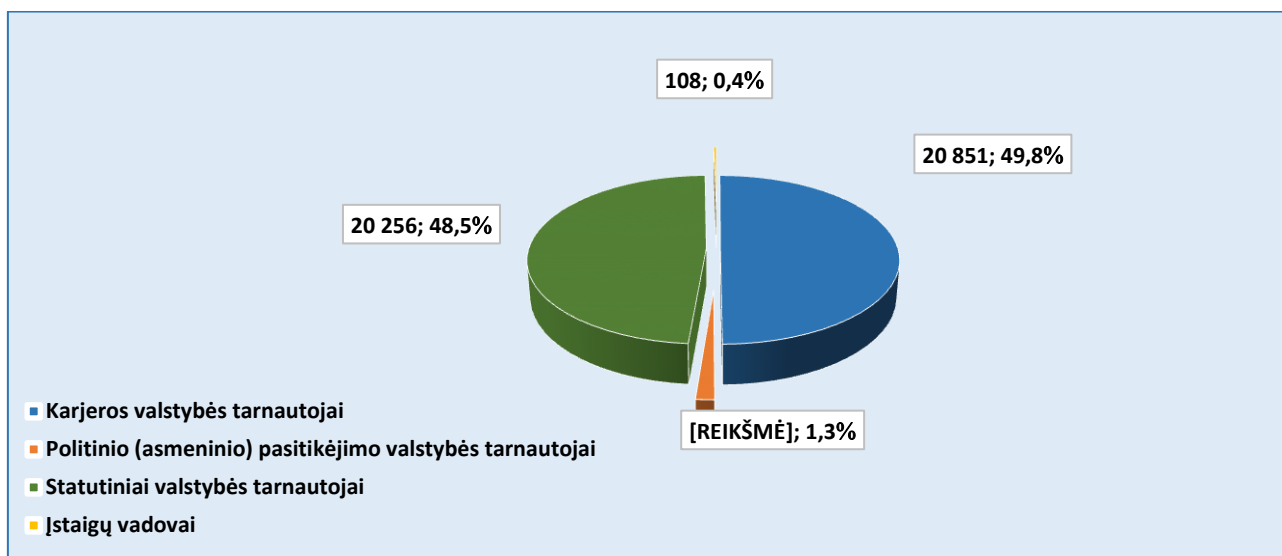

Atkreiptinas dėmesys, kad valstybės tarnautojai sudaro 26 proc. visų valstybės viešajame sektoriuje dirbančių darbuotojų. Didžiausią valstybės tarnautojų dalį sudaro karjeros (49,8 proc.) ir statutiniai (48,5 proc.) valstybės tarnautojai. Įstaigų vadovai sudaro 1,3 proc. visų valstybės tarnautojų, o politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai – 0,4 proc.

22 paveikslas. Valstybės viešojo sektoriaus darbuotojų ir valstybės tarnautojų santykis

23 paveikslas. Valstybės viešojo sektoriaus valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal pareigybės 2018 metais

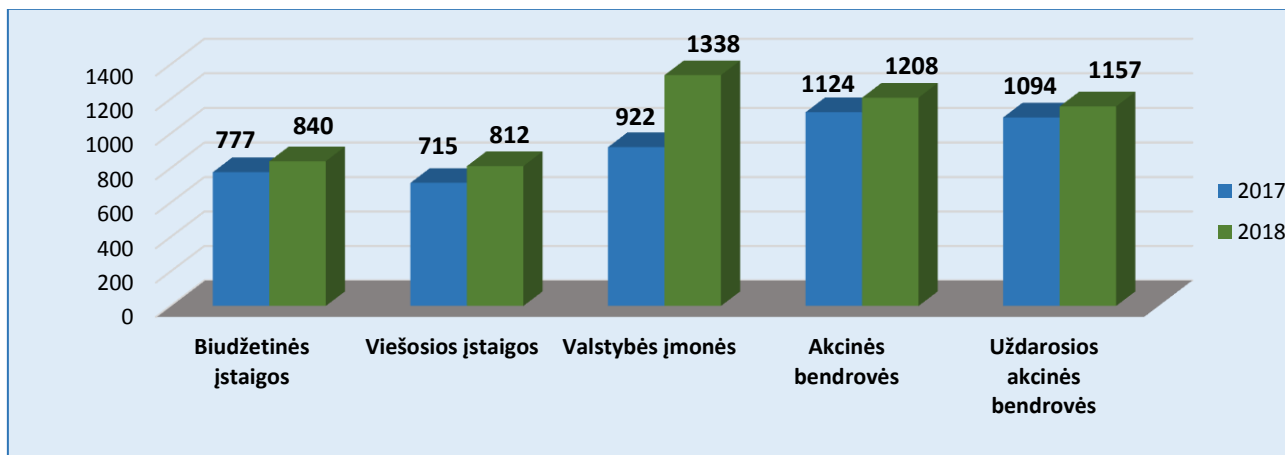
Valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondas 2018 metais siekė 1 615 mln. Eur. Lyginant su praėjusiais metais jis padidėjo 39 mln. Eur. (2,5 proc.).

2018 metais toliau kilo valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinis darbo užmokestis. Lyginant su 2017 metais, jis padidėjo 71 Eur (8,9 proc.) ir siekė vidutiniškai 871 Eur.

Stebint darbo užmokesčio pokyčius skirtingų teisinių formų valstybės viešojo sektoriaus organizacijose, nustatyta, kad labiausiai vidutinis darbo užmokestis išaugo valstybės įmonėse (45 proc.). 2018 metais iš Juridinių asmenų registro išregistravus 42 valstybės įmones (miškų urėdijas), buvo atleidžiami jų darbuotojai, kuriems įstatymų nustatyta tvarka buvo išmokamos

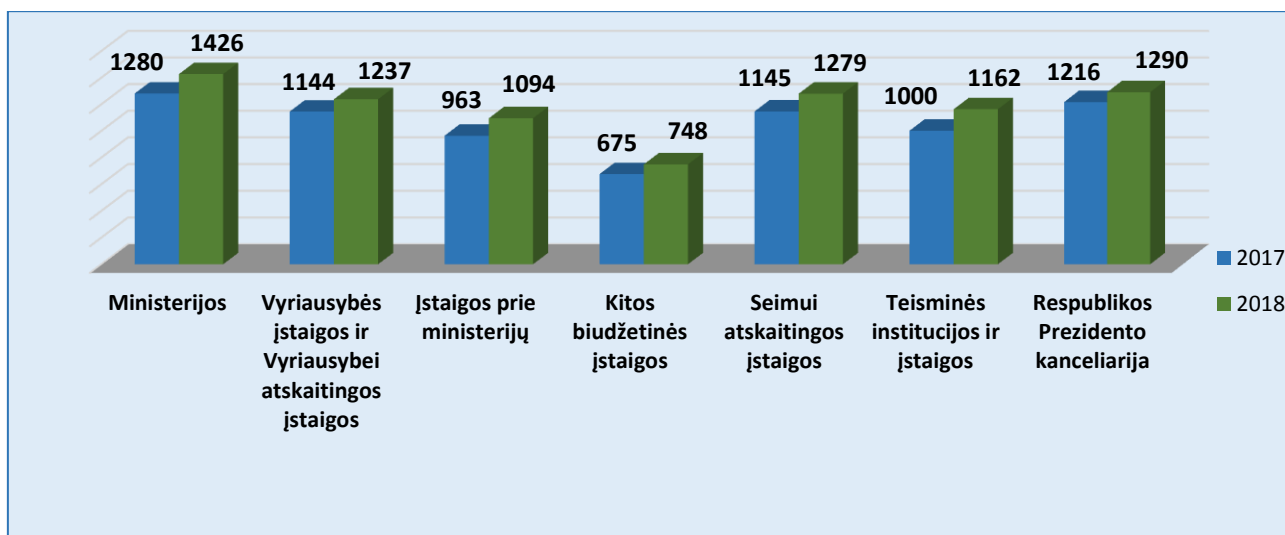
kompensacijos už nepanaudotas atostogas ir išeitinės išmokos Antros pagal išaugusį vidutinį darbo užmokestį yra viešosios įstaigos, jose užfiksuotas 14 proc. augimas. Biudžetinėse įstaigose, akcinėse ir uždaroiose akcinėse vidutinis darbo užmokestis atitinkamai išaugo 8, 7 ir 6 procentiniais punktais.

24 paveikslas. Viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio medianos pokytis 2017-2018 metais

Analizuojant atskirų biudžetinių įstaigų grupių darbuotojų darbo užmokesčio pokyčius 2018 metais, pažymėtina, kad darbo užmokestis kilo visose biudžetinių įstaigų grupėse: teisminėse institucijose ir įstaigose 16 proc., įstaigose prie ministerijų 14 proc., Seimui atskaitingose įstaigose 12 proc., ministerijose ir kitose biudžetinėse įstaigose po 11 proc., Vyriausybės įstaigose ir kitose Vyriausybei atskaitingose įstaigose 8 proc., Prezidento kanceliarijoje 6 proc.

25 paveikslas. Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčio medianos pokytis 2017–2018 metais

4. Ministrų valdymo sričių palyginimas

Šioje ataskaitos dalyje pateikiamas *ministrų valdymo sričių* palyginimas šiais aspektais:

- institucinių pokyčių palyginimas;
- darbuotojų skaičiaus pokyčių palyginimas;
- vidutinio darbo užmokesčio ministrų valdymo sritims priskirtose biudžetinėse, viešosiose įstaigose, valstybės įmonėse, akcinėse bendrovėse palyginimas.

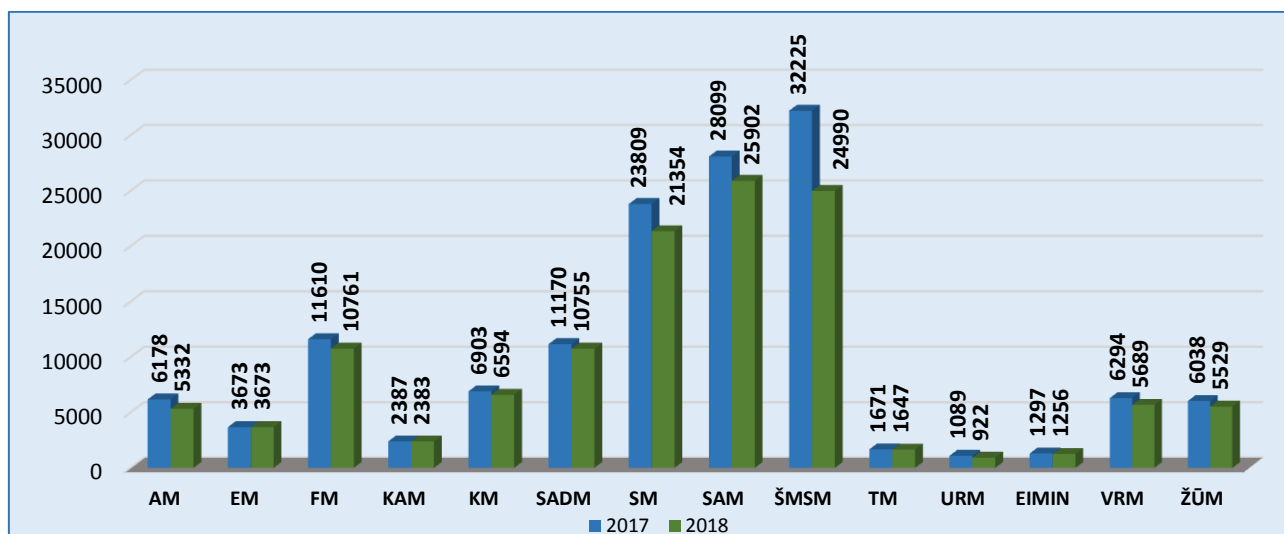
Įvertinus atskirų ministrų valdymo srityse įvykusius institucinius⁵ pokyčius, pažymėtina, kad 2018 metais jie vyko 12 ministrų valdymo srityse. Didžiausi instituciniai pokyčiai vyko *aplinkos* (bendras naujai įsteigtų (1) iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (45), reorganizuojamų (11) ir bankrutuojančių (1) organizacijų skaičius yra 58), *švietimo, mokslo ir sporto* (bendras iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (8), reorganizuojamų (44) ir likviduojamų (3) organizacijų skaičius yra 55) ir *vidaus reikalų* (bendras iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (6), reorganizuojamų (15), likviduojamų (1) organizacijų skaičius yra 22) *ministrų valdymo srityse*. Ženklius institucinius pokyčiai palietė *finansų* (bendras iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (2), reorganizuojamų (3), likviduojamų (3) ir naujai įsteigtų (7) organizacijų skaičius yra 15), *socialinės apsaugos ir darbo* (bendras iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (11), reorganizuojamų (1) skaičius yra 12), *teisingumo* (bendras iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (6), reorganizuojamų (4) ir naujai įsteigtų (1) organizacijų skaičius yra 11) ir *žemės ūkio* (bendras iš Juridinių asmenų registro išregistruotų (1), reorganizuojamų (6), likviduojamų (1), bankrutuojančių (1) ir naujai įsteigtų (1) organizacijų skaičius yra 10) *ministrų valdymo sritis*. Jokie instituciniai pokyčiai nevyko užsienio reikalų ir kultūros ministrų valdymo srityse.

Bendras institucinius pokyčius patyrusių organizacijų skaičius yra 204. Lyginant su praėjusių metų Viešojo sektoriaus ataskaitos duomenimis (112 institucinius pokyčius patyrusių organizacijų) šis skaičius išaugo 45 proc.

Palyginus vidutinio darbuotojų skaičiaus pokyčius ministrų valdomose srityse, nustatyta, kad darbuotojų skaičius mažėjo visose ministrų valdymo srityse, išskyrus Energetikos ministro valdymo sritį. Minėtoje srityje darbuotojų skaičius, lyginant su praėjusiais metais, išliko stabilus. Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas tiek skaitine, tiek ir procentine reikšme užfiksuotas švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srityje (7235 darbuotojais, 22 proc.). Ženkliai darbuotojų skaičius mažėjo aplinkos (846 darbuotojais, 14 proc.), susisiekimo (2455 darbuotojais, 10 proc.), vidaus reikalų (605 darbuotojais, 10 proc.) ministrų valdymo srityse. Likusiose ministrų valdymo srityse mažėjimas nesiekia 10 procentinių punktų (pradedant sveikatos apsaugos ir žemės ūkio ministrų valdymo sritimis, kuriose darbuotojų skaičius mažėjo 8 proc., ir baigiant teisingumo ministro valdymo sritimi, kurioje darbuotojų skaičius vidutiniškai sumažėjo 1 proc.).

⁵ Instituciniai pokyčiai apima pokyčius, susijusius su viešojo sektoriaus organizacijų išregistravimu iš Juridinių asmenų registro, teisinio statuso pasikeitimu (organizacija buvo reorganizuojama, likviduojama, paskelbta bankrutuojančia, privatizuojama ar kt), naujų viešojo sektoriaus organizacijų įsteigimu.

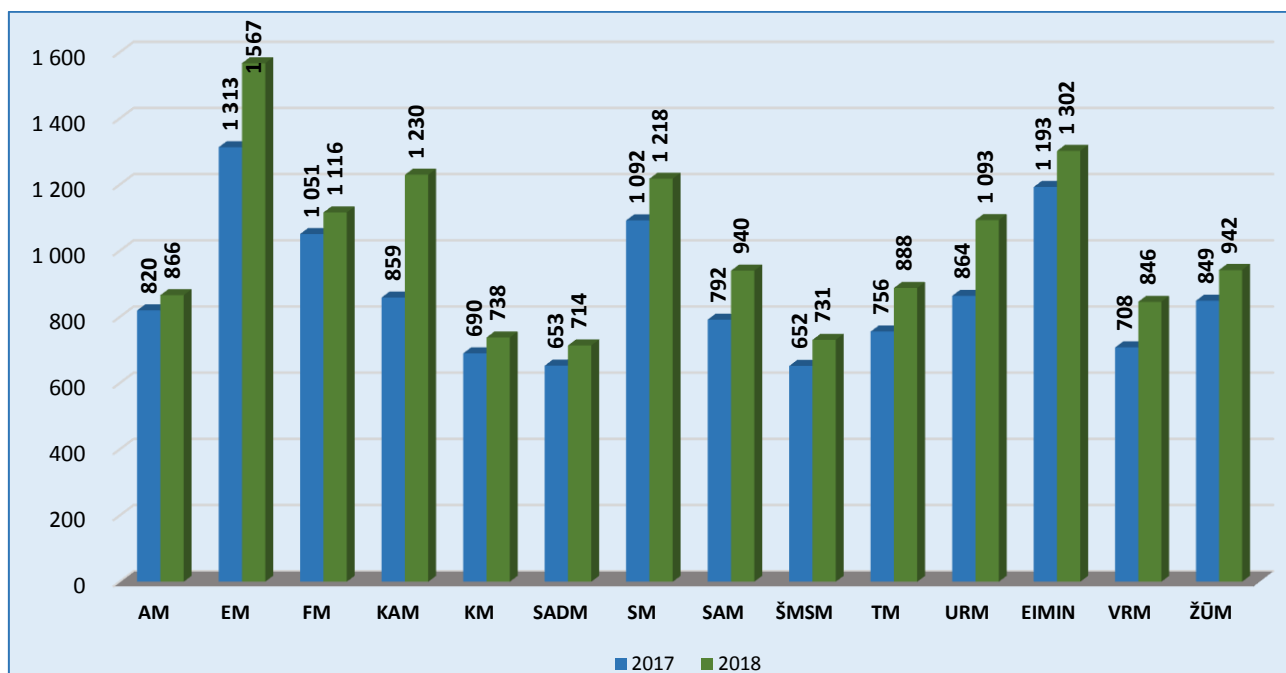
26 paveikslas. Vidutinio darbuotojų skaičiaus pokytis ministrams pavestose valdymo srityse 2017-2018 metais

Vertinant atskirų ministrų valdymo sričių vidutinio darbuotojų darbo užmokesčio pokytį, pažymėtina, kad mažiausias darbo užmokestis 2018 metais, kaip ir praėjusiais metais, užfiksuotas socialinės apsaugos ir darbo (714 Eur), švietimo, mokslo ir sporto (731 Eur) bei kultūros (738 Eur) ministrų valdymo srityse. Didžiausias darbo užmokestis 2018 metais, kaip ir praėjusiais metais, išlieka energetikos ministro valdymo srityje (1567 Eur). Atitinkamai antrą – šestą vietą užima šių ministrų valdymo sritys: ekonomikos ir inovacijų (1302 Eur), krašto apsaugos (1230 Eur.), susisiekimo (1218 Eur), finansų (1116 Eur), užsienio reikalų (1093 Eur). Likusių ministrų valdymo srityse vidutinis darbuotojų darbo užmokestis nesiekia 1000 Eur.

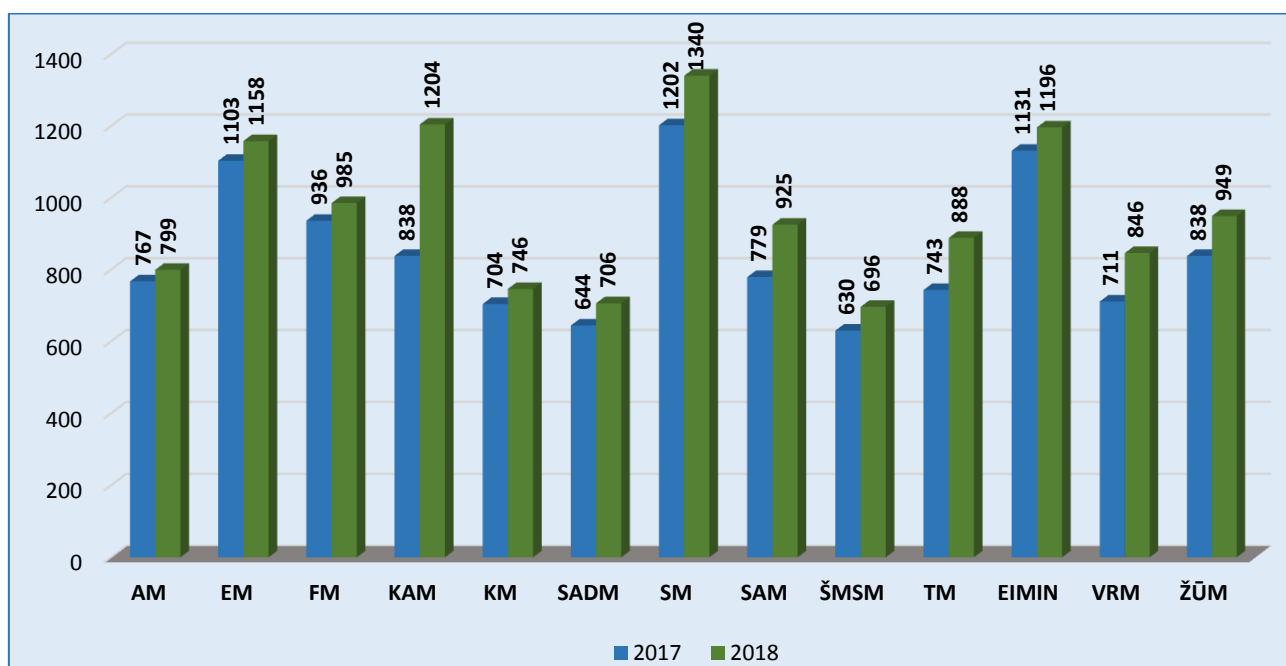
Vertinant vidutinio darbuotojų darbo užmokesčio pokytį 2018 metais, pažymėtina, kad vidutinis darbo užmokestis augo visose ministrų valdymo srityse. Didžiausias darbo užmokesčio augimas užfiksuotas krašto apsaugos ministro valdymo srityse (371 Eur, 30,2 proc.). Remiantis Krašto apsaugos ministerijos pateiktais duomenimis, darbo užmokestis didėjo dėl bazinio dydžio padidėjimo, dėl valstybės tarnautojams suteiktų kvalifikacinių klasių, tarnybos stažo, dėl priemonių už papildomą darbo krūvį, taip pat darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, pareiginės algos pastoviosios dalies, pastoviosios kintamosios dalies bei priemonių už papildomą darbo krūvį skyrimo vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo, įsigaliojusio 2018 metais, nuostatomis. Ženkliai darbo užmokestis augo užsienio reikalų (20,9 proc.) energetikos, sveikatos apsaugos, vidaus reikalų ministrų valdymo srityse (po 19 proc.). Lėčiausiai vidutinis darbo užmokestis augo aplinkos, finansų (po 6 proc.) ir kultūros (7 proc.) ministrų valdymo srityse.

27 paveikslas. Vidutinio darbuotojų darbo užmokesčio pokytis ministrams pavestose valdymo srityse 2017-2018 metais Eur

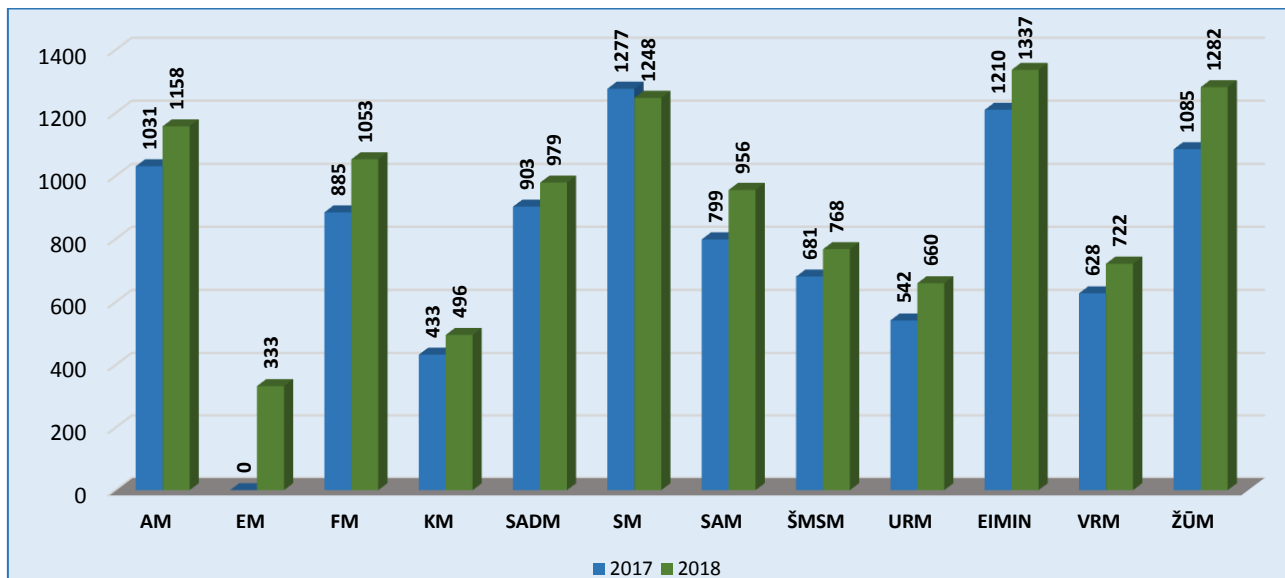
Vertinant ministrų valdymo srityse veikusių *biudžetinių įstaigų (be ministerijų)* darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos pokytį pagal ministrų valdymo sritis, pažymėtina, kad vidutinis darbo užmokestis augo visose ministrams pavestose valdymo srityse. Labiausiai vidutinis darbo užmokestis augo krašto apsaugos ministro valdymo srityje (30,4 proc.). Ženklus augimas taip pat stebėtas teisingumo, vidaus reikalų (po 16,3 proc.) ir sveikatos apsaugos (po 15,7 proc.) ministrų valdymo srityse. Mažiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas užfiksuotas aplinkos ministro valdymo srityje (5,3 proc.).

28 paveikslas. Biudžetinių įstaigų (be ministerijų) darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos pokytis pagal ministrų valdymo sritis

Nagrinėjant ministrų valdymo srityse veikusių *viešųjų įstaigų* darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianų pokyčius, konstatuotina, kad vidutinis darbo užmokestis augo visose ministrų valdymo srityse, išskyrus susisiekimo ministro valdymo sritį. Joje vidutinis darbo užmokestis mažėjo neženkliai (2 proc.), tačiau vis tiek išliko vienas iš didžiausių. Labiausiai vidutinis darbo užmokestis augo sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje (16,4 proc.), o mažiausiai – socialinės apsaugos ir darbo (7,7 proc.).

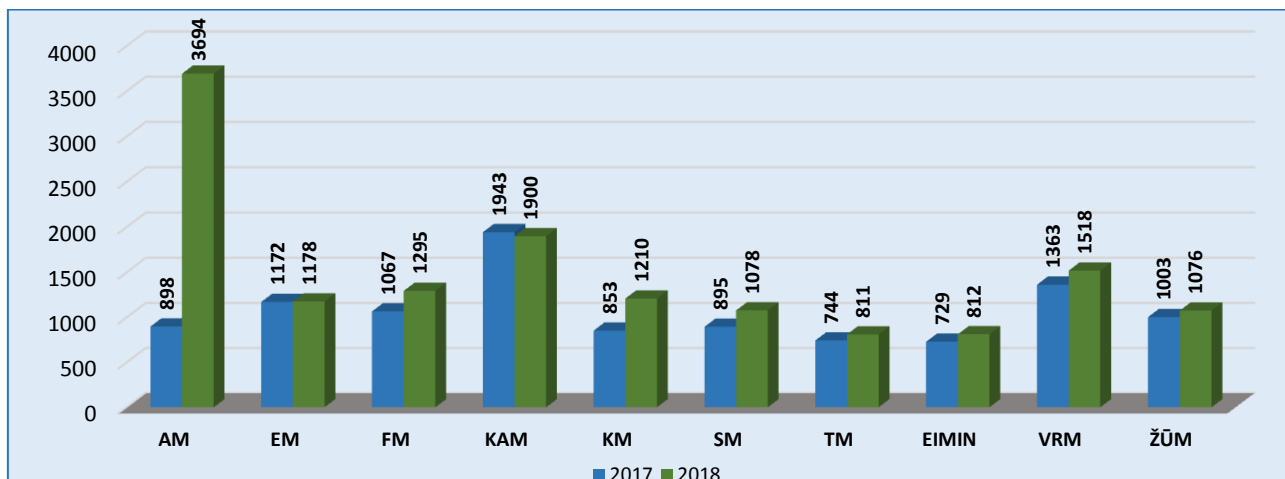
29 paveikslas. Viešųjų įstaigų darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos pokytis pagal ministrų valdymo sritis

Vertinant *valstybės įmonių* darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianų pokyčius 2018 metais, konstatuotina, vidutinis darbo užmokestis kilo visų ministrų valdymo srityse, kuriose veikia valstybės įmonės, išskyrus krašto apsaugos ministro valdymo sritį, kurioje vidutinis darbo užmokestis neženkliai mažėjo, tačiau, nepaisant to, išlieka vienas iš didžiausių.

Didžiausias vidutinio darbo užmokesčio kilimas užfiksuotas aplinkos ministro valdymo srityje veikusiose valstybės įmonėse, tačiau tokį ženklų didėjimą įtakojo ne realus vidutinio darbo užmokesčio augimas, o, panaikinus miškų urėdijas, jos darbuotojams išmokėtos kompensacijos už nepanaudotas atostogas ir išeitinės išmokos. Ženkliai vidutinis darbo užmokestis augo kultūros (29,5 proc.), finansų (17,6 proc.) ir susisiekimo (16,9 proc.) ministrų valdymo srityse. Mažiausias augimas fiksuotas energetikos ministro valdymo srityje (0,5 proc.).

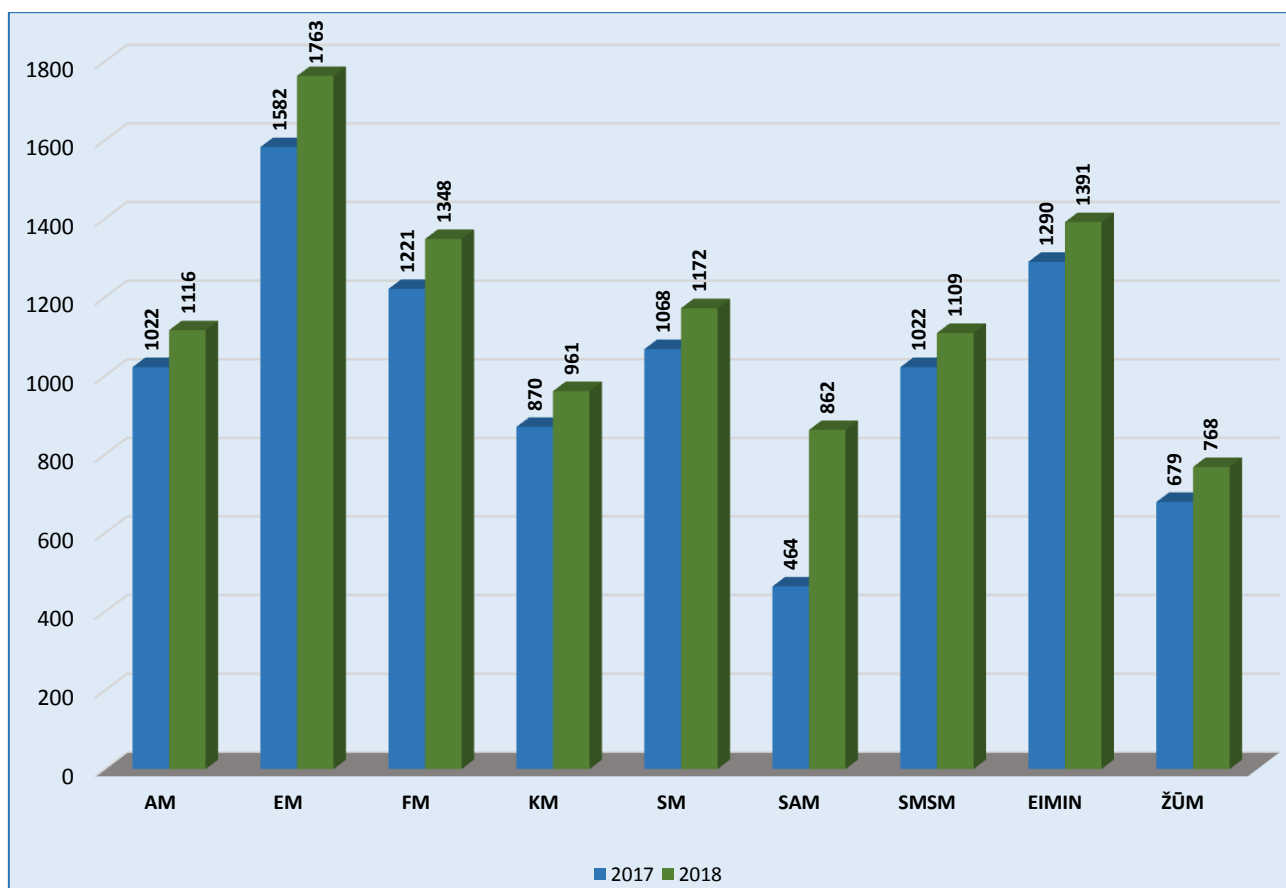
30 paveikslas. Valstybės įmonių darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos pokytis pagal ministrų valdymo sritis

Vertinant ministrų valdymo srityse veikusių *akcinių ir uždaryjū akcinių bendrovių* darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos pokyčius, konstatuotina, kad vidutinio darbo užmokesčio mediana augo visų ministrų valdymo srityse, kuriose veikia akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės.

Didžiausias augimas užfiksuotas sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje (46,1 proc.), kadangi vienoje iš dviejų sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje veikiančių uždaryjū akcinių bendrovių Universiteto vaistinėje buvo padidinti atlyginimai, o kitoje uždarojoje akcinėje bendrovėje Kraujo donorystės centre, kuris yra paskelbtas bankrutuojančiu, 2018 metų ketvirtyje nebuvo mokami atlyginimai, o tai ir įtakojo vidutinio darbo užmokesčio medianos didėjimą. Ženklaus augimas taip pat stebėtas žemės ūkio (11,5 proc.) ir energetikos (10,2 proc.) ministrų valdymo srityse.

31 paveikslas. Akcinių bendrovių ir uždaryjū akcinių bendrovių darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianų palyginimas pagal valdymo sritis

5. Ministrų valdymo sričių apžvalga

Šioje ataskaitos dalyje apžvelgiamos *ministrų valdymo sritys* šiais aspektais:

- organizacijų skaičius;
- instituciniai pokyčiai;
- darbuotojų skaičius;
- vidutinis darbo užmokestis;
- darbo užmokesčio fondas.

Aplinkos ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų aplinkos ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

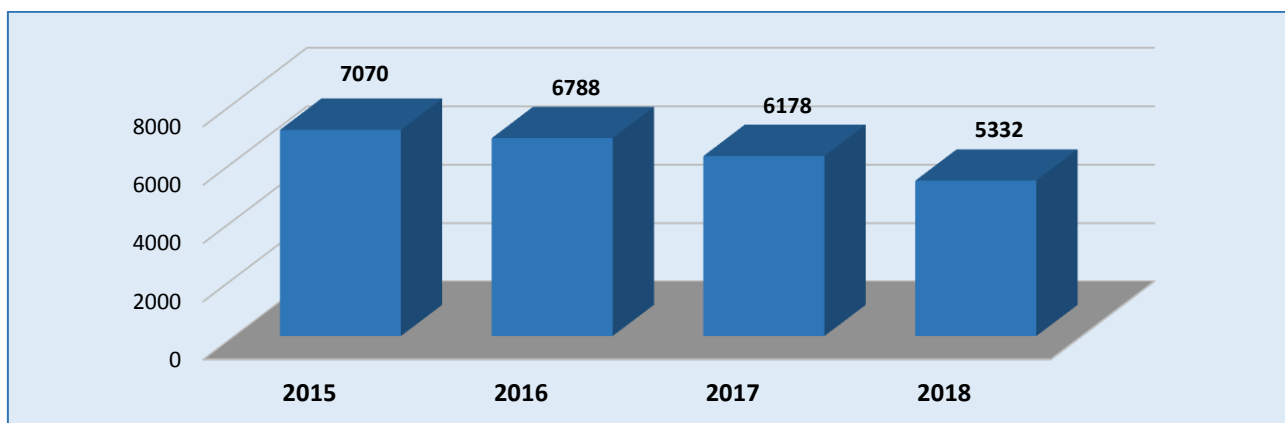
Biudžetinės įstaigos	Viešosios įstaigos	Valstybės įmonės	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos
54	3	2	1	0

Aplinkos ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- Reorganizuotas *Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas*, prijungiant jį prie biudžetinės įstaigos Aplinkos projektų valdymo agentūros;
- įsteigta biudžetinė įstaiga *Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos*;
- reorganizuoti *Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Utenos ir Vilniaus regionų aplinkos apsaugos departamentai*, prijungiant juos prie Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos;
- likviduota *Generalinė miškų urėdija*;
- valstybės įmonės *Alytaus, Anykščių, Biržų, Druskininkų, Dubravos eksperimentinės-mokomosios, Ignalinos, Jonavos, Joniškio, Jurbarko, Kaišiadorių, Kauno, Kazlų Rūdos mokomosios, Kėdainių, Kretingos, Kupiškio, Kuršėnų, Marijampolės, Mažeikių, Nemenčinės, Pakruojo, Panevėžio, Prienų, Radviliškio, Raseinių, Rietavo, Rokiškio, Šakių, Šalčininkų, Šiaulių, Šilutės, Švenčionių, Tauragės, Telšių, Tytuvėnų, Trakų, Ukmergės, Utenos, Valkininkų, Varėnos, Veisiejų, Vilniaus, Zarasų miškų urėdijos* reorganizuotos prijungimo būdu prie reorganizavime dalyvaujančios valstybės įmonės *Valstybinio miškotvarkos instituto*.

Aplinkos ministro valdymo srityje veikusiose valstybės viešojo sektoriaus organizacijose 2018 metais vidutiniškai dirbo 5332 darbuotojai. Lyginant su praėjusiais metais (6178 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 846 darbuotojais (16 proc.). Didžiausią įtaką darbuotojų skaičiaus mažėjimui turėjo aplinkos ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai ir natūrali darbuotojų kaita.

32 paveikslas. Aplinkos ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

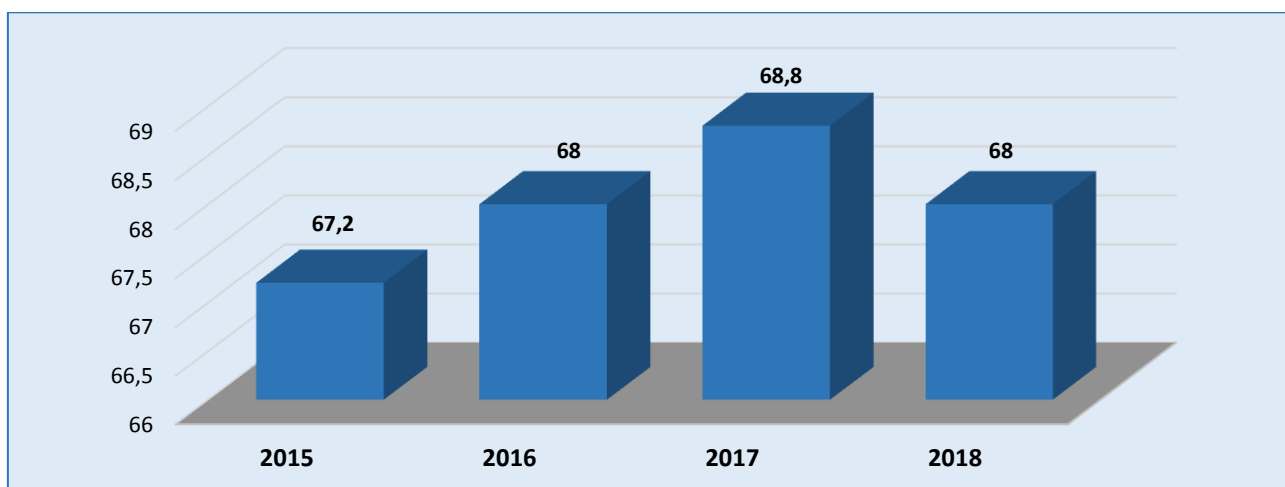

Vertinant atskiras aplinkos ministro valdymo srities įstaigas, nustatyta, kad labiausiai vidutinis darbuotojų skaičius sumažėjo Lietuvos hidrometeorologijos tarnyboje prie Aplinkos ministerijos (nuo 271 iki 214 darbuotojų, 57 darbuotojai (26,8 proc.). Remiantis Aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis, Lietuvos hidrometeorologijos tarnyboje prie Aplinkos ministerijos buvo pakeista administracijos struktūra ir sumažintas didžiausias leistinas pareigybių skaičius.

Didžiausias vidutinio darbuotojų skaičiaus augimas užfiksuotas valstybės įmonėje Valstybinėje miškų urėdijoje (nuo 89 iki 2577 darbuotojų, 2488 darbuotojais, 96,6 proc.) prie jos prijungus valstybės įmones Alytaus, Anykščių, Biržų, Druskininkų, Dubravos eksperimentinės-mokomosios, Ignalinos, Jonavos, Joniškio, Jurbarko, Kaišiadorių, Kauno, Kazlų Rūdos mokomosios, Kėdainių, Kretingos, Kupiškio, Kuršėnų, Marijampolės, Mažeikių, Nemenčinės, Pakruojų, Panevėžio, Prienų, Radviliškio, Raseinių, Rietavo, Rokiškio, Šakių, Šalčininkų, Šiaulių, Šilutės, Švenčionių, Tauragės, Telšių, Tytuvėnų, Trakų, Ukmergės, Utenos, Valkininkų, Varėnos, Veisiejų, Vilniaus, Zarasų miškų urėdijas.

Aplinkos ministro valdymo srities valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 68 mln. Eur. Lyginant su praėjusiais metais (68.8 mln. Eur) darbuotojų darbo užmokesčiui buvo skirta 0,8 mln. Eur (1,2 proc.) mažiau.

33 paveikslas. Aplinkos ministro valdymo srities viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis aplinkos ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 866,5 Eur. Lyginant su praėjusių metų vidutiniu darbo užmokesčiu, vidutinis darbo užmokestis padidėjo 46,5 Eur (5,4 proc.). Vidutinio darbo užmokesčio augimui įtakos turėjo aplinkos ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai bei tarnybinės veiklos vertinimo rezultatai, dėl kurių ir buvo keliami darbuotojų atlyginimai.

Vertinant atskiras aplinkos ministro valdymo srities įstaigas, nustatyta, kad daugiausiai vidutinis darbo užmokestis išaugo Aplinkos projektų valdymo agentūroje (nuo 1134 iki 1387 Eur, 254 Eur (18,3 proc.). Aplinkos ministerijos duomenimis, tai įvyko dėl institucinių pokyčių ir tarnybinės veiklos vertinimo rezultatų.

Didžiausias darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos mažėjimas užfiksuotas valstybės įmonėje Valstybinėje miškų urėdijoje (nuo 1271 iki 1054 Eur, 217 Eur (16,9 proc.). Aplinkos ministerijos duomenimis, toks mažėjimas yra susijęs su tuo, kad prie valstybės įmonės Valstybinės miškų urėdijos buvo prijungtos teritoriniu principu veikusios miškų urėdijos, kuriose darbo užmokestis buvo mažesnis.

Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 6	Viešosios įstaigos 11	Valstybės įmonės 2	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 8	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 0
----------------------------------	---------------------------------	------------------------------	--	---

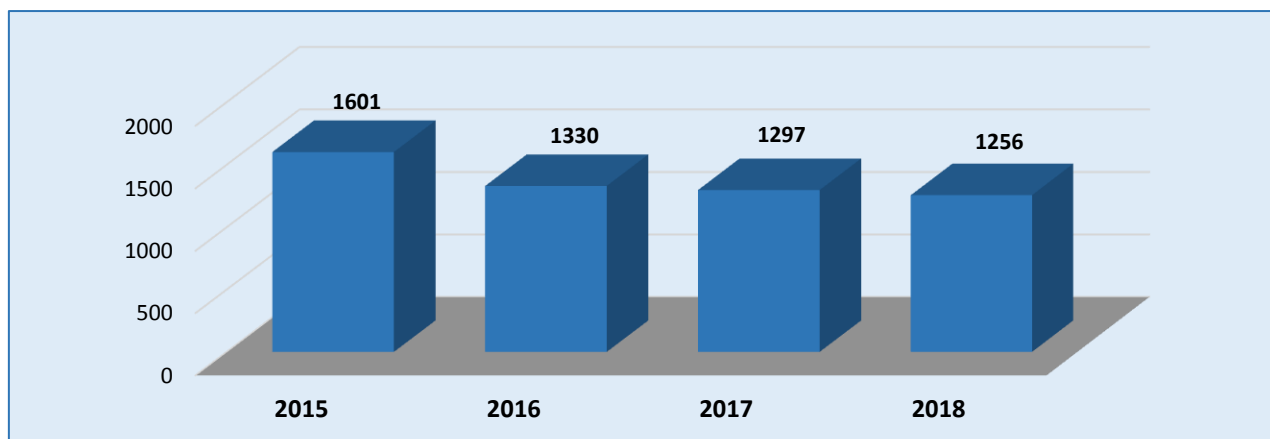
Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srityje vyko šie instituciniai pokyčiai:

- likviduotas *Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos*;
- Ekonomikos ir inovacijų ministerijai pavesta įgyvendinti *Informacinės plėtros visuomenės plėtros komiteto* savininko teises ir pareigas;
- *viešosios įstaigos „Verslininkų namai“* dalininko teisės buvo parduotos viešą aukcioną laimėjusiai mažajai bendrijai „Vadovo pasaulis“;
- *viešosios įstaigos Šiaurės miestelio technologijų parko* dalininkės, turtinės ir neturtinės teisės ir pareigos buvo perduotos Vilniaus miesto savivaldybės nuosavybės savarankiškajai savivaldybės funkcijai įgyvendinti;
- Kultūros ministerijai perduotos įgyvendinti valstybės, kaip *viešosios įstaigos „Pranciškonų namai“* dalininkės, teisės ir pareigos;
- *valstybės įmonė „Visagino energija“* pertvarkyta į savivaldybės įmonę „Visagino energija“.

Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 1256 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1297 darbuotojai), vidutinis darbuotojų skaičius sumažėjo 41 darbuotoju (3,3 proc.). Ekonomikos ir inovacijų ministerijos žiniomis, toks neženklaus darbuotojų skaičiaus mažėjimas susidarė dėl natūralios darbuotojų kaitos.

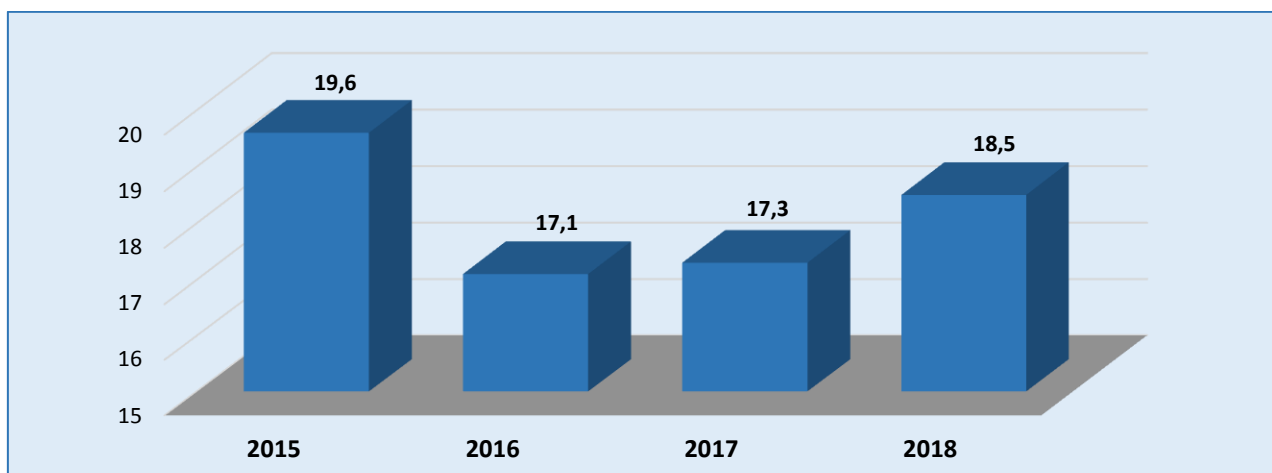
Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas Ekonomikos ir inovacijų ministerijoje (nuo 268 iki 249, 19 darbuotojų (7,8 proc.).

34 paveikslas. Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 18,5 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (17,3 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas padidėjo 1,2 mln. Eur (6,7 proc.).

35 paveikslas. Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo apmokėjimo sumos

Vidutinis darbo užmokestis ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 1302 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1193 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 109 Eur (8,4 proc.).

Didžiausiais darbo užmokesčio augimas užfiksuotas viešojoje įstaigoje „Investuok Lietuvoje“ (nuo 1576 iki 2078 Eur, 503 Eur (24,2 proc.). Ekonomikos ir inovacijų ministerija informavo, kad medianos augimą lėmė struktūriniai pokyčiai įsteigtus dvi atstovybes užsienyje. Taip pat, įvertinus darbuotojų kvalifikaciją, darbo patirtį darbuotojai buvo skatinami bei koreguojami jų atlyginimai, pradėtas mokėti atlygis už darbuotojų kelionės laiką ne darbo metu, jeigu darbuotojai vyksta į komandiruotes.

Energetikos ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų energetikos ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

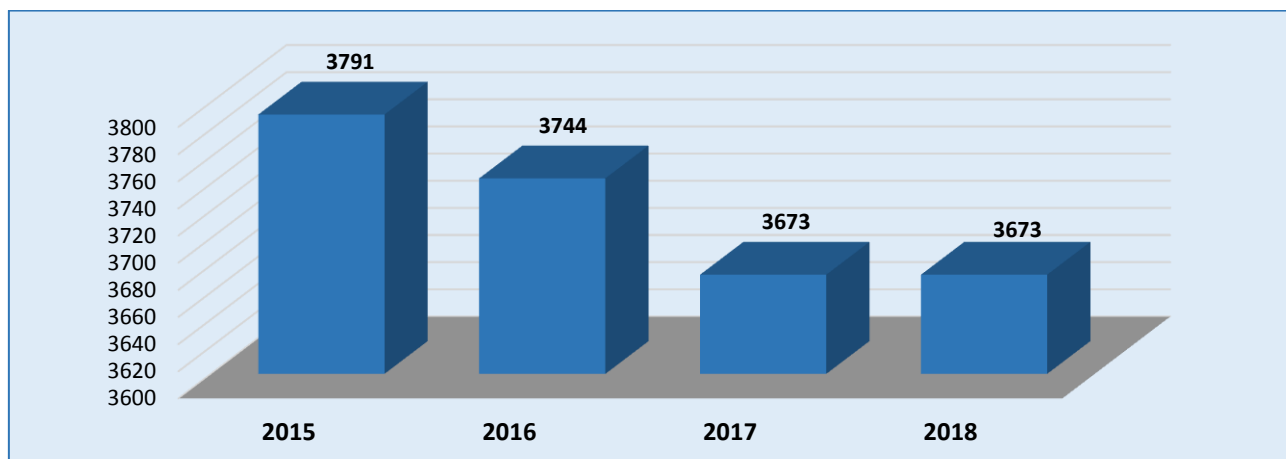
Biudžetinės įstaigos 2	Viešosios įstaigos 1	Valstybės įmonės 4	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 9	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 0
----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--	---

Energetikos ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- įsteigta viešoji įstaiga *Lietuvos energetikos agentūra*, perėmusi likviduojamų valstybės įmonių *Lietuvos naftos produktų agentūros* ir *Energetikos agentūros* funkcijas;
- reorganizuojama valstybės įmonė *Radioaktyviųjų atliekų agentūra*;
- akcinės bendrovės LITGRID dukterinė uždaroji akcinė bendrovė „LITGRID Power Link Service“ buvo prijungta prie akcinės bendrovės LITGRID.

Energetikos ministro valdymo srityje veikusiose organizacijose 2018 metais vidutiniškai dirbo 3673 darbuotojai. Lyginant su praėjusiais metais, darbuotojų skaičius išliko nepakitęs.

36 paveikslas. Energetikos ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

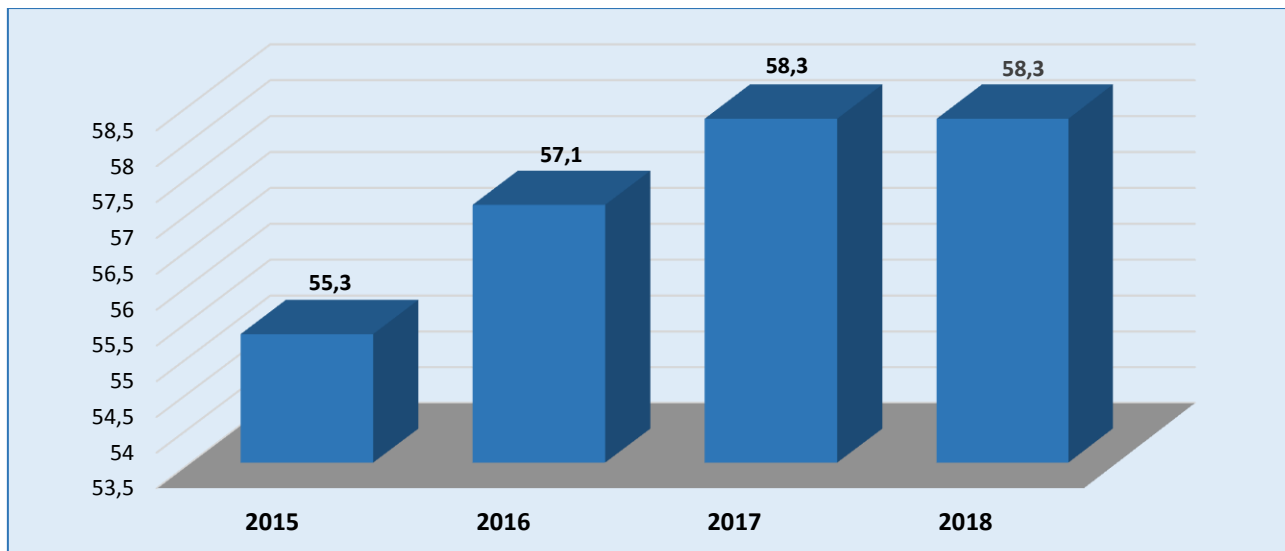

Vertinant atskiras energetikos ministro valdymo srities įstaigas, nustatyta, kad labiausiai vidutinis darbuotojų skaičius išaugo akcinėje bendrovėje LITGRID (nuo 233 iki 240 darbuotojų, 7 darbuotojais (2,8 proc.). Energetikos ministerija informavo, kad nauji darbuotojai priimti į naujus patvirtintus etatus, kurie numatyti sinchronizacijos projekto įgyvendinimui. Planuojama, kad darbuotojų skaičius minėtoje bendrovėje didės ir kitais metais.

Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas valstybės įmonėje Ignalinos atominėje elektrinėje (nuo 1989 iki 1927 darbuotojų, 62 darbuotojais (3,2 proc.). Įmonės darbuotojų skaičiaus mažėjimas yra susijęs su VĮ Ignalinos atominės elektrinės 1-ojo ir 2-ojo energijos blokų eksploatavimo nutraukimu vykdant organizacinės struktūros pokyčius, perskirstant funkcijas, efektyvinant darbus ir optimizuojant darbuotojų skaičių, taip pat įgyvendinant „make or buy“ strategiją.

Energetikos ministro valdymo srities valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 58,3 mln. Eur. Lyginant su praėjusiais metais, darbo užmokesčio fondas išliko nepakitęs.

37 paveikslas. Energetikos ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbuotojų darbo užmokestis energetikos ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 1567 Eur. Lyginant su praėjusiais metais (1314 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 254 Eur (16,2 proc.). Energetikos ministerija informavo, kad daliai darbuotojų, atsižvelgiant į rinkos tendencijas, metų pabaigoje buvo peržiūrėta ir padidinta pastovi atlygio dalis ir (ar) išmokėti priedai už pasiektus rezultatus. Biudžetinėse įstaigose didėjo dirbančių valstybės tarnautojų stažas ir, atitinkamai, darbo užmokestis.

Vertinant atskiras energetikos ministro valdymo srities įstaigas, nustatyta, kad labiausiai vidutinis darbo užmokestis išaugo uždarojoje akcinėje bendrovėje „EPSO-G“ (nuo 3197 iki 3531 Eur, 334 Eur (9,5 proc.). Energetikos ministerija informavo, kad medianos augimas nulemtas 2018 m. buvusio didesnio vidutinio sąlyginio darbuotojų skaičiaus (2 žmonėmis), kas tokio dydžio įmonėje sudaro 10 proc. visų darbuotojų, o daliai darbuotojų, atsižvelgiant į rinkos tendencijas, metų pabaigoje buvo peržiūrėta ir padidinta pastovioji atlygio dalis (tai buvo padaryta pirmą kartą nuo jų darbo įmonėje pradžios).

Didžiausias darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio mažėjimas užfiksuotas valstybės įmonėje Energetikos agentūroje (nuo 1131 iki 1052 Eur, 79 Eur (7,5 proc.). Energetikos ministerija informavo, kad pokytis įvyko dėl darbuotojų skaičiaus sumažėjimo.

Finansų ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų finansų ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 20	Viešosios įstaigos 1	Valstybės įmonės 3	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 30	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 1
--------------------------------------	--------------------------------	------------------------------	---	--

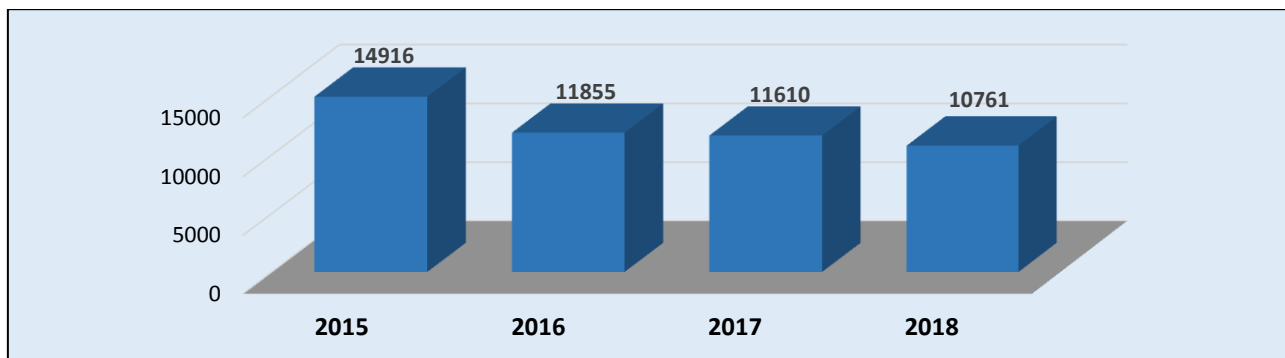
Finansų ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- įsteigta biudžetinė įstaiga *Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras*;
- aukciono būdu parduota uždaroji akcinė bendrovė „Kauno Petrašiūnų darbo rinkos mokymo centras“;
- Finansų ministerijai perduotos valstybės įmonės Turto banko patikėjimo teise valdytos akcinės bendrovės *Giraitės ginkluotės gamyklos* akcijos valdyti, naudoti ir disponuoti patikėjimo teise;
- aukciono būdu parduota uždaroji akcinė bendrovė „Aerogeodezijos institutas“;
- aukciono būdu parduota akcinė bendrovė „Informacinio verslo paslaugų įmonė“;
- uždaroji akcinė bendrovė *LITGAS* reorganizuota prijungiant prie uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos energijos tiekimas“;
- likviduota uždaroji akcinė bendrovė *VAE SPB*;
- pakeistas uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos dujų tiekimas“ pavadinimas į pavadinimą „Lietuvos energijos tiekimas“;
- uždaroji akcinė bendrovė *Energijos sprendimų centras* reorganizuota prijungiant ją prie uždarnosios akcinės bendrovės *Energijos tiekimas*;
- įsteigtos naujos „Lietuvos energija“ įmonių grupės įmonės uždarnosios akcinės bendrovės „VVP Investment“, „Transporto valdymas“, „Gamybos optimizavimas“, „Vėjo vatas“, „Vėjo gūsis“ ir *Lietuvos energija renewables*.

Finansų ministro valdymo srityje veikusiose organizacijose 2018 metais vidutiniškai dirbo 10 761 darbuotojas. Lyginant su praėjusiais metais (11 610), darbuotojų skaičius sumažėjo 849 darbuotojais (7,9 proc.). Finansų ministerija informavo, kad darbuotojų skaičius sumažėjo dėl funkcijų išgryninimo, procesų optimizavimo, taip pat ir dėl viešojo sektoriaus patrauklumo mažėjimo.

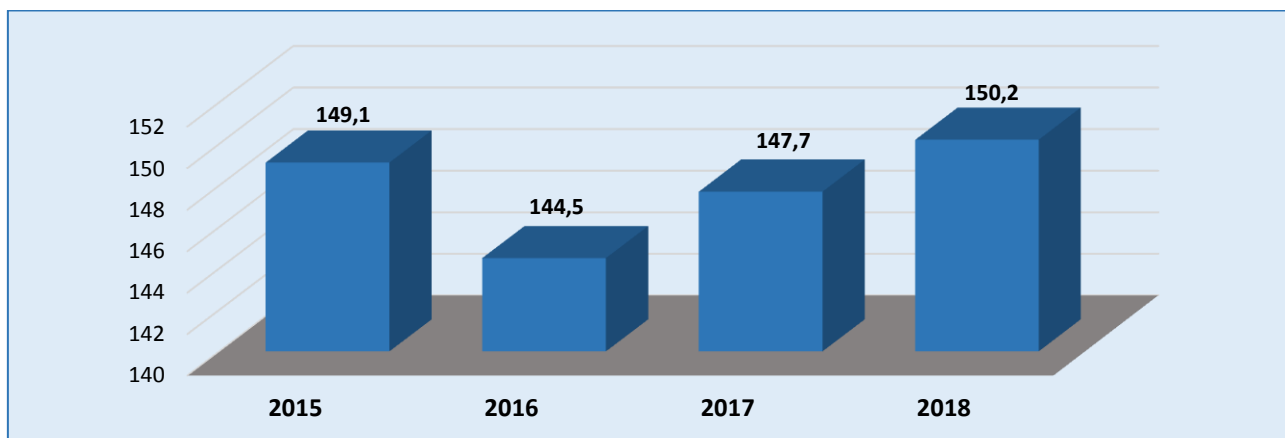
Didžiausias vidutinio darbuotojų skaičiaus mažėjimas nustatytas uždarojoje akcinėje bendrovėje Energetikos paslaugų ir rangos organizacijoje (nuo 555 iki 246 darbuotojų, 309 darbuotojais (126 proc.), nes, kaip informavo Finansų ministerija, buvo sustabdyta įmonės veikla.

38 paveikslas. Finansų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Finansų ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 150,2 mln. Eur. Lyginant su praėjusiais metais (147,7 mln. Eur.), darbo užmokesčio fondas padidėjo 2,5 mln. Eur (1,6 proc.).

39 paveikslas. Finansų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

2017 metais finansų ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinis darbo užmokestis siekė 1116 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1051 Eur), vidutinis darbo užmokestis neženkiai išaugo (65 Eur, 0,06 proc.). Kaip informavo Finansų ministerija, išgryninus dalį funkcijų ir optimizavus veiklos procesus, buvo sudarytos sąlygos darbo užmokesčiui didėti. Be to, darbo užmokesčio didėjimui įtakos turėjo ir apmokėjimas už darbuotojams pavedamas vykdyti papildomas funkcijas, kadangi ne visada pavyksta operatyviai surasti reikiamus specialistus minėtoms funkcijoms atlikti.

Valdymo srities mastu, labiausiai darbo užmokestis išaugo uždarojoje akcinėje bendrovėje „VAE SPB“ (nuo 1049 iki 5295 Eur, 4246 Eur (80 proc.) dėl likviduojant įmonę išmokėtų kompensacijų už nepanaudotas atostogas ir išeitinių išmokų).

Krašto apsaugos ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų krašto apsaugos ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 12	Viešosios įstaigos 0	Valstybės įmonės 3	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 1	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 0
-----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--	---

Krašto apsaugos ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

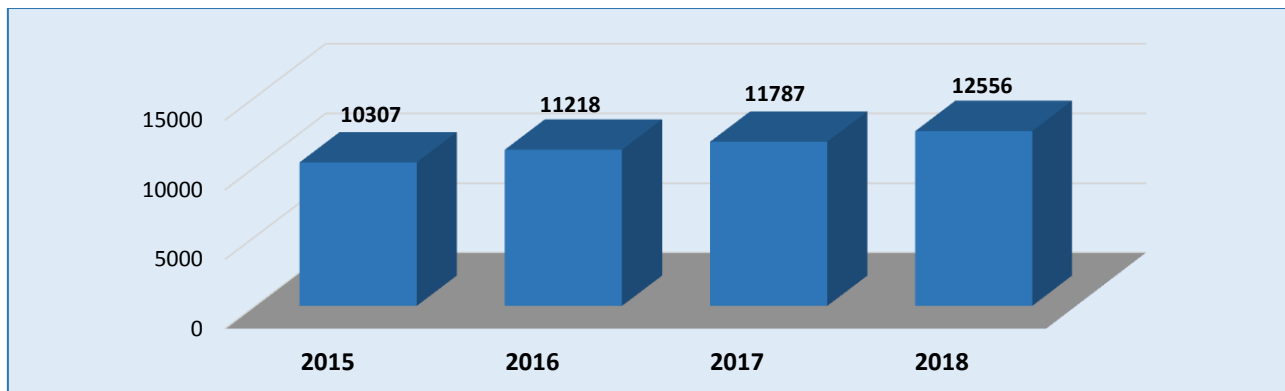
- įsteigta *Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos*;
- *Vyriausybinių ryšių centras prie Krašto apsaugos ministerijos* pertvarkytas į *Nacionalinio kibernetinio saugumo centrą prie Krašto apsaugos ministerijos*;
- reorganizuota *Lietuvos technikos biblioteka*, prijungiant ją prie Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos.

Krašto apsaugos ministro valdymo srityje veikusiose organizacijose 2018 metais vidutiniškai dirbo 12556 darbuotojai, įskaitant profesinės karo tarnybos karius. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (11787 darbuotojai), darbuotojų skaičius padidėjo 769 darbuotojais (6,1 proc.). Personalo pokytis įvyko dėl institucinių ir struktūrinių pokyčių (įsteigtas Gynybos štabas ir Gynybos resursų agentūra prie Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos technikos biblioteka prijungta prie Generolo Jono Žemaičio karo akademijos, pertvarkyta Krašto apsaugos ministerijos administracijos struktūra), taip pat natūralių, su personalo kaita susijusių priežasčių.

Didžiausias vidutinio darbuotojų skaičiaus augimas užfiksuotas Informacinių technologijų tarnyboje prie Krašto apsaugos ministerijos (nuo 50 iki 79 darbuotojų, 29 darbuotojais (37 proc.). Personalo pokytis įvyko, kadangi nuo 2018 metų sausio 1 d. siekiant perskirstyti ryšių ir informacinių sistemų politiką ir nacionalinio kibernetinio saugumo politiką įgyvendinančių krašto apsaugos sistemos įstaigų funkcijas, panaikinti funkcijų dubliavimą, optimizuoti veiklą, pertvarkytos dvi už kibernetinį saugumą ir informacines sistemas atsakingos įstaigos – Kibernetinio saugumo ir telekomunikacijų tarnyba prie Krašto apsaugos ministerijos ir Vyriausybinių ryšių centras prie Krašto apsaugos ministerijos. Atitinkamai dalis darbuotojų iš Vyriausybinių ryšių centro prie Krašto apsaugos ministerijos buvo perkelta į Informacinių technologijų tarnybą prie Krašto apsaugos ministerijos. Pažymėtina, kad šis pokytis atsirado ir dėl to, kad Tarpžinybinėje mokestinių duomenų saugykloje nebuvo duomenų apie Vyriausybinių ryšių centro statutinius valstybės tarnautojus, kurie, nusprendus atsisakyti statutinių valstybės tarnautojų pareigybių, buvo priimti į darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybes Informacinių technologijų tarnyboje prie Krašto apsaugos ministerijos.

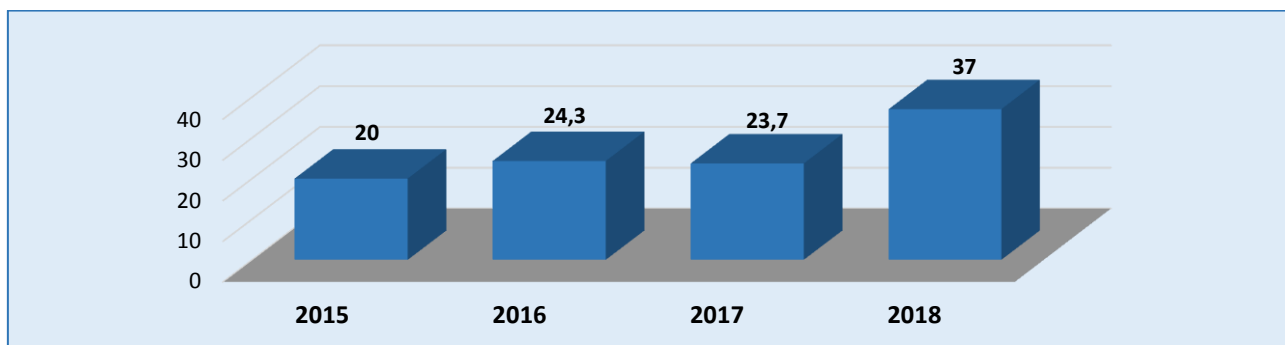
Didžiausias vidutinio darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje (nuo 237 iki 211 darbuotojų, 26 darbuotojais (12,3 proc.). Krašto apsaugos ministerija informavo, kad personalo pokytis atsirado dėl nuo 2017 metų vidurio pasikeitusių SODROS įmokų tarifų darbuotojams, dirbusiems pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis, struktūrinių pokyčių ir personalo kaitos.

40 paveikslas. Krašto apsaugos ministro valdymo srities įstaigų vidutinis darbuotojų skaičius

Krašto apsaugos ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 37 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (23,7 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas išaugo 13,3 mln. Eur (36 proc.).

41 paveikslas. Krašto apsaugos ministro valdymo srities įstaigų įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

2018 metais krašto apsaugos ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinis darbo užmokestis siekė 1231 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (859 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 372 Eur (30,2 proc.). Vidutinis darbo užmokestis didėjo dėl bazinio dydžio padidėjimo, dėl valstybės tarnautojams suteiktų kvalifikacinių klasių, tarnybos stažo, dėl priemonių už papildomą darbo krūvį, taip pat dėl darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, pareigines pastoviosios dalies, pastoviosios kintamosios dalies bei priemonių už papildomą darbo krūvį skyrimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatomis, įsigaliojusiomis 2018 metais.

Didžiausias darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio augimas dėl prieš tai jau paminėtų priežasčių užfiksuotas Lietuvos kariuomenėje (nuo 779 iki 1408 Eur, 629 Eur (44,7 proc.)).

Kultūros ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų kultūros ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos	Viešosios įstaigos	Valstybės įmonės	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės	Ministro valdymo srityje veikusių Vyriausybės įstaigos
67	9	1	1	2

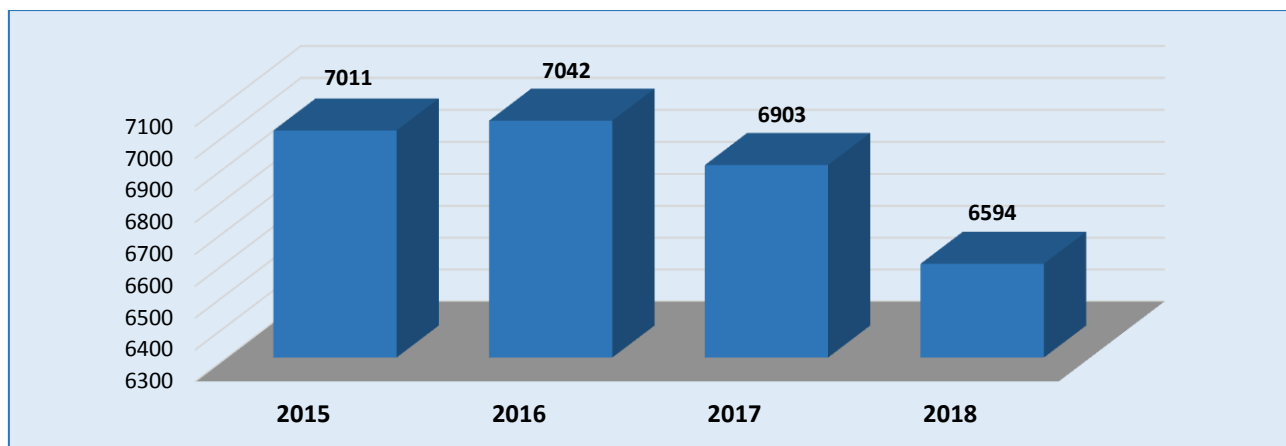
Kultūros ministro valdymo srityje vykę *instituciniai pokyčiai*:

- Kultūros ministerija perėmė *viešosios įstaigos „Pranciškonų namai“* dalininko turtines ir neturtines teises ir pareigas;
- pradėti *valstybės įmonės „Lietuvos paminklai“* pertvarkymo į biudžetinę įstaigą „Kultūros infrastruktūros centras“ veiksmai;
- pradėti *uždarnosios akcinės bendrovės „Lietuvos kinas“* likvidavimo veiksmai.

Kultūros ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 6294 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (6903 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 310 darbuotojų (4,7 proc.). Kultūros ministerija informavo, kad tam įtakos turėjo administracijos struktūrų pertvarka, personalo ir buhalterinės apskaitos funkcijų centralizavimas, dalies pareigybių perdavimas Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui.

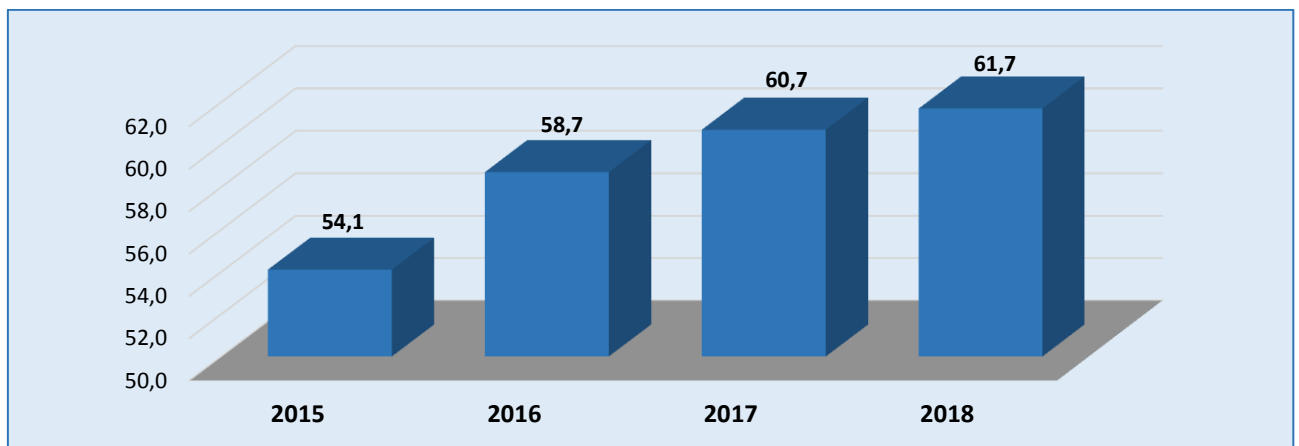
Labiausiai darbuotojų skaičius sumažėjo Lietuvos nacionaliniame operos ir baleto teatre (nuo 584 iki 533 darbuotojų, 51 darbuotoju (9,5 proc.)). Kultūros ministerija informavo, kad dėl užsitęsusių scenos remonto darbų, vėliau nei įprastai buvo priimti žiūrovų koordinatoriai (23 darbuotojai), su kuriais sudaromos terminuotos darbo sutartys tik sezono metu ir tai turėjo įtakos skaičiuojant vidutinį darbuotojų skaičių. Taip pat, keli darbuotojai išėjo iš darbo bendru sutarimu arba į rentą, o į jų vietą ne iš karto buvo priimti nauji darbuotojai, nes vyko konkursai.

42 paveikslas. Kultūros ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Kultūros ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 61,7 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (60,7 mln. Eur), ši suma buvo 1 mln. Eur didesnė nei 2017 metais.

43 paveikslas. Kultūros ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis kultūros ministrui pavestose valdymo srityse veikiančiose organizacijose siekė 738,5 Eur. Lyginant su praėjusiais metais (690 Eur), vidutinis darbo užmokestis pakilo 48,5 Eur (6,6 proc.), augimą nulėmė pasikeitęs bazinis dydis.

Didžiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas fiksuotas valstybės įmonėje „Lietuvos paminklai“ (nuo 853,5 iki 1210 Eur, 357 Eur (29,5 proc.). Kultūros ministerija informavo, kad minėtoje įmonėje 2018 m. pradžioje susiklostė sunki ūkinė finansinė padėtis, nes buvo sustabdytas Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pavedimas vykdyti paveldotvarkos programų valdytojo (užsakovo) funkcijas, bei su jomis susijusias projektavimo ir inžinerines paslaugas. Atsižvelgiant į tai, įmonėje nuo 2018 m. balandžio 3 d. iki gegužės 11 d. buvo paskelbta dalinė prastova, kuri ir lėmė įmonės darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio medianos augimą, palyginus su 2017 m.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 67	Viešosios įstaigos 5	Valstybės įmonės 0	Akcinės ir uždarosios akcinės bendrovės 0	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 0
-----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	---	---

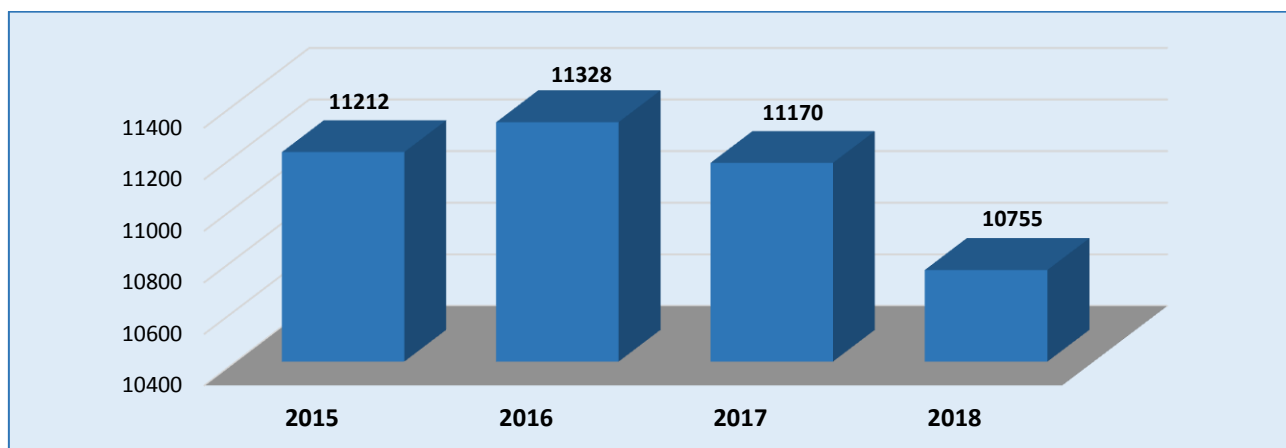
Socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- reorganizuota *Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*, vietoj jos įsteigta Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos;
- likviduotas *Vaikų išlaikymo fondas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos*;
- *Skalvijos vaikų globos namų* savininko teisės ir pareigos perduotos Jurbarko rajono savivaldybei.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srityje vidutiniškai dirbo 10755 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (11170 darbuotojai), vidutinis darbuotojų skaičius sumažėjo 415 darbuotojų (3,9 proc.). Darbuotojų skaičiaus mažėjimą įtakoję socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srityje įvykę instituciniai ir organizaciniai pokyčiai: Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos administracijos struktūros pertvarka, Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos reorganizavimas, viešosios įstaigos Europos socialinio fondo agentūros struktūros tobulinimas, Vaikų išlaikymo fondo prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos likvidavimas.

Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas Kauno teritorinėje darbo biržoje (nuo 234 iki 152 darbuotojų, 82 darbuotojais (53,4 proc.). Socialinės apsaugos ir darbo ministerija informavo, kad darbuotojų skaičiaus mažėjimą minėtoje įstaigoje labiausiai įtakoję jos prijungimas prie Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kuri pervadinta į Užimtumo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

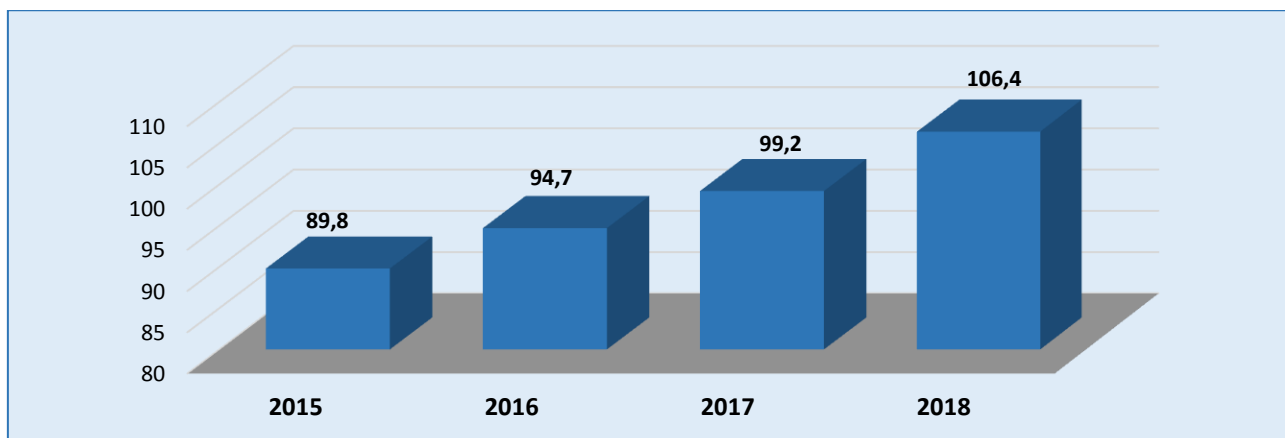
44 paveikslas. Socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 106,4 mln. Eur. Lyginant su

praėjusių metų duomenimis (99,2 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas padidėjo 7,2 mln. Eur (6,7 proc.).

45 paveikslas. Socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis socialinės apsaugos ir darbo ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 714 Eur. Lyginant su praėjusiais metais (653 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 61 Eur (8,5 proc.). Visos ministro valdymo srities vidutinio darbo užmokesčio medianos augimą labiausiai įtakojo: pareiginės algos bazinio dydžio augimas (nuo 130,5 euro iki 132,5 euro), minimalios mėnesinės algos dydžio augimas (nuo 380 eurų iki 400 eurų), Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatų laipsniškas įgyvendinimas, ekonomikos krizės metu neproporcingai sumažinto darbo užmokesčio dalies grąžinimas.

Didžiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas užfiksuotas Valstybinėje vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje (nuo 848 iki 1361 Eur, 513 Eur (37,7 proc.)). Socialinės apsaugos ir darbo ministerija informavo, kad vidutinio darbo užmokesčio medianos augimą Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyboje įtakojo valstybės tarnautojams mokėtos priemokos, pavedant laikinai atlikti kito valstybės tarnautojo pareigybei nustatytas funkcijas, priemokos už darbo krūvį viršijančią veiklą, apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, naktinį ir viršvalandinį darbą bei budėjimą.

Susisiekimo ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų susisiekimo ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 5	Viešosios įstaigos 5	Valstybės įmonės 6	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 17	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 0
----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	---	---

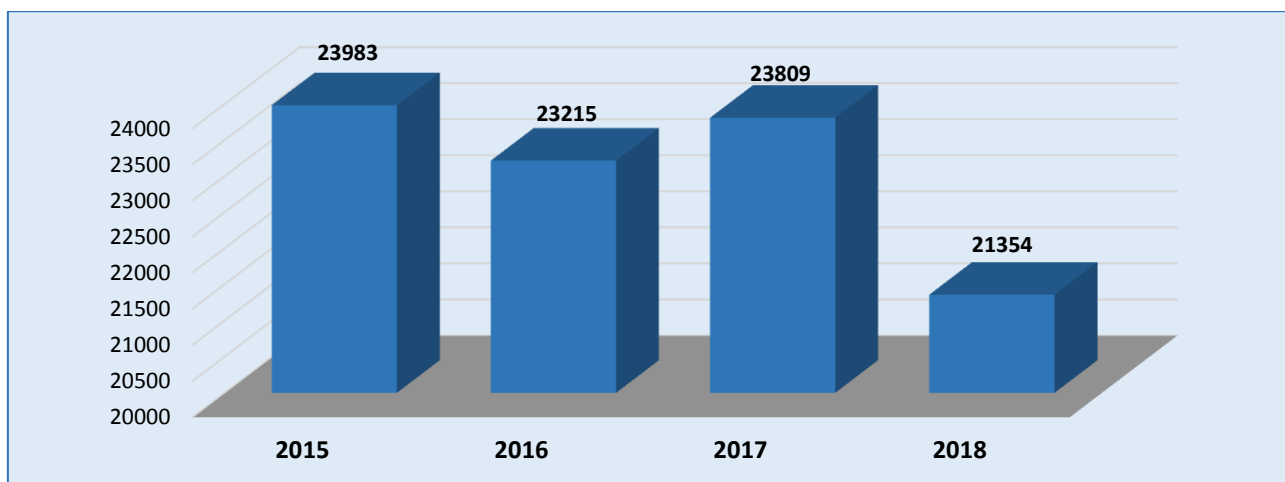
Susisiekimo ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- *biudžetinė įstaiga Civilinės aviacijos administracija* prijungta prie biudžetinės įstaigos Lietuvos transporto saugos administracijos;
- *viešosios įstaigos Kelių ir transporto tyrimo institutas* pavadinimas pakeistas į viešąją įstaigą Transporto kompetencijų agentūra;
- *valstybės įmonė „Kelių priežiūra“* pertvarkyta į akcinę bendrovę „Kelių priežiūra“.

Susisiekimo ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 21354 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (23809 darbuotojai), vidutinis darbuotojų skaičius sumažėjo 2456 darbuotojais (11,5 proc.). Darbuotojų skaičiaus mažėjimui, kaip informavo Susisiekimo ministerija, didžiausią įtaką turėjo struktūriniai pokyčiai, vykdyti, siekiant didinti veiklos efektyvumą, akcinėse bendrovėse „Lietuvos geležinkeliai“ ir „Lietuvos paštas“, taip pat valstybės įmonėje „Kelių priežiūra“.

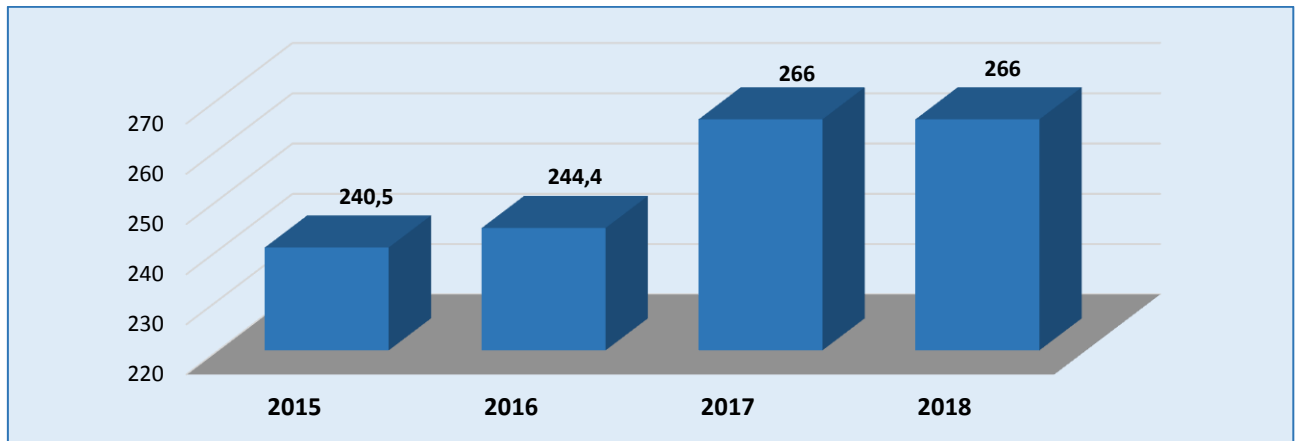
Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas, dėl vykdytų veiklos efektyvumo didinimo programų, užfiksuotas akcinėje bendrovėje „Lietuvos geležinkeliai“ (nuo 9000 iki 7387 darbuotojų, 1612 darbuotojų (21,8 proc.).

46 paveikslas. Susisiekimo ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Susisiekimo ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 266 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis, darbo užmokesčio fondas nepakito.

47 paveikslas. Susisiekimo ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis susisiekimo ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 1218 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1092 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 126 Eur (10,3 proc.). Susisiekimo ministerija informavo, kad didžiausią įtaką vidutinio darbo užmokesčio augimui turėjo 2017 m. įvykę organizacijų apjungimai: 11 kelių priežiūros įmonių apjungtos į vieną – valstybės įmonę „Kelių priežiūra“; 3 oro uostų filialai (Vilniaus, Kauno, Palangos) priskirti vienam draudėjui – valstybės įmonei Lietuvos oro uostams. Apjungtų organizacijų vidutiniai atlyginimai bendroje aibėje buvo mažesni nei ministro valdymo srities organizacijų darbo užmokesčio mediana.

Didžiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas užfiksuotas Susisiekimo ministerijoje (nuo 1248 iki 1471 Eur, 223 Eur (15,1 proc.)). Susisiekimo ministerija informavo, kad darbo užmokestis keitėsi dėl valstybės tarnautojų stažo, nustatytų priedų ar priemokų pasikeitimų, personalo kaitos bei darbuotojų perkėlimo į aukštesnes pareigas.

Sveikatos apsaugos ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 25	Viešosios įstaigos 17	Valstybės įmonės 0	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 2	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 1
-----------------------------------	---------------------------------	------------------------------	--	---

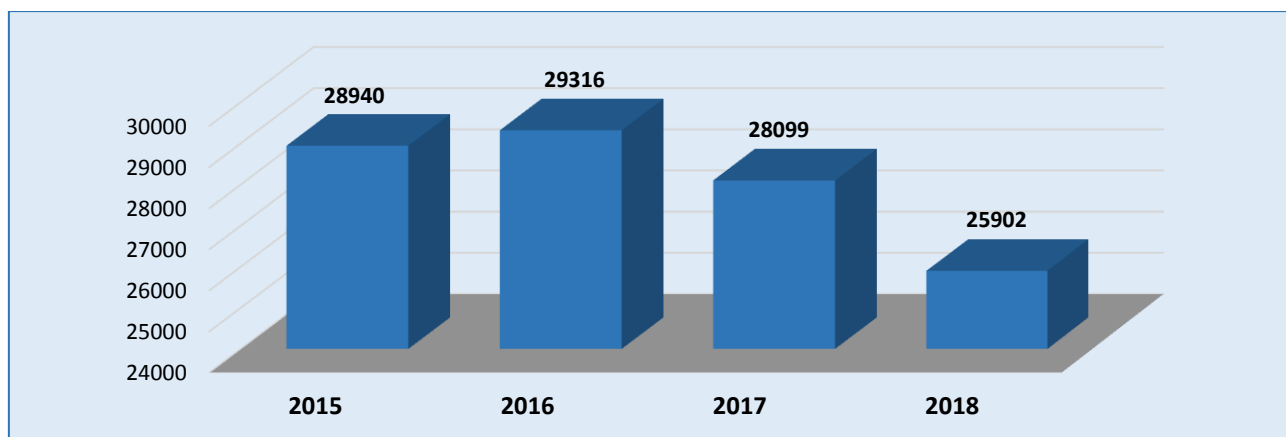
Sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- iš Juridinių asmenų registro išregistruotos viešosios įstaigos „Aušveita“ ir „Pušyno kelias“.

Sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 25902 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (28099 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 2197 darbuotojais (8,5 proc.). Darbuotojų skaičiaus mažėjimui didžiausią įtaką padarė sveikatos apsaugos ministerijos pavaldžių viešojo sektoriaus įstaigų administracinių struktūrų peržiūrėjimas, atsisakant perteklinių, besidubliuojančių viešojo valdymo, administracinių ir bendrojo pobūdžio valdymo funkcijų ir tuo pačiu mažinant darbuotojų skaičių, taupant mokesčių fondą.

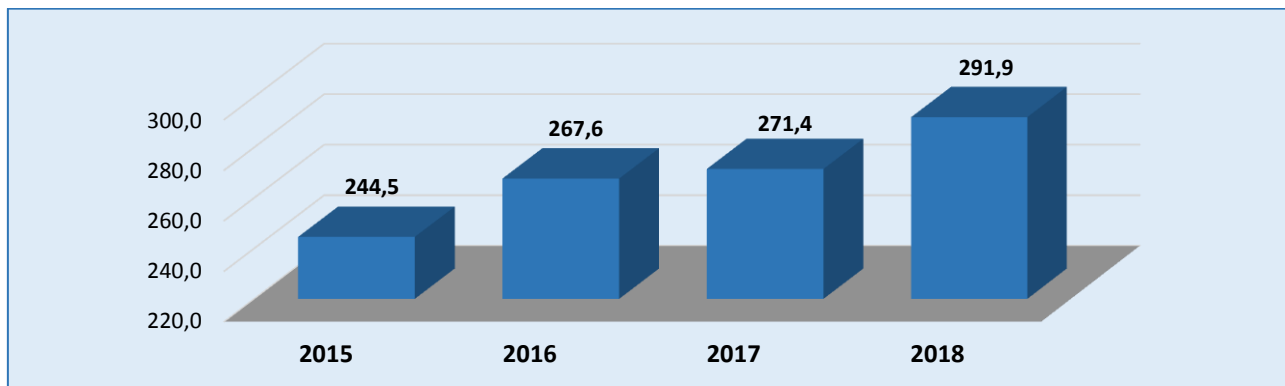
Dėl prieš tai paminėtų priežasčių didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas viešojoje įstaigoje Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno klinikose (nuo 6439 iki 5022 darbuotojų, 1418 darbuotojų (28,2 proc.).

48 paveikslas. Sveikatos apsaugos ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 291,9 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (271,4 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas išaugo 20,5 mln. Eur (7 proc.).

49 paveikslas. Sveikatos apsaugos ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo užmokesčio sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis sveikatos apsaugos ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 940 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (792 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 149 Eur (15,8 proc.). Tam įtakos turėjo Privalomojo sveikatos tarybos fondo Tarybos 2018-04-05 nutarimas Nr. DT-3/1 „Dėl asmens sveikatos priežiūros paslaugų finansavimo didinimo nuo 2018-05-01“; Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018-05-03 įsakymas Nr. V-534 „Dėl lėšų skyrimo Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto rezervo 2018 metais“; Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriaus 2018-05-08 įsakymas Nr. 1K-124 „Dėl Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų skyrimo teritorinėms ligonių kasoms“; 2017-06-16 Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos šakos kolektyvinės sutarties priedas Nr. 2/S-70 (2018-05-04); kolektyvinių sutarčių derybų protokolai S-67, S-69 (2018 metų gegužio mėnuo)

Dėl prieš tai paminėtų priežasčių didžiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas užfiksuotas viešojoje įstaigoje Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno klinikose (nuo 723 iki 925 Eur, 202 Eur (21,8 proc.)).

Švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 105	Viešosios įstaigos 61	Valstybės įmonės 0	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 3	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 1
------------------------------------	---------------------------------	------------------------------	--	---

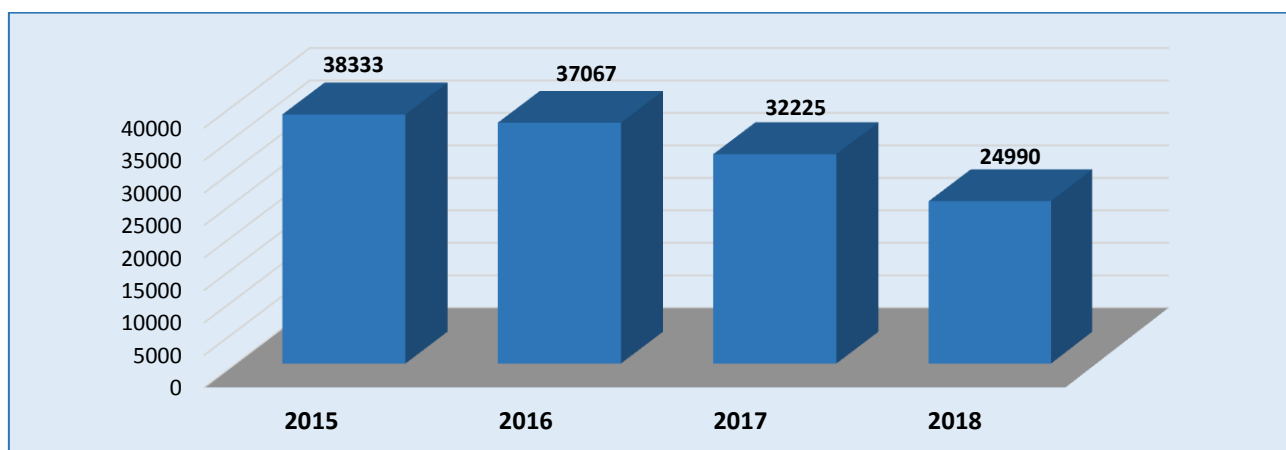
Švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

1. likviduoti du vaikų socializacijos centrai: *Vilniaus vaikų socializacijos centras* ir *Kauno vaikų socializacijos centras*;
2. reorganizuotos profesinio mokymo įstaigos: prie Kauno taikomosios dailės mokyklos prijungta *Alytaus dailiųjų amatų mokykla*; prie Šilutės žemės ūkio mokyklos prijungta *Šilutės turizmo ir paslaugų verslo mokykla*; prie viešosios įstaigos Žirmūnų darbo rinkos mokymo centro prijungta *Druskininkų amatų mokykla*.

Švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 24 990 darbuotojų. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (32225 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 7236 darbuotojais (29 proc.). Švietimo, mokslo ir sporto ministerija informavo, kad darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas todėl, kad į Tarpžinybinę mokestinių duomenų saugyklą neįtraukiami aukštųjų mokyklų dėstytojai, kurie dirba pagal terminuotas sutartis.

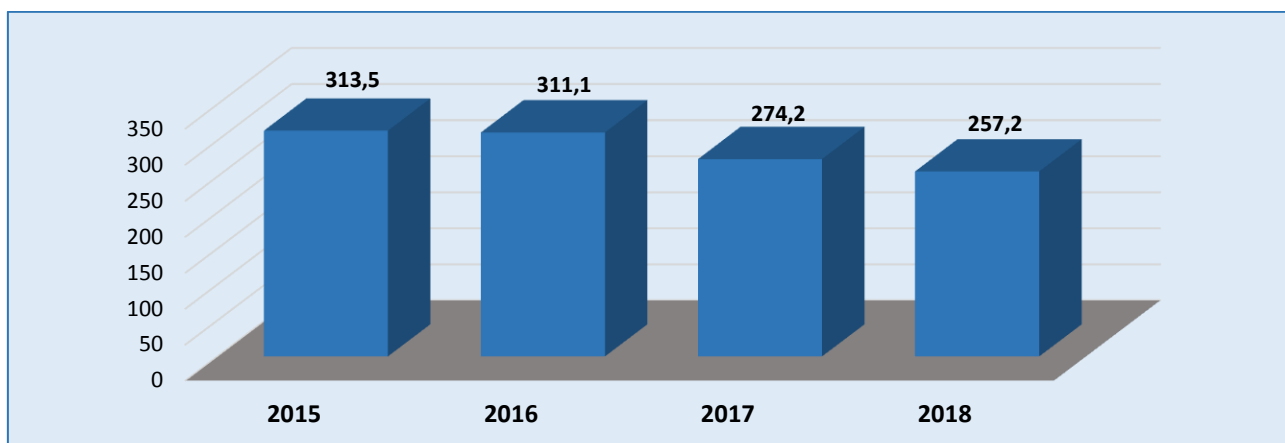
Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas viešojoje įstaigoje Mykolo Romerio universitete (nuo 534 iki 265 darbuotojų, 269 darbuotojais (101,5 proc.).

50 paveikslas. Švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 257.2 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (274.2 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas sumažėjo 17 mln. Eur (6,6 proc.).

51 paveikslas. Švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo apmokėjimo sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis švietimo, mokslo ir sporto ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 731 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (652 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 79 Eur (10,8 proc.). Švietimo, mokslo ir sporto ministerija informavo, kad atlyginimai augo dėl padidėjusio bazinės algos dydžio, taip pat, įvedus etatinį apmokėjimą, didėjo atlyginimai mokytojams, dirbantiems pagal bendrojo ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo švietimo programas.

Didžiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas užfiksuotas Kauno vaikų socializacijos centre (nuo 538 iki 3069 Eur, 2532 Eur (82,5 proc.)), kadangi, kaip informavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, minėtas centras buvo likviduotas ir atleistiems darbuotojams buvo išmokėtos išeitinės išmokos ir kompensacijos už nepanaudotas atostogas.

Teisingumo ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų teisingumo ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 22	Viešosios įstaigos 0	Valstybės įmonės 1	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 0	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 1
-----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--	---

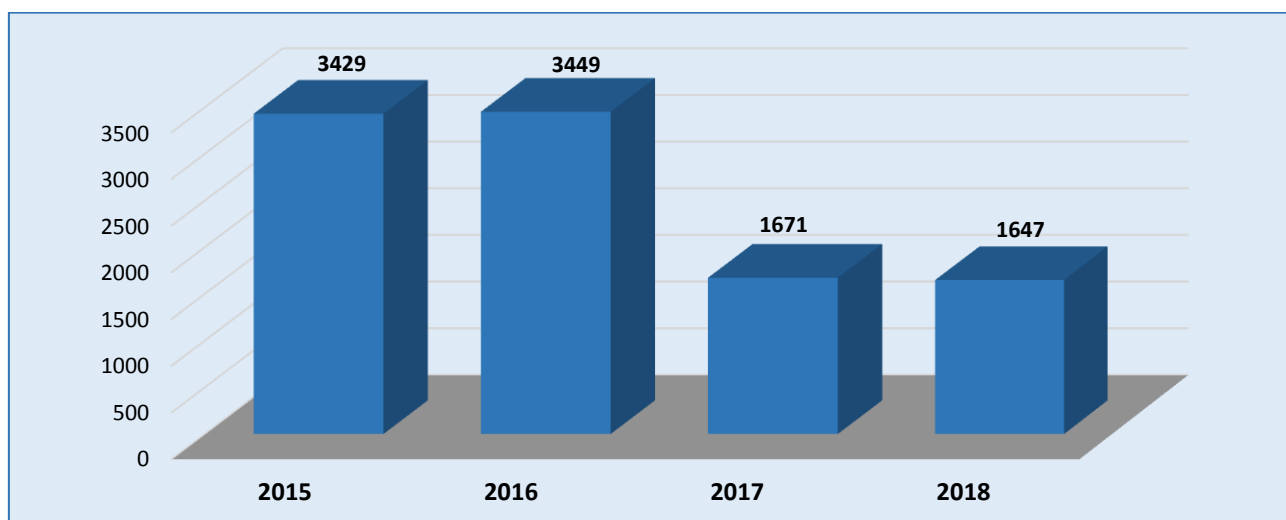
Teisingumo ministro valdymo srityje vykę instituciniai pokyčiai:

- Kauno apygardos probacijos, Klaipėdos apygardos probacijos, Panevėžio apygardos probacijos, Šiaulių apygardos probacijos ir Vilniaus apygardos probacijos tarnybos sujungtos į naują juridinį asmenį – *Lietuvos probacijos tarnybą*;
- reorganizuotas *Lukiškių tardymo izoliatorius-kalėjimas* jungimo būdu jį prijungiant prie Vilniaus pataisos namų, kuriems perėjo visos Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo teisės ir pareigos;
- reorganizuoti *Kybartų pataisos namai* jungimo būdu juos prijungiant prie Marijampolės pataisos namų, kuriems perėjo visos Kybartų pataisos namų teisės ir pareigos.

Teisingumo ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 1647 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1671 darbuotojas) darbuotojų skaičius sumažėjo 24 darbuotojais (1,5 proc.). Teisingumo ministerija informavo, kad 2018 metais buvo sumažintas didžiausias leistinas pareigybių skaičius teisingumo ministro valdymo srityse, taip pat, dėl natūralios darbuotojų kaitos sumažėjo apdraustųjų skaičius (dėl 2018 metais neužimtų pareigybių).

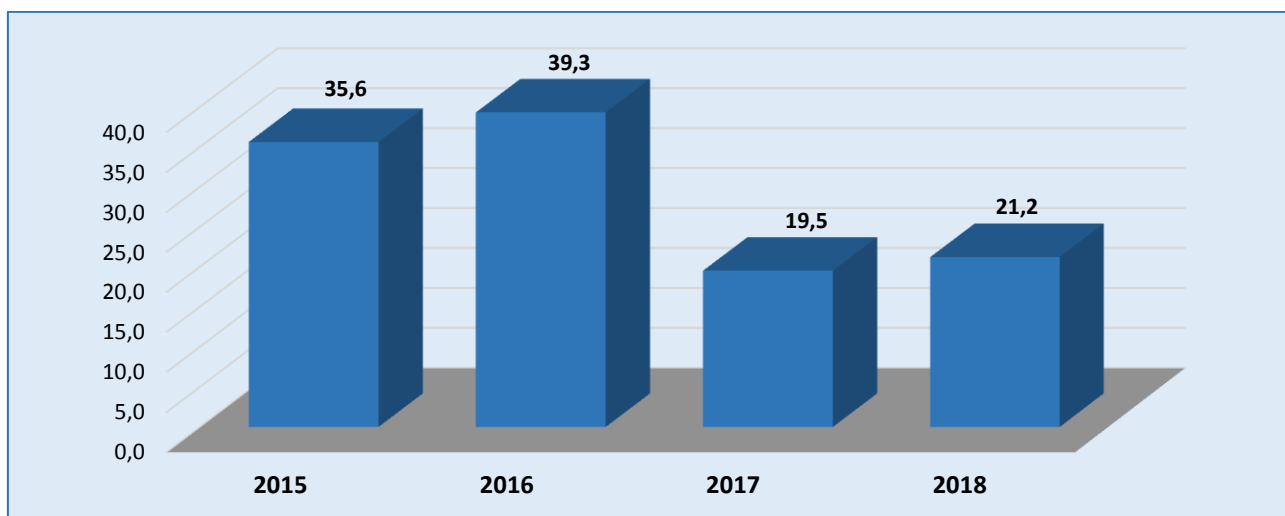
Didžiausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas Lietuvos teisės institute (nuo 44 iki 21 darbuotojo, 24 darbuotojais (116 proc.).

52 paveikslas. Teisingumo ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Teisingumo ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 21.2 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (19.5 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas padidėjo 1,7 mln. Eur (7,8 proc.).

53 paveikslas. Teisingumo ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo apmokėjimo sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis teisingumo ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 888 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (756 Eur), vidutinis darbo užmokestis padidėjo 132 Eur (14,9 proc.).

Didžiausias augimas užfiksuotas Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje (1312 iki 1639 Eur, 328 Eur (20 proc.). 2018 m. buvo stiprinami Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos žmogiškieji ištekliai, siekiant tinkamai įgyvendinti Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, tuo tikslu padidinant darbo užmokesčio fondą ir darbo užmokestį darbuotojams.

Užsienio reikalų ministro valdymo srities apžvalga

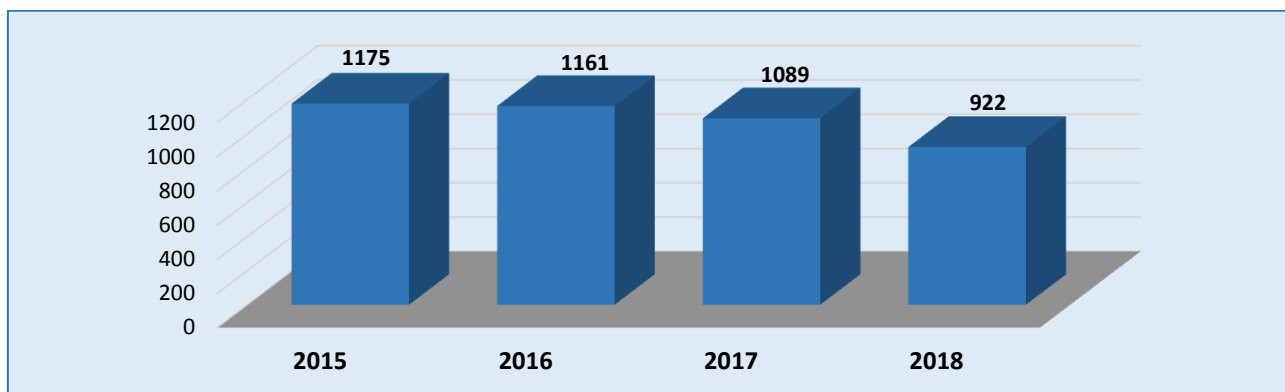
2018 metų užsienio reikalų ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Budžetinės įstaigos 1	Viešosios įstaigos 1	Valstybės įmonės 0	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 0	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 0
---------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--	---

Užsienio reikalų ministro valdymo srityje *instituciniai pokyčiai nevyko*.

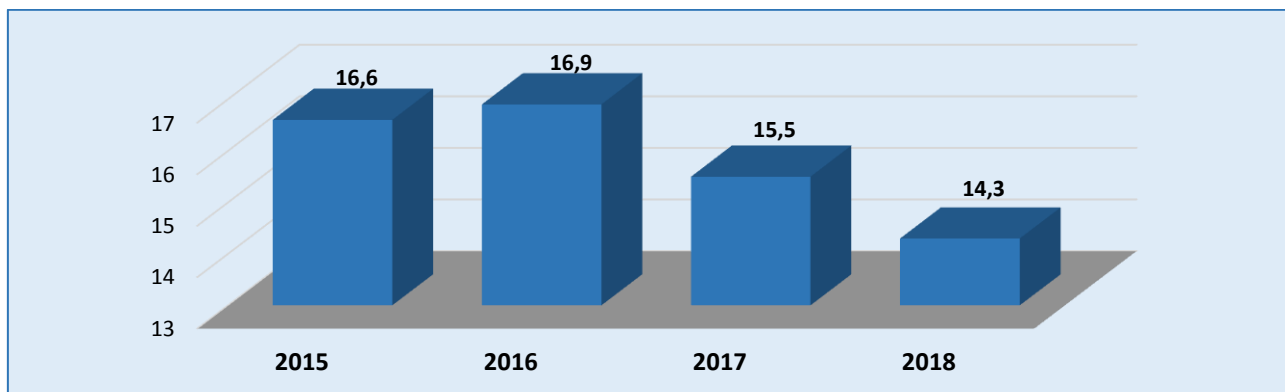
Užsienio reikalų ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 922 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1089 darbuotojai), vidutinis darbuotojų skaičius sumažėjo 167 darbuotojais (18,1 proc.).

54 paveikslas. Užsienio reikalų ministro valdymo srities įstaigų vidutinis darbuotojų skaičius

Užsienio reikalų ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 14,3 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (15,5 mln Eur), darbo užmokesčio fondas sumažėjo 1,2 mln. Eur (8,2 proc.).

55 paveikslas. Užsienio reikalų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo apmokėjimo sumos (mln. Eur)

Vidutinis darbo užmokestis užsienio reikalų ministro valdymo srityje 2018 metais siekė 1093 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (865 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 228 Eur (30 proc.).

Vidaus reikalų ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų vidaus reikalų ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 48	Viešosios įstaigos 6	Valstybės įmonės 1	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 0	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 1
-----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	--	---

Vidaus reikalų ministro valdymo srityje vyko šie instituciniai pokyčiai:

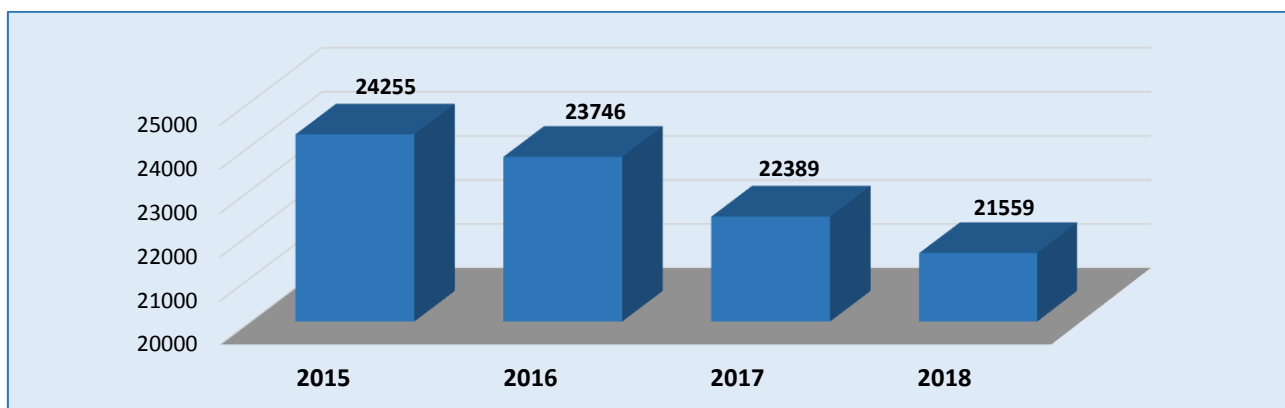
- juridinio asmens statuso neteko 5 Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos rinktinės ir Pasieniečių mokykla;
- likviduojama viešoji įstaiga Lietuvos viešojo administravimo institutas;
- reorganizuojamos 14 Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pavaldžių įstaigų.

Vidaus reikalų ministro valdymo srityje 2018 metais vidutiniškai dirbo 21559 darbuotojai (įskaitant statutinius valstybės tarnautojus). Lyginant su praėjusių metų duomenimis (22389 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 830 darbuotojų (3,7 proc.). Be statutinių valstybės tarnautojų, vidaus reikalų ministro valdymo srityje 2018 metais dirbo 5689 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (6294 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 605 darbuotojais (10,6 proc.). Toks mažėjimas fiksuotas dėl Vidaus reikalų ministerijoje ir pavaldžiose įstaigose vykusių pertvarkų, siekiant optimizuoti administracines struktūras ir išgryninti vykdomas funkcijas.

Labiausiai darbuotojų skaičius mažėjo Marijampolės apskrities vyriausiajame policijos komisariate (nuo 90 iki 75 darbuotojų, 15 darbuotojų (19,7 proc.), neskaitant statutinių valstybės tarnautojų). Įgyvendinant Valstybės tarnybos įstatymą, minėtoje įstaigoje buvo panaikintos karjeros valstybės tarnautojų pareigybės ir 2019 m. pradžioje steigiamos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės. Ženklaus darbuotojų skaičiaus mažėjimas taip pat fiksuotas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžiose įstaigose.

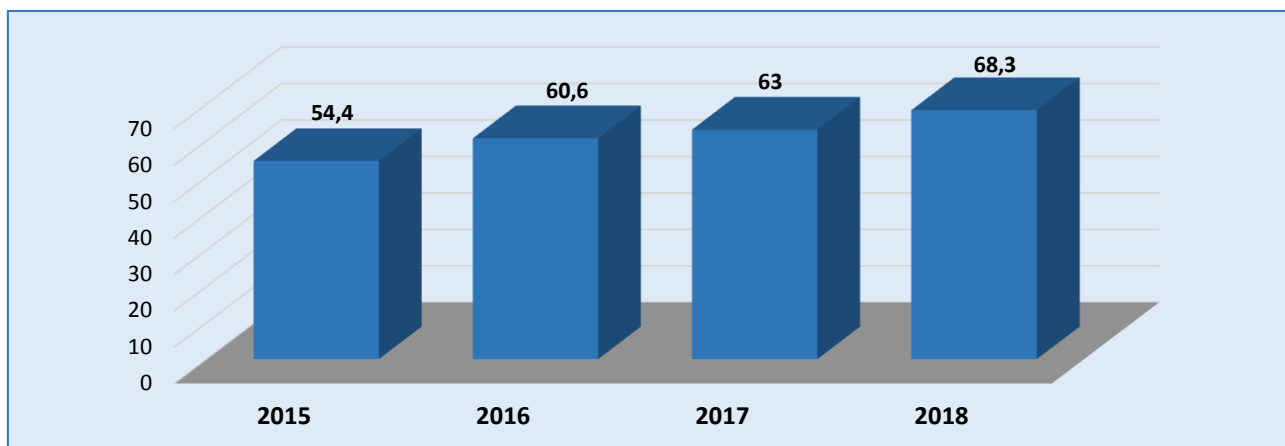
Didžiausias darbuotojų skaičiaus didėjimas, panaikinus 5 Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos rinktines ir Pasieniečių mokyklą, užfiksuotas Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Vidaus reikalų ministerijos (nuo 178 iki 601 darbuotojo, 423 darbuotojai (70,4 proc.). Taip pat ženkliai darbuotojų skaičius išaugo Bendrajame pagalbos centre (nuo 78 iki 114, 36 darbuotojai (31,7 proc.) dėl naujų darbuotojų, reikalingų greitosios pagalbos skambučiams Bendrajame pagalbos centre administruoti, priėmimo.

56 paveikslas. Vidaus reikalų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Vidaus reikalų ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 68,3 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (63 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas išaugo 5,3 mln. Eur (7,8 proc.).

57 paveikslas. Vidaus reikalų ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo apmokėjimo sumos (mln. Eur)

2018 metais vidaus reikalų ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų vidutinis darbuotojų darbo užmokestis siekė 846 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (708 Eur), vidutinis darbo užmokestis išaugo 138 Eur (16,3 proc.).

Labiausiai vidutinis darbo užmokestis išaugo Specialiojoje priešgaisrinėje gelbėjimo valdyboje (nuo 732 iki 1077 Eur, 345 Eur (32 proc.). Dėl Specialiojoje priešgaisrinėje gelbėjimo valdyboje vykusios reorganizacijos buvo panaikintos statutinės valstybės tarnautojų pareigybės ir didelė dalis statutinių valstybės tarnautojų perėjo dirbti pagal darbo sutartis, todėl jiems buvo išmokėtos išeitinės kompensacijos. Buvo atsisakyta dalies nekvalifikuotų etatų (darbininkai, sargai ir pan.) ir minėtose pareigybėse dirbusiems darbuotojams taip pat buvo mokamos išeitinės kompensacijos. Be to, į Specialiąją priešgaisrinę gelbėjimo valdybą iš Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento buvo perkelti informacinių technologijų ir ryšių specialistai, kurių darbo užmokestis yra didesnis nei panaikintų mažai kvalifikuotų darbuotojų pareigybių. Galiausiai, buvo peržiūrėtos darbuotojų vykdomos funkcijos ir daliai darbuotojų skirtas didesnis atlyginimas.

Žemės ūkio ministro valdymo srities apžvalga

2018 metų žemės ūkio ministro valdymo srityje veikusios viešojo sektoriaus organizacijos:

Biudžetinės įstaigos 10	Viešosios įstaigos 4	Valstybės įmonės 6	Akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės 14	Ministro valdymo srityje veikusios Vyriausybės įstaigos 1
-----------------------------------	--------------------------------	------------------------------	---	---

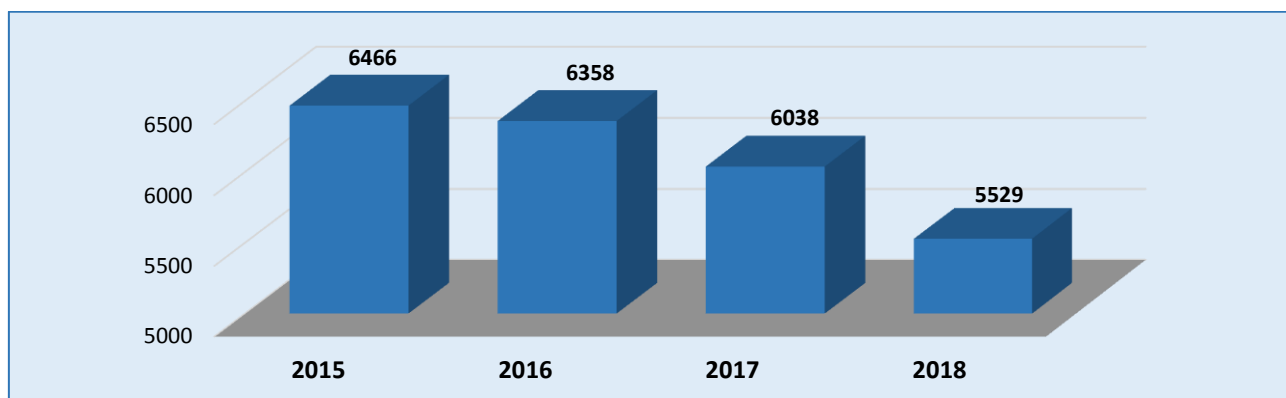
Žemės ūkio ministro valdymo srityje vyko šie instituciniai pokyčiai:

- *Valstybinės gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybos* funkcijos perduotos vykdyti Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai ir Žemės ūkio ministerijai, o pati tarnyba reorganizuojama;
- įsteigta *viešoji įstaiga Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra*, kuriai perduotos likviduojamų valstybės įmonių Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros, Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro funkcijos;
- *valstybės įmonė „Pieno tyrimai“* buvo pertvarkyta į uždarają akcinę bendrovę „Pieno tyrimai“;
- sujungimo būdu reorganizuotos *uždarnosios akcinės bendrovės „Šeduvos avininkystė“ ir „Upytės eksperimentinis ūkis“* vietoje jų įsteigiant naują *uždarają akcinę bendrovę „Genetiniai ištekliai“*;
- *uždaroji akcinė bendrovė „Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė“* reorganizuota prijungiant ją prie Aplinkos ministerijos valdomos *uždarnosios akcinės bendrovės „Projektų ekspertizė“*;
- *uždarnosios akcinės bendrovės Dotnuvos eksperimentinis ūkis* akcijos perduotos valstybės įmonei Turto bankui.

Žemės ūkio ministro valdymo srityje veikusiose valstybės viešojo sektoriaus organizacijose 2018 metais vidutiniškai dirbo 5529 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (6038 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 510 darbuotojų (9,2 proc.). Tam įtakos turėjo Žemės ūkio ministerijoje ir jai pavaldžiose įstaigose vykusios pertvarkos, siekiant optimizuoti administracines struktūras ir išgryninti funkcijas.

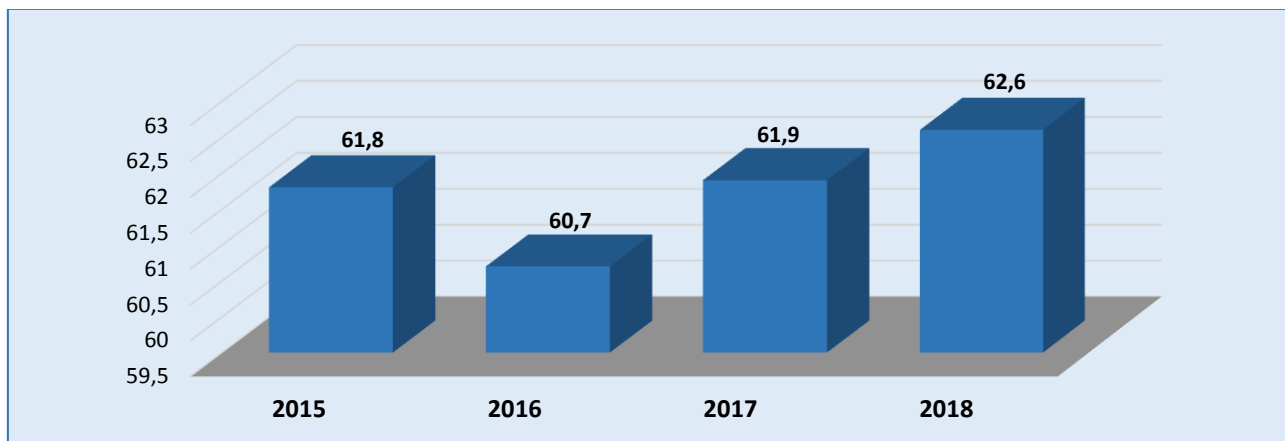
Ženkliausias darbuotojų skaičiaus mažėjimas užfiksuotas uždarojoje akcinėje bendrovėje „Gyvulių produktyvumo kontrolė“ (nuo 283 iki 224 darbuotojų, 58 darbuotojais (26 proc.), kadangi, siekiant efektyvios ir pelningos bendrovės veiklos ir administracinių išlaidų mažinimo, bendrovės administracinė struktūra buvo optimizuota.

58 paveikslas. Žemės ūkio ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių vidutinis darbuotojų skaičius

Žemės ūkio ministro valdymo srityje veikusių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčiui 2018 metais buvo skirta 62,6 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (61,9 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas išaugo 0,7 mln. Eur (1,1 proc.).

59 paveikslas. Žemės ūkio ministro valdymo srities įstaigų ir įmonių darbuotojų darbo apmokėjimo sumos (mln. Eur)

2018 metais žemės ūkio ministro valdymo srityje veikusių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinis darbo užmokestis siekė 942 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (850 Eur), vidutinis darbo užmokestis padidėjo 93 Eur (9,8 proc.). Dėl 2018 m. vykdytų pertvarkų žemės ūkio ministro valdymo srities įstaigose ir įmonėse darbuotojų skaičius mažėjo ir išėjusiems darbuotojams buvo išmokėtos išeitinės. Valstybės tarnautojų atlyginimas keitėsi dėl priedo už darbo stažą – pagal Valstybės tarnybos įstatymą valstybės tarnautojams priedą už tarnybos stažą sudaro 3 proc. pareiginės algos už kiekvienus trejus tarnybos valstybei metus. Nuo 2018-02-01 keitėsi dirbančiųjų pagal darbo sutartis pareiginės algos kintamoji dalis.

Didžiausias vidutinio darbo užmokesčio augimas užfiksuotas uždarojoje akcinėje bendrovėje „Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė“ (nuo 1332 iki 1982 Eur, 651 Eur (32,8 proc.). 2018 m. metų pabaigoje uždarąją akcinę bendrovę „Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė“ prijungus prie uždarnosios akcinės bendrovės „Projektų ekspertizė“, iš 5 uždarnosios akcinės bendrovės „Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė“ darbuotojų 3 išėjo iš darbo. Pastariesiems išmokėtos išeitinės sąlygojo vidutinio darbo užmokesčio padidėjimą.

6. Vyriausybei atskaitingų įstaigų apžvalga

Šioje ataskaitos dalyje apžvelgiami *Vyriausybei atskaitingų įstaigų* duomenys šiais aspektais:

- instituciniai pokyčiai;
- darbuotojų skaičius;
- vidutinis darbo užmokestis;
- darbo užmokesčio fondas.

2018 metais veikė šios Vyriausybei atskaitingos įstaigos:

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija;
- Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės;
- Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba;
- Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija;
- Vyriausioji administracinių ginčų komisija;
- Viešųjų pirkimų tarnyba;
- Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriatas;
- 10 Vyriausybės atstovų apskrityse tarnybų;
- VšĮ Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras;
- VšĮ Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centras.

2018 metais institucinių pokyčių Vyriausybei atskaitingų įstaigų grupei priskirtose viešojo sektoriaus organizacijose nevyko.

2018 metais šiai grupei priklausančiose viešojo sektoriaus organizacijose dirbo vidutiniškai 609 darbuotojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (607 darbuotojai), darbuotojų skaičius sumažėjo 2 darbuotojais (0,2 proc.).

Darbuotojų skaičius didėjo Vyriausiojoje administracinių ginčų komisijoje (nuo 18 iki 42 darbuotojų, 64 proc.). Likusiose Vyriausybei atskaitingose įstaigose darbuotojų skaičius neženkliai mažėjo. Didžiausias mažėjimas užfiksuotas Viešųjų pirkimų tarnyboje (nuo 85 iki 78 darbuotojų, 9,7 proc.).

2018 metais Vyriausybei atskaitingų įstaigų dirbančių darbuotojų darbo užmokesčiui buvo skirta 10,8 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (10,1 mln. Eur), darbo užmokesčio fondas išaugo 0,7 mln. Eur (6,4 proc.).

Vyriausybei atskaitingose įstaigose dirbančių darbuotojų vidutinis darbo užmokestis 2018 metais siekė 1417 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (1245 Eur), vidutinis darbo užmokestis augo 172 Eur (12,1 proc.). Didžiausias darbo užmokesčio augimas užfiksuotas Vyriausiojoje administracinių ginčų komisijoje (nuo 840 Eur iki 1159 Eur, 27,5 proc.) ir VšĮ Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centre (nuo 1329 Eur iki 1691 Eur). Darbo užmokestis mažėjo Vyriausybės kanceliarijoje (nuo 1533 iki 1523, 0,7 proc.) ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyboje (nuo 1300 Eur iki 1257, 3,4 proc.).

7. Valstybės viešojo sektoriaus pokyčiai 2016–2018 metais

Šiame ataskaitos skyriuje apžvelgiamos:

- valstybės viešojo sektoriaus pokyčių priežastys ir pagrindinės kryptys;
- valstybės viešojo sektoriaus organizacijų, darbuotojų skaičiaus, vidutinio darbo užmokesčio ir darbo užmokesčio fondo pokyčiai platesnėje 2016 – 2018 metų perspektyvoje;
- valstybės viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio palyginimas su privačiu sektoriumi.

Pažymėtina, kad ataskaitinis laikotarpis nuo 2016 metų pasirinktas todėl, kad nuo 2016 metų viešojo sektoriaus ataskaitos objektas buvo išplėstas, į jį įtraukiant ne tik vykdomosios valdžios sektoriaus, kaip iki 2016 metų rengtose Viešojo sektoriaus ataskaitose, bet ir likusias valstybės viešojo sektoriaus organizacijas (t. y. Seimui atskaitingas bei teisminės valdžios institucijas).

2018 metai galėtų būti išskirti kaip ypatingai įgyvendinamų institucinių pokyčių – 124 išregistruoti juridiniai asmenys, 15 valstybės viešojo sektoriaus organizacijų pradėtos ar tęsiamos likvidavimo ir bankroto procedūros, dar 91 valstybės viešojo sektoriaus organizacija buvo reorganizuojama, įsteigta 13 naujų valstybės viešojo sektoriaus organizacijų. Tai reiškia, kad tam tikri instituciniai ar organizaciniai pokyčiai palietė net 243 valstybės viešojo sektoriaus organizacijas (t. y. apie 32 proc. viso valstybės viešojo sektoriaus). Viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus mažėjimą lydėjo darbuotojų skaičiaus mažėjimas (8,9 proc.) bei vidutinio darbo užmokesčio augimas (8,8 proc.).

Minėtus pokyčius valstybės viešajame sektoriuje lėmė *Vyriausybės programoje* įtvirtinti siekiai (vykdyti valstybės administravimo sistemos pertvarką, panaikinant dirbtinai sukurtas ir perteklines valdymo sritis, kurios dubliuojasi, ir jas įgyvendinančias institucijas; mažinti valstybės tarnautojų skaičių, gerinti likusiųjų veiklos kokybę ir didinti motyvaciją; skatinti valstybės tarnybos optimizaciją, nereikalingų funkcijų ir perteklinio administracinio aparato atsisakymą) ir jų įgyvendinimas.

Kryptis pokyčiams valstybės viešajame sektoriuje nustatė:

- priimti Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimai, sudarę sąlygas valstybės tarnybos pertvarkai, kurios esmė – mažesnė, bet efektyvesnė valstybės tarnyba;
- patvirtintos Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairės ir jų įgyvendinimo veiksmų planas, skirti šių įstaigų valdymui tobulinti ir jų kompetencijai išgryninti;
- patvirtintos Pavyzdinės ministerijos, įstaigos prie ministerijos, kitos ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos administracijos struktūros, siekiant suvienodinti minėtų įstaigų administracijų struktūras.

Viešojo sektoriaus optimizacija vykdyta šiomis kryptimis:

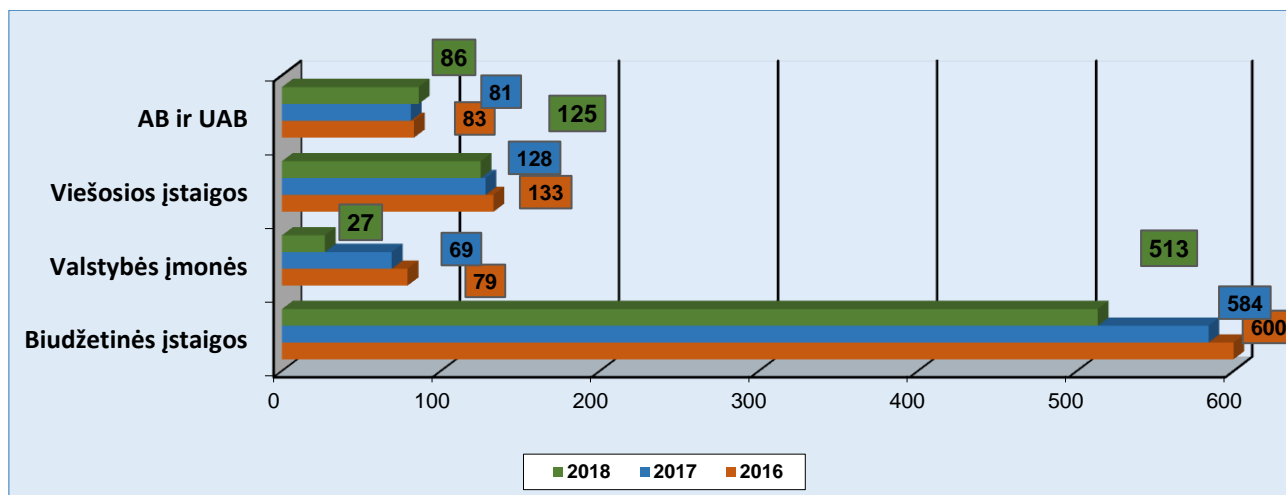
- vykdyta valstybės valdomų įmonių pertvarka, skirta valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrinimui ir grąžos visuomenei didinimui;
- vykdyta verslo priežiūros institucijų pertvarka, kuria siekta konsoliduoti ir (ar) optimizuoti institucijų atliekamas priežiūros funkcijas, t. y. užtikrinti, kad priežiūros funkcijos valstybėje būtų atliekamos efektyviai, koordinuotai, mažiausiomis sąnaudomis, kuo mažiau trikdant prižiūrimų subjektų veiklą ir kartu užtikrinant saugomo gėrio apsaugą;
- jungimo būdu reorganizuotos teritoriniu principu veikiančios ir atskiros juridinio asmens statusą turinčios viešojo sektoriaus organizacijos (mažinant tokių organizacijų skaičių ir į vieną organizaciją su savarankiško juridinio asmens statuso neturinčiais teritoriniais

padaliniais sujungiant kelias teritoriniu principu veikiančias viešojo sektoriaus organizacijas, atliekančias identišką funkcijas);

- vykdyta ypač mažų biudžetinių įstaigų (kuriuose dirba mažiau nei 20 darbuotojų) pertvarka, jungiant tokias įstaigas tarpusavyje, likviduojant tokias įstaigas ir perduodant jų funkcijas kitoms organizacijoms;
- nuosekliai peržiūrėtos biudžetinių įstaigų funkcijos, atsisakant perteklinių, besidubliuojančių, viešajam sektoriui nebūdingų funkcijų;
- optimizuotas funkcijų atlikimas pačiose viešojo sektoriaus organizacijose;
- konsoliduotos bendrosios funkcijos;
- atlikta viešųjų ir administracinių paslaugų peržiūra, kurios metu siekta identifikuoti perteklines, nebūdingas, galimas atsisakyti, perduoti ar optimizuoti paslaugas – kas galėjo ar dar galės įtakoti ataskaitoje stebimų rodiklių – darbuotojų, jiems išlaikyti skiriamų asignavimų ar net įstaigų skaičiaus pokyčius.

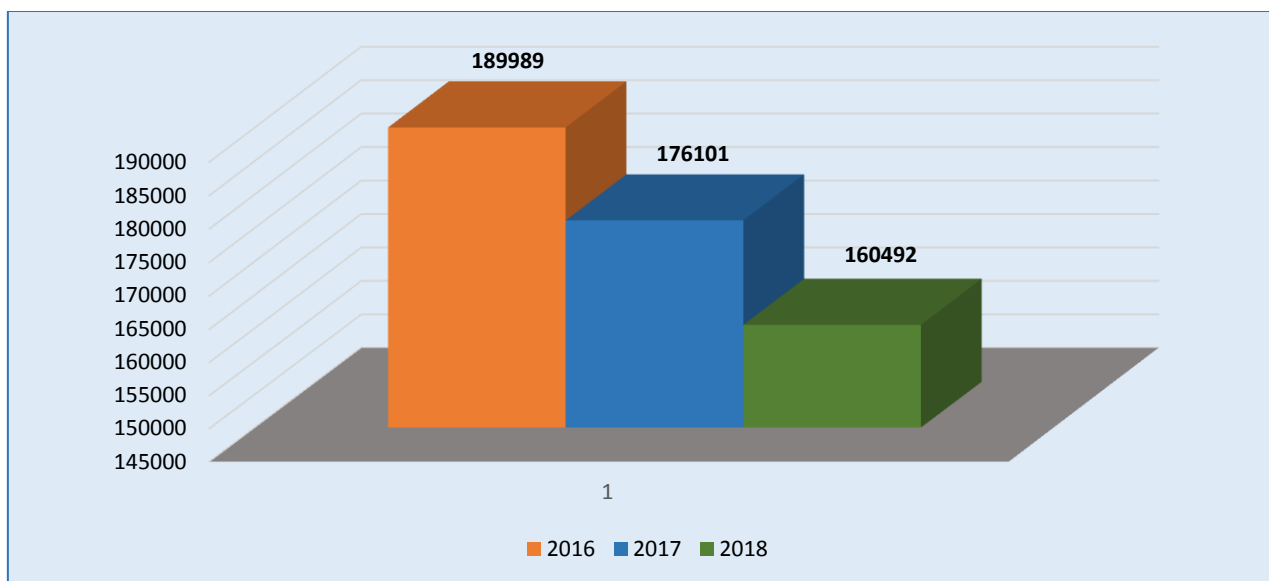
Igyvendinant sisteminės valstybės viešojo sektoriaus tobulinimo iniciatyvas, pastebimas ženklus viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus mažėjimas. Nuo 2016 metų valstybės viešajame sektoriuje sumažėjo biudžetinių įstaigų skaičius sumažėjo 87 įstaigomis, valstybės įmonių – 52 įmonėmis, viešųjų įstaigų – 8 įstaigomis. Tik akcinių ir uždarytų akcinių bendrovių skaičius ataskaitiniu laikotarpiu padidėjo 3 bendrovėmis.

60 paveikslas. Viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus pokyčiai 2016-2018 metais

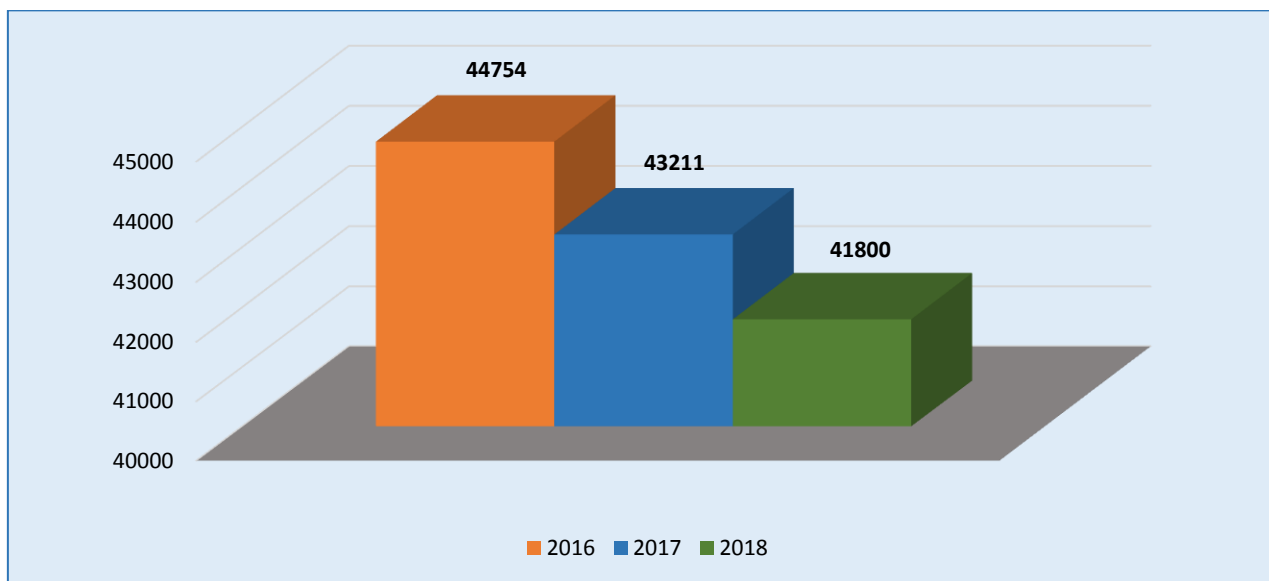

Vertinant vidutinio valstybės viešajame sektoriuje dirbančių darbuotojų skaičiaus pokyčius, ataskaitiniu laikotarpiu stebimas stabilus darbuotojų skaičiaus mažėjimas. Nuo 2016 metų valstybės viešajame sektoriuje dirbančių darbuotojų skaičius sumažėjo 29 497 darbuotojais (15,5 proc.), o valstybės tarnautojų – 2954 valstybės tarnautojais (6,6 proc.). Darbuotojų skaičiaus valstybės viešajame sektoriuje mažėjimui lemiamą įtaką turėjo anksčiau minėtų sektoriaus optimizavimo sprendimų įgyvendinimas, mažinant valstybės viešojo sektoriaus organizacijų ir juose dirbančiųjų skaičių.

61 paveikslas. Darbuotojų skaičiaus pokyčiai 2016-2018 metais

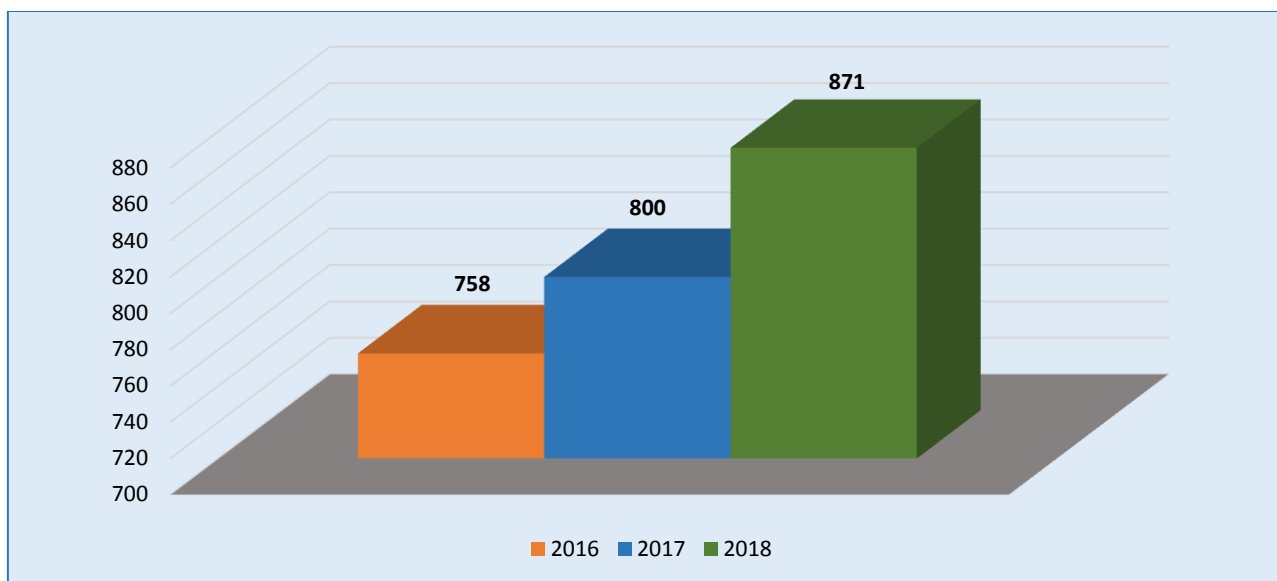

62 paveikslas. Valstybės tarnautojų skaičiaus pokyčiai 2016-2018 metais

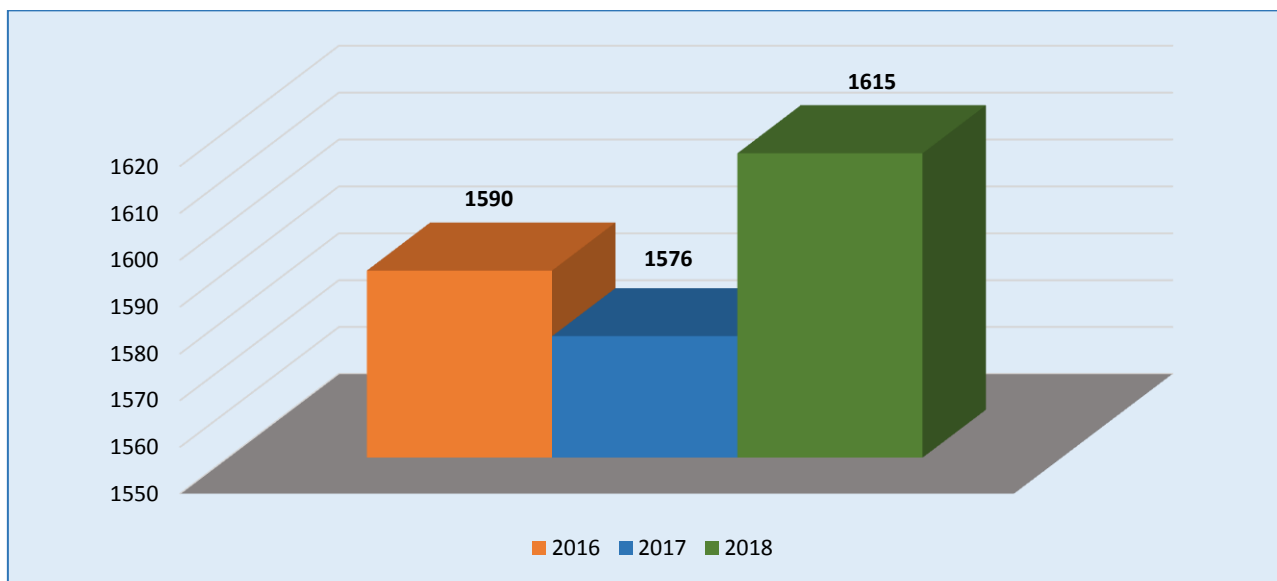

Vidutinis darbo užmokestis ataskaitiniu laikotarpiu išaugo 113 Eur (13 proc.), o darbo užmokesčio fondas – 25 mln. Eur (1,6 proc.). Nors darbo užmokesčio fondas ataskaitiniu laikotarpiu ir padidėjo, tačiau, lyginant su vidutinio darbo užmokesčio valstybės viešajame sektoriuje didėjimu, darbo užmokesčio fondo didėjimas 1,6 proc. laikytinas neženkliu. Taigi, darytina išvada, kad didžiąją dalimi vidutinio darbo užmokesčio augimas buvo sąlygotas valstybės viešajame sektoriuje vykusios pertvarkos, kai, sumažinus viešojo sektoriaus organizacijų ir darbuotojų skaičių, likusiems dirbti atlyginimai buvo keliami iš sutaupytų lėšų.

63 paveikslas. Vidutinio darbo užmokesčio pokyčiai 2016-2018 metais

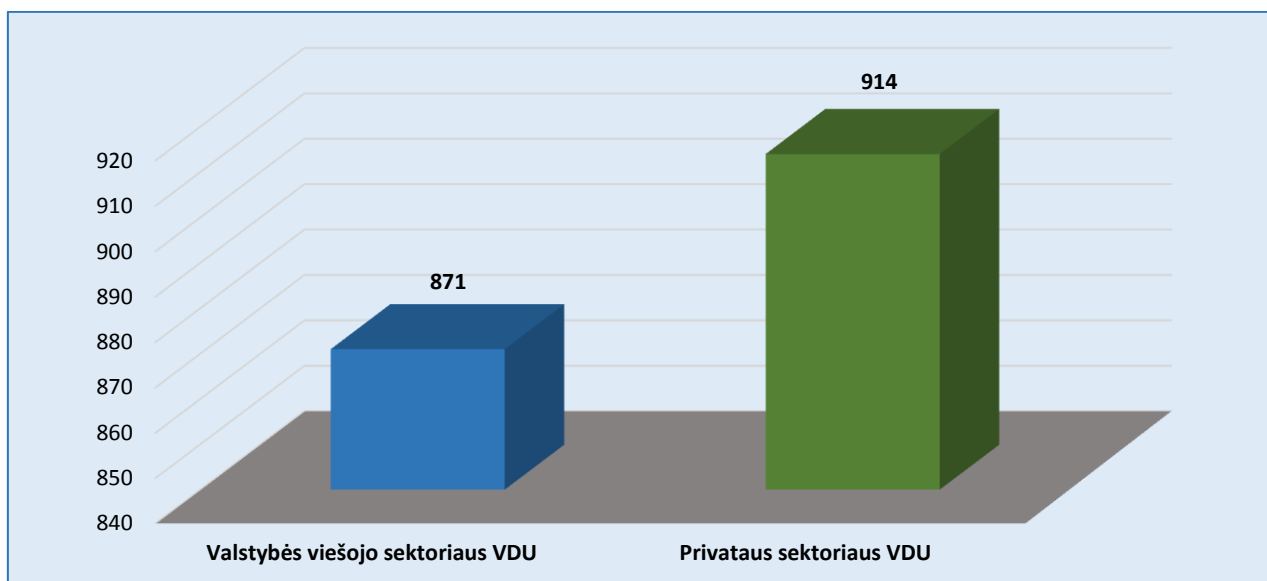

64 paveikslas. Darbo užmokesčio fondo pokyčiai (mln. Eur) 2016–2018 metais

Remiantis Statistikos departamento oficialiai pateikiamais duomenimis, vidutinis privataus sektoriaus darbuotojų darbo užmokestis bruto 2018 metais siekė 914 Eur. Lyginant jį su 2018 metų valstybės viešojo sektoriaus darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio mediana (871 Eur), konstatuotina, kad privačiame sektoriuje vidutinis darbuotojų darbo užmokestis yra 43 Eur (4,7 proc.) didesnis. Nors valstybės viešajame sektoriuje vidutinis darbo užmokestis 2018 metais ir augo, tačiau tas augimas nebuvo toks spartus kaip privačiame sektoriuje – per 2018 metus, lyginant su 2017 metų duomenimis, atotrūkis tarp valstybės viešojo sektoriaus ir privataus sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio padidėjo 0,4 proc.

65 paveikslas. Valstybės viešojo sektoriaus ir privataus viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio palyginimas Eur.

Apibendrinant pokyčius valstybės viešajame sektoriuje, galime teigti, kad 2018 metai laikytini ypatingai aktyviais šio sektoriaus optimizavimo prasme. Įgyvendinus struktūrų, veiklos ir valdymo optimizavimo, nebūdingų funkcijų atsisakymo sprendimus, ženkliau negu ankstesniais metais mažėjo valstybės viešojo sektoriaus organizacijų bei juose dirbančių darbuotojų skaičius. Tačiau šiuos kiekybinius pokyčius tapatinti su viešojo sektoriaus optimalumu ar efektyvumo didėjimu neleidžia stebimi šiuo metu atliekamų sektoriaus įstaigų veiklos ar teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų peržiūrų metu identifikuoti trūkumai, kurių šalinimas pareikalaus didelio kiekio naujų sprendimų ir požiūrio į patį valstybės viešąjį sektorių pokyčio.

8. Savivaldybių viešąjį sektorių apibūdinančių duomenų apžvalga

Šioje ataskaitos dalyje apžvelgiami *savivaldybių viešąjį sektorių* apibūdinantys duomenys:

- savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičius, jų teisinės formos;
- savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose dirbančiųjų skaičius, detaliau analizuojant savivaldybių administracijas;
- savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose dirbančiųjų vidutinis darbo užmokestis.

Apžvelgiant savivaldybių viešąjį sektorių, atkreiptinas dėmesys į šio sektoriaus ypatumus. Kaip ne kartą yra pabrėžęs Konstitucinis Teismas, valstybės valdymas ir vietos savivalda – dvi viešosios valdžios sistemos, todėl tiek renkant duomenis analizei, tiek šiuos duomenis vertinant, akivaizdi savivaldybių viešojo sektoriaus specifika:

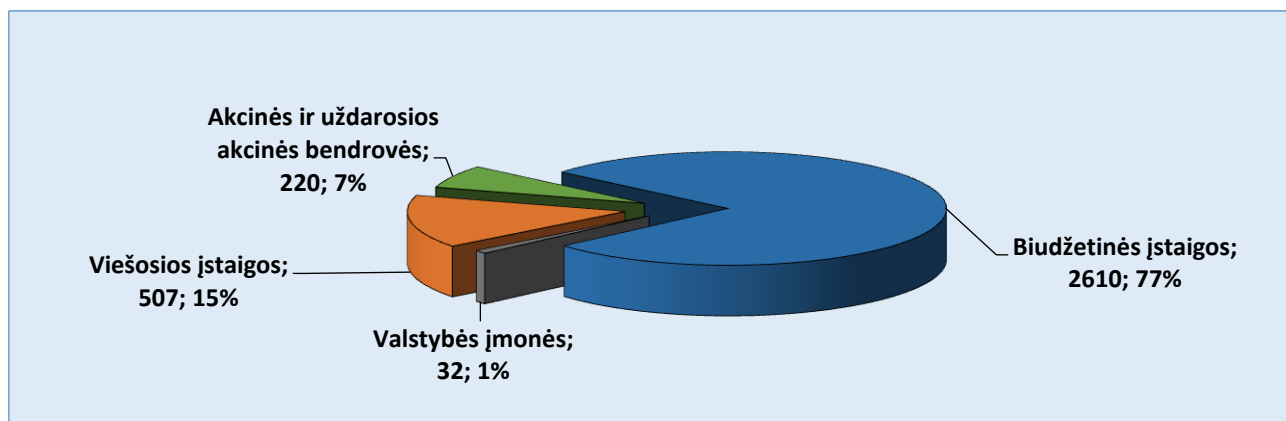
- savivaldybės pagal Konstitucijos bei įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai (Lietuvos Respublikos Konstitucijos 120 straipsnis);
- savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų, savivaldybės įmonių, akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių bendrovių steigimas, reorganizavimas, likvidavimas – išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 21 punktą);
- savivaldybės administracijos struktūros, nuostatų ir darbo užmokesčio fondo tvirtinimas, didžiausio leistino darbuotojų skaičiaus savivaldybės administracijoje nustatymas – išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 10 punktą).

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos

Savivaldybių viešajame sektoriuje 2018 metais iš viso veikė 3 369 organizacijos, iš jų:

- 2 610 biudžetinių įstaigų (77,5 proc.);
- 507 viešosios įstaigos (15 proc.);
- 220 akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių (6,5 proc.);
- 32 savivaldybių įmonės (0,94 proc.).

66 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos 2018 metais

2018 metais iš Juridinių asmenų registro *išregistruotos* 73 savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos, iš jų:

- 45 biudžetinė įstaiga;
- 22 viešųjų įstaigų;
- 3 uždarnosios akcinės bendrovės;
- 3 savivaldybės įmonės.

Iš 45 išregistruotų biudžetinių įstaigų daugiausia yra ikimokyklinio ugdymo, švietimo įstaigos, įvairios paskirties (plaukimo, turistų, daugiafunkčių, vaiko gerovės ir kt.) centrai – Vilniaus m. savivaldybėje (26), Kauno m. savivaldybėje (13), Kauno r. savivaldybėje (4), Rokiškio r., Širvintų r., Utenos r. ir Vilniaus r. savivaldybėse (po 3); Jonavos r. savivaldybėje (2).

Tarp 2018 metais išregistruotų 22 viešųjų įstaigų daugiausia išregistruota yra asmens sveikatos priežiūros įstaigų – 11 (Radviliškio rajono savivaldybės viešosios įstaigos Grinkiškio ambulatorija, Sidabravo ambulatorija, Šaukoto ambulatorija; Trakų rajono savivaldybės viešoji įstaiga Trakų psichikos sveikatos centras; Vilniaus miesto viešoji įstaiga Vilniaus odos ir veneros ligų centras; Kauno miesto savivaldybės viešosios įstaigos Centro poliklinika, Kalniečių poliklinika, Panemunės slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninė, Kauno slaugos ligoninė, Kauno Šančių poliklinika ir Kauno Šilainių poliklinika). Kauno miesto savivaldybė 2018 metais išregistravo didžiausią skaičių viešųjų įstaigų – 9.

43 savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų *buvo pertvarkomos* (likviduojamos/reorganizuojamos ir kt.), iš jų:

- 22 biudžetinės įstaigos;
- 16 viešųjų įstaigų;
- 5 uždarnosios akcinės bendrovės.

22 biudžetinės įstaigos (daugiausiai ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigos) 2018 metais vykdė reorganizaciją.

Tarp 2018 metais pertvarkomų savivaldybių viešųjų įstaigų yra tyrimus atliekančios, sporto ir kultūros srities, švietimo, verslo konsultavimo ir socialines paslaugas teikiančios įstaigos. 4 viešųjų įstaigų (Kauno miesto savivaldybės viešosios įstaigos „Automobilių stovėjimo aikštelės“ ir „Kauno kamerinis teatras“, Raseinių rajono savivaldybės viešoji įstaiga „Raseinių socialinių paslaugų centras“ ir Šilutės rajono savivaldybės viešoji įstaiga „Šilutės turizmo ir informacijos centras“) buvo pertvarkytos į biudžetines įstaigas.

Dvi viešosios įstaigos (Alytaus rajono savivaldybės „Alytaus technikos mokykla“ ir Vilniaus miesto savivaldybės „Vilnius veža“) yra bankrutavusios, 4 viešosios įstaigos (Marijampolės savivaldybės „Marijampolės verslo informacijos centras“ ir „Daukšių socialinės pagalbos ir pagyvenusių žmonių užimtumo centras“, Neringos savivaldybės „Nidos oro uosto parkas“ ir sporto klubas „Neringos kuršiai“) veiklos nevykdo.

Isteigta 13 savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų, iš jų:

- 8 savivaldybių biudžetinės įstaigos;
- 3 viešosios įstaigos;
- 2 uždarnosios akcinės bendrovės.

Daugiausiai buvo steigiamos kultūros, socialinių paslaugų biudžetinės įstaigos, pvz., Molėtų r. savivaldybė 2018 m. įsteigė Molėtų r. paslaugų centrą, Rokiškio r. savivaldybė – Rokiškio baseiną, Šakių r. savivaldybė – Griškabūdžio kultūros centrą, o Jurbarko rajono savivaldybė iš Lietuvos

Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos perėmė Skaltvijos vaikų globos namų savininko teises ir pareigas ir įregistravo juos kaip savivaldybės biudžetinę įstaigą „Skaltvijos namai“.

Naujai įsteigtos viešosios įstaigos teiks sporto ir mokslo populiarinimo, kultūros paslaugas, o uždarnosios akcinės bendrovės gyventojams teiks komunalinio ūkio paslaugas.

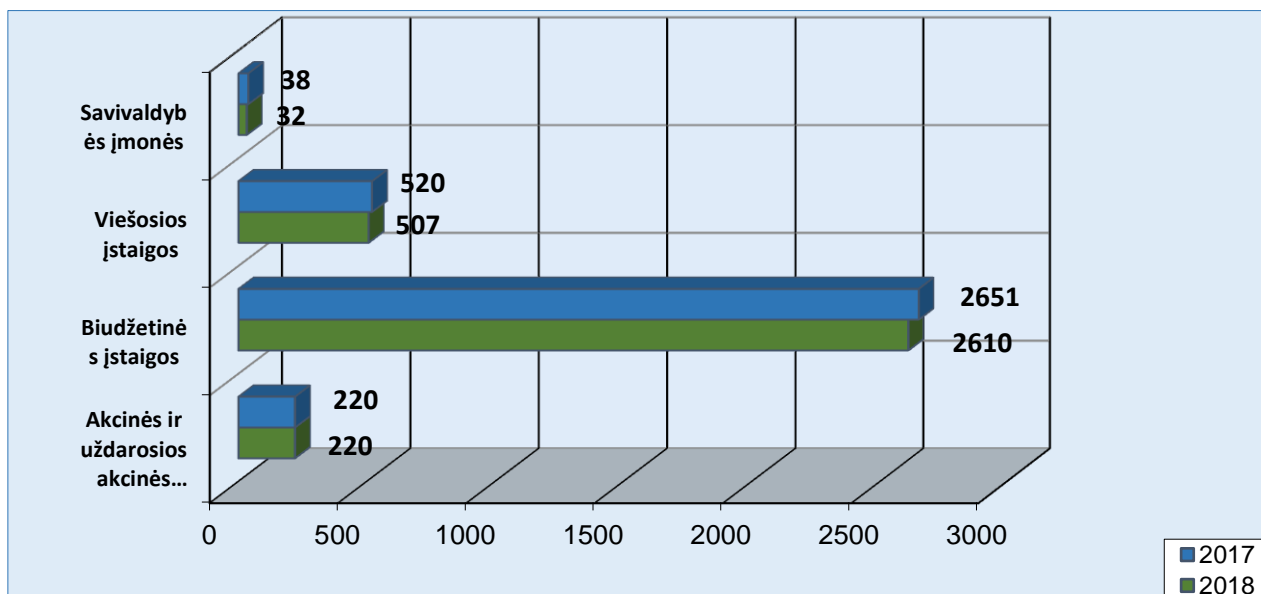
Lyginant 2016–2018 metais veikusias savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijas, stebimas nuoseklus savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus mažėjimas:

Metai	Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičius	Skaičiaus pokytis, lyginant su praėjusiais metais	Pokytis proc.
2018	3 369	-60	-1,74
2017	3 429	-33	-0,9
2016	3 462	-91	-2,6

Lyginant visų teisinių formų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičių matoma, jog didžiausias pokytis įvyko savivaldybių įmonių tarpe:

Teisinė forma	Skaičius		Pokytis	
	2018 m.	2017 m.	skaičius	proc.
Biudžetinės įstaigos	2 610	2 651	-41	-1,5
Viešosios įstaigos	507	520	-13	-2,5
AB ir UAB	220	220 ⁶	0	0
Savivaldybės įmonės	32	38	-6	-16
Visos savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos	3 369	3 429	-60	-1,74

67 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų pokyčiai 2017-2018 metais

⁶ Į 2018 metų savivaldybių akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių skaičių buvo įtrauktos bendrovės, kuriose savivaldybės yra dalininkės (savivaldybės turimų akcijų dalis - 50 proc. ar daugiau), veikusios ir 2017 metais, tačiau neįtrauktos į 2017 metų viešojo sektoriaus ataskaitą.

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų teisinės formos

Biudžetinės įstaigos

2018 metais veikė 2 610 savivaldybių biudžetinių įstaigų (77,3 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų). Pagal veiklos pobūdį savivaldybių biudžetinės įstaigos – tai daugiausia švietimo įstaigos (70 proc.), kultūros įstaigos (6 proc.), bibliotekos (2,3 proc.), muziejai (2 proc.), socialinės rūpybos ir socialinių paslaugų įstaigos (3 proc.) ir kt. Biudžetinės įstaigos yra visų savivaldybių administracijos, savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos, daugumoje savivaldybių esantys visuomenės sveikatos biurai, priešgaisrinės apsaugos tarnybos. Savivaldybių biudžetinių įstaigų 2018 metais sumažėjo 1,5 proc.

Viešosios įstaigos

2018 metais veikė 507 savivaldybių viešosios įstaigos (15 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų), tarp jų 11 regioninių savivaldybių viešųjų įstaigų, kurių savininkės yra dvi ir daugiau savivaldybių. Pagal veiklos pobūdį savivaldybių viešųjų įstaigų įvairovė didžiausia: sveikatos priežiūros įstaigos (ligoninės, pirminės sveikatos priežiūros centrai, sanatorijos) (44,2 proc.), sporto, kultūros centrai (16,4 proc.), socialines paslaugas teikiančios įstaigos (7,5 proc.), turizmo informacijos ir verslo konsultaciniai centrai (9,5 proc.), švietimo ir ugdymo paslaugas teikiančios įmonės (6,1 proc.), bendruomenių centrai, meno, kultūros, sporto įstaigos ir kt. Savivaldybių viešųjų įstaigų 2018 metais sumažėjo 2,5 proc.

Vertinant viešąsias įstaigas susiduriama su sunkumais nustatant jų veiklos pobūdį, nes nemažai įstaigų savo įstatuose kaip veiklos tikslą nurodo kelias skirtingas veiklos sritis bei rūšis (pvz., Alytaus m. savivaldybės viešosios įstaigos „Alytaus infrastruktūros“ nurodomos veiklos – miesto parkų, miškų skverų, paplūdimių priežiūra ir – medienos ruošą; Plungės r. savivaldybės viešosios įstaigos „Vandens bokštas“ veiklos sritys nurodomos kaip kultūros, švietimo, socialinių programų; Kauno r. savivaldybės viešoji įstaiga „Raudondvario dvaras“ organizuoja renginius, teikia informacijos, konsultacijų, menų studijos rezidavimo ir mokymo paslaugas, skatina ir plėtoja su menu susijusius verslus, propaguoja vizualųjį, taikomąjį, literatūros, teatro, šokio menus, tuo tikslu rengia ir įgyvendina projektus, rengia Kauno rajono kūrybinių industrijų žemėlapius, plėtros planus; kaupia ir analizuoja informaciją, susijusią su kūrybinių industrijų plėtra Kauno rajone, taip pat vykdo nuosavo arba nekilnojamo turto nuomą ir eksploatavimą; Klaipėdos m. savivaldybės viešoji įstaiga „Klaipėdos šventės“ tenkina viešuosius visuomenės interesus organizuodama svarbiausius ir ambicingiausius Klaipėdos miesto festivalius ir renginius, ypatingą dėmesį skirdama jūrinės kultūros tradicijų puoselėjimui ir kokybiško laisvalaikio bei turizmo skatinimui ir tuo pačiu užsiima ūkine-komercine veikla: suvenyrų, meno dirbinių ir religinių reikmenų specializuota mažmeninė prekyba, reklama, veikia kaip kelionių agentūra, ekskursijų organizatorius ir kt.).

Taigi, žinant tik įstaigos pavadinimą bei veiklos pobūdį ne visada galima konkrečiai įvertinti viešosios įstaigos vykdomos veiklos tikslingumo ir ryšio su savivaldybių atliekamomis funkcijomis.

Verta paminėti *savivaldybių viešąsias įstaigas, kurių būtinumas yra abejotinas*. Ar tokios viešosios įstaigos turėtų būti steigiamos savivaldybių? Pvz., „Marijampolės telekinas“, rodantis kino filmus ir organizuojantis kitas pramogas ir poilsį; „Rietavo žirgynas“, kurio veikla – arklių ir kitų kanopinių gyvūnų auginimas; „Raseinių hipodromas“, veisiantis ir prižiūrintis žirgus; „Skuodo stomatologinės paslaugos“, teikianti dantų protezavimo paslaugas; Trakų r. savivaldybės „Sveikatos ir grožio akademija“ ir Aviacijos sporto centras; Švenčionių r. savivaldybėje veikianti VŠĮ „Švenčionių saugaus eismo mokykla“, išduodanti teisę vairuoti transporto priemonę, pagal savivaldybės nurodytą veiklos pobūdį priskiriama neformalaus švietimo įstaigai.

Kai kurių savivaldybių viešųjų įstaigų veikla – puikus regioninio bendradarbiavimo pavyzdys. Pagal savivaldybių pateiktus duomenis yra 11 viešųjų įstaigų, kurių savininkės yra dvi ar daugiau savivaldybių (pavyzdžiui VŠĮ, kurių savininkės 2 savivaldybės, yra Plungės rajono greitoji medicinos pagalba, „Nacionalinis žiedas“, „Pasienio žuvis“, „Tatulės“ programa, Klaipėdos krašto buriavimo sporto mokykla „Žiemys“ ir tokios VŠĮ kaip „Nemuno Euroregiono Marijampolės biuras“, kurio savininkės yra 11 savivaldybių, „Kauno regiono plėtros agentūra“, kurios savininkės yra 9 savivaldybės ir kt.). Šių viešųjų įstaigų veiklos spektras pakankamai įvairus: regiono plėtros programų ir projektų rengimas ir įgyvendinimas, atliekų tvarkymas, ekologinis švietimas ir aplinkos monitoringas, asmens sveikatos apsauga, sportas, švietimas.

Taip pat yra 107 (t. y. – 21 proc. nuo visų) viešosios įstaigos, kuriose savivaldybės yra dalininkės su privačiu ir nevyriausybinio sektoriumi. Tai daugiausiai viešosios įstaigos, veikiančios socialinių paslaugų teikimo, sporto, turizmo informavimo ir verslo konsultavimo, švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros srityse.

Akcinės bendrovės ir uždarnosios akcinės bendrovės

Savivaldybių kontroliuojamų akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių (kai savivaldybių akcijų dalis bendrovėje yra daugiau kaip 50 proc.) 2018 metais veikė 220 (7 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų). Šios teisinės formos viešojo sektoriaus organizacijų dažniausia veiklos sritis – komunalinių paslaugų teikimas (šilumos, vandens tiekimo, atliekų tvarkymo centrai), miesto apšvietimo, butų priežiūros įmonės, keleivių vežimo paslaugas teikiančios įmonės.

Pažymėtinos 5 uždarnosios akcinės bendrovės („Alytaus šilumos tinklai“, „Alytaus regiono atliekų tvarkymo centras“, „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“, „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“, „Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centras“), kurios yra savivaldybių kooperavimosi ir regioninio bendradarbiavimo pavyzdys – savivaldybės kartu sprendžia klausimus dėl paslaugų (atliekų tvarkymo, energijos tiekimo) gyventojams teikimo ekonomiškumo ir optimalumo.

Pastebėtina, kad savivaldybės yra savininkės ir tokių uždarytų akcinių bendrovių, kurių veikla ne tik kad priskirtina prie ūkinės veiklos, galimai ribojanti konkurenciją su privačiu verslu, bet ir nėra būdinga savivaldybės funkcijoms, skirtoms savivaldybės gyventojų bendruomenės interesų tenkinimui, kaip pavyzdžiai paminėtini knygynai („Jonavos knyga“, „Varėnos knyga“, „Širvintų knygynas“, „Centrinis knygynas“ Kaune, „Žiburio knygynas“ Šiauliuose), vaistinės („Šalčininkų vaistinė“), sanatorijos, sveikatinimo, apgyvendinimo, maitinimo paslaugas teikiančios bendrovės (sanatorija Birštone „Versmė“, „Druskininkų sveikatinimo ir poilsio centras AQUA“, „Širvintos verslui ir laisvalaikiui“).

Į 2018 metų savivaldybių akcinių bendrovių ir uždarytų akcinių bendrovių skaičių buvo įtrauktos bendrovės, kuriose savivaldybės yra dalininkės (minėti regioninio bendradarbiavimo pavyzdžiai ir kt. bendrovės, kuriose savivaldybės turimų akcijų dalis viršija 50 proc.), veikusios ir 2017 metais, tačiau neįtrauktos į 2017 metų viešojo sektoriaus ataskaitą.

Savivaldybės įmonės

2018 metais veikė 32 savivaldybės įmonės (1 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų). Savivaldybės įmonės veikia tik 20 savivaldybių ir tai yra mažiausiai skaitlinga savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos teisinė forma. Savivaldybių įmonių veiklos sritys yra susijusios su komunalinių paslaugų teikimu, gyvenamųjų namų administravimu, tačiau tarp jų yra ir prekybos, perkraustymo, nuosavo arba nuomojamojo turto nuomos ir eksploatavimo paslaugas teikiančių įmonių, kurių veikla iš esmės nėra susijusi su savivaldybių funkcijomis.

Kaip *savivaldybių funkcijoms nebūdingos veiklos* pavyzdžius tarp savivaldybės įmonių galima paminėti Alytaus miesto savivaldybės įmonę „Alytaus telekiną“, Kauno miesto savivaldybės maitinimo įmonę „Saulutę“, Kelmės rajono savivaldybės įmonę „Kelmės knygyną“, Klaipėdos miesto savivaldybės įmones „Debrecono vaistinę“, prekybos įmones „Pajūrį“, „Žūklę“ ir „Foto prekes“, įmonę-viešbutį „Pamarį“, Vilniaus rajono savivaldybės „Nemenčinės vaistinę“. Didžioji dauguma savivaldybių funkcijoms nebūdingų veiklų paprastai yra ūkinė veikla, kurią vykdo privataus sektoriaus subjektai. Nustatyti, ar savivaldybių vykdoma veikla yra būdinga savivaldybių funkcijoms, galima būtų tik atlikus išsamų jų veiklos auditą. Savivaldybės įmonių skaičius 2018 metais sumažėjo 16 proc.

Pastebėjimai dėl savivaldybių kontroliuojamų viešojo sektoriaus organizacijų

Savivaldybės, steigdamos juridinius asmenis, turi diskreciją spręsti, kokios teisinės formos organizaciją steigti. Pažymėtina, kad analogiška ar panašia veikla užsiimančių organizacijų teisinė forma skirtingose savivaldybėse yra nevienoda. Pavyzdžiui, vienos savivaldybėse kultūros centrai yra biudžetinės įstaigos, kitose – viešosios įstaigos; skirtingos teisinės formos yra ir dienos, jaunimo centrai, socialinės rūpybos įstaigos bei kt.

Teisės aktai, įpareigojantys savivaldybes vykdyti vienokias ar kitokias funkcijas, dažnai nenustato, kokios teisinės formos juridinis asmuo savivaldybėje turėtų tas funkcijas vykdyti.

Pavyzdžiui, pagal Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 3 straipsnį Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos įstaigoms priskiriamos licencijas sveikatos priežiūrai turinčios valstybės ir savivaldybių asmens sveikatos priežiūros viešosios įstaigos, biudžetinės įstaigos, valstybės ir savivaldybių įmonės bei įmonės, kurių daugiau kaip 50 proc. akcijų priklauso valstybei ar savivaldybei; pagal Švietimo įstatymo 43 straipsnį valstybinė ir savivaldybės mokykla yra viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė arba viešoji įstaiga; pagal Priešgaisrinės saugos įstatymo 2 straipsnio 12 dalį savivaldybės priešgaisrinė tarnyba – biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra savivaldybė, arba viešoji įstaiga, kurios savininkė ar viena iš dalininkių yra savivaldybės taryba.

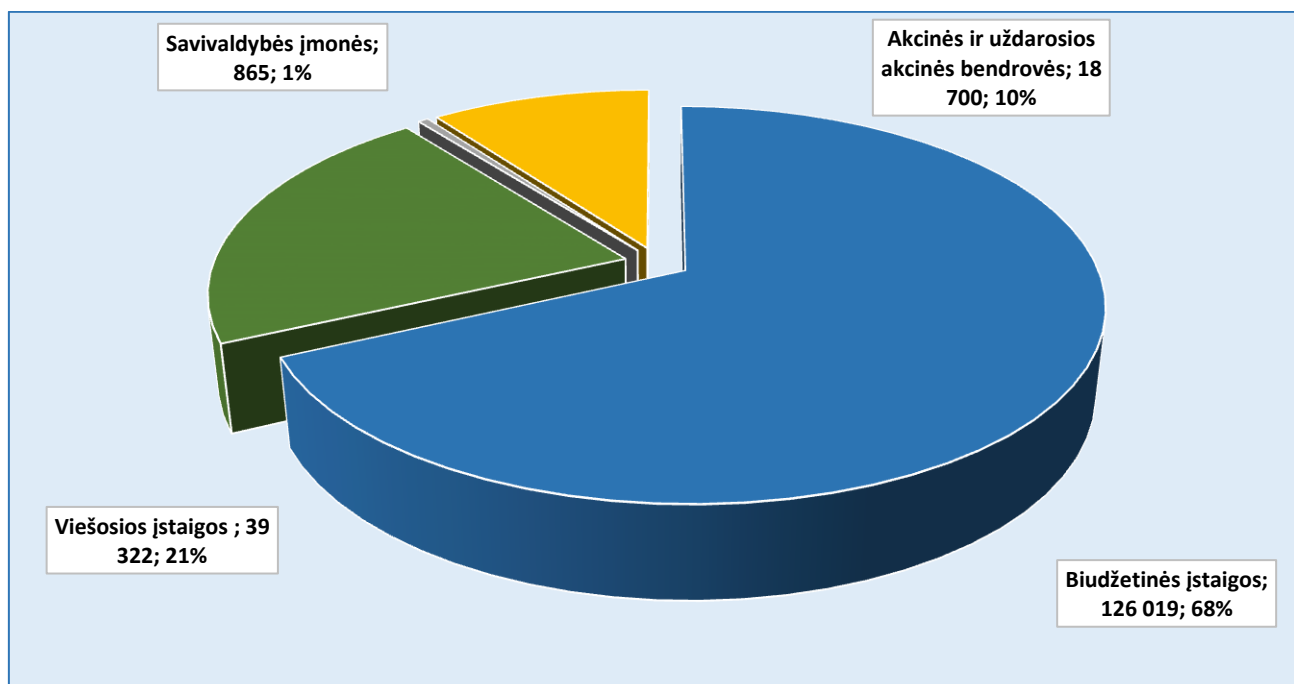
Taip pat pažymėtina, kad komunalines paslaugas bei gyvenamųjų namų administravimo paslaugas skirtingose savivaldybėse teikia taip pat skirtingos teisinės formos juridiniai asmenys: uždarnosios akcinės bendrovės arba savivaldybės įmonės, arba viešosios įstaigos.

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose dirbančių darbuotojų skaičius

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose 2018 metais dirbo *184 906 darbuotojai*:

- *178 373 darbuotojai dirbo pagal darbo sutartis*, tai sudarė 96,4 proc. visų šiame sektoriuje dirbančių asmenų;
- *6 533 valstybės tarnautojai* ir tai sudarė 3,6 proc. visų šiame sektoriuje dirbančių asmenų.

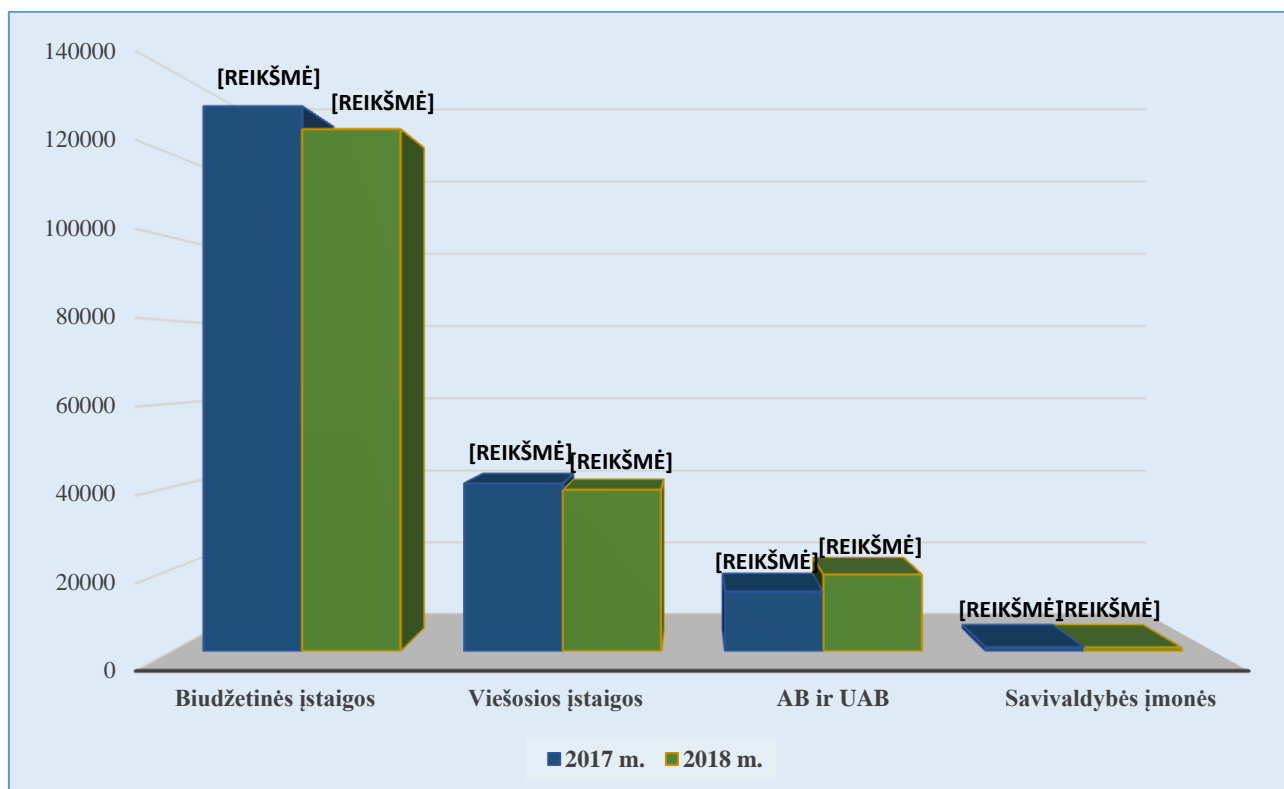
68 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose dirbančių asmenų skaičiaus pasiskirstymas pagal organizacijų teisinės formas 2018 metais

Lyginant 2018 metų ir 2017 metų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose dirbančių asmenų skaičių, matyti, kad beveik visų teisinių formų (išskyrus savivaldybių AB ir UAB, kuriose dėl aktualizuoto šių bendrovių skaičiaus darbuotojų skaičius padidėjo beveik trečdaliu) organizacijose dirbančių asmenų skaičius 2018 metais mažėjo:

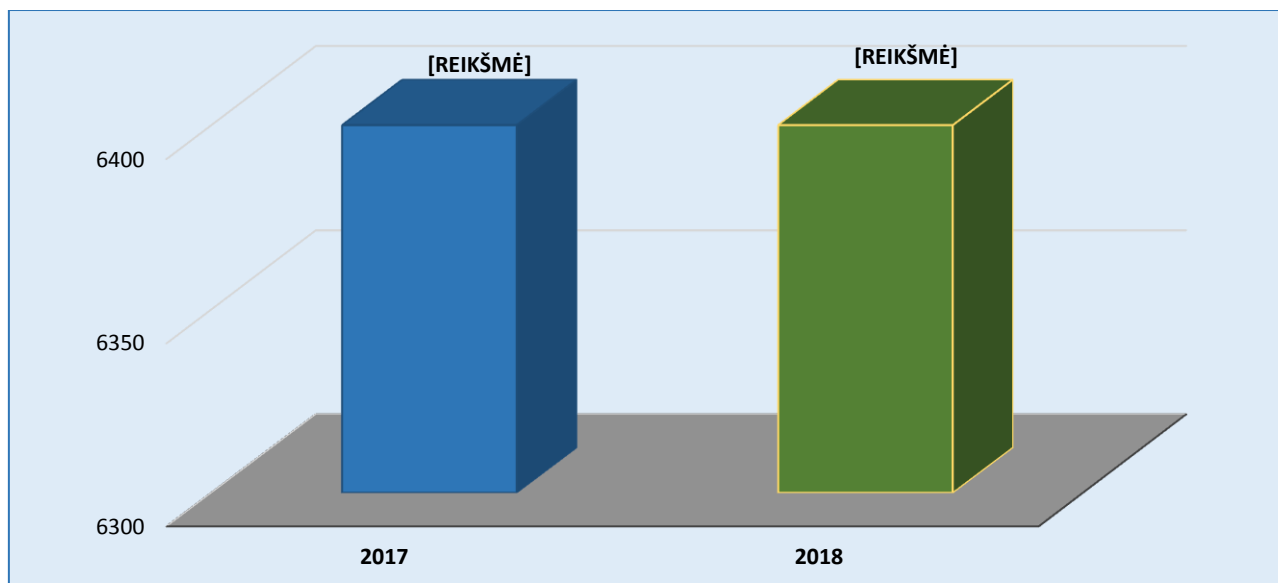
- biudžetinėse įstaigose – 5 505 (-4,1 proc.);
- viešosiose įstaigose – 1 510 (-3,7 proc.);
- akcinėse ir uždarnosiose akcinėse bendrovėse – 4 205 (+29 proc.);
- savivaldybės įmonėse – 22 (-2,4 proc.).

69 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose dirbančių asmenų skaičiaus pokytis 2017–2018 metais

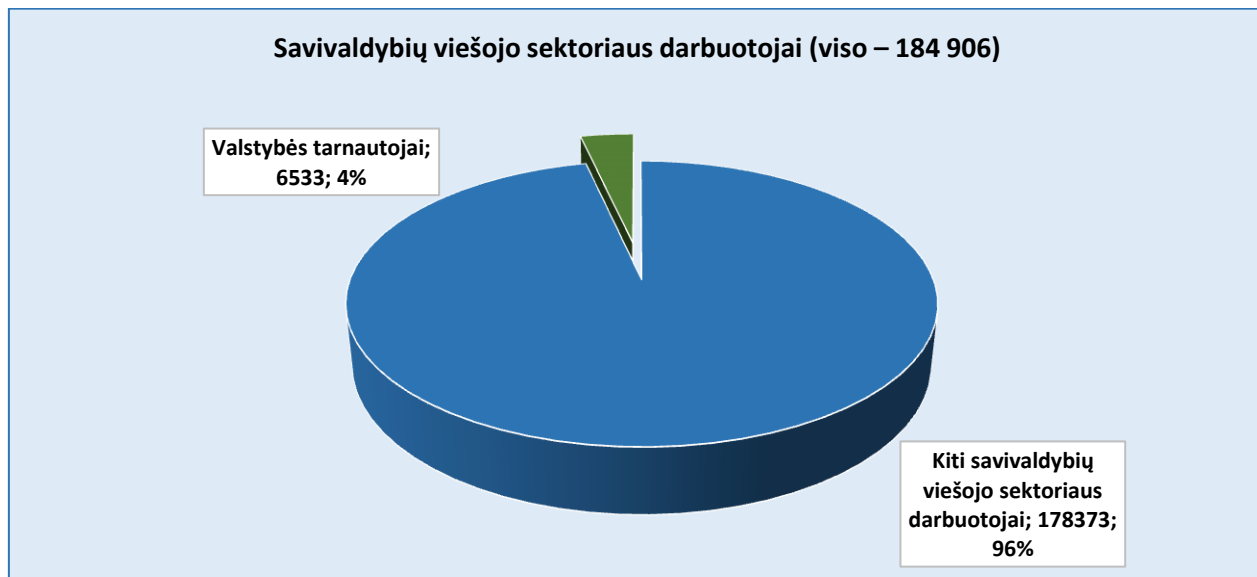
Savivaldybių viešajame sektoriuje 2018 metais dirbo 6 533 valstybės tarnautojai. Lyginant su praėjusių metų duomenimis (6 564 valstybės tarnautojai), šis skaičius sumažėjo 31 valstybės tarnautoju (0,47 proc.).

70 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus valstybės tarnautojų skaičiaus pokytis

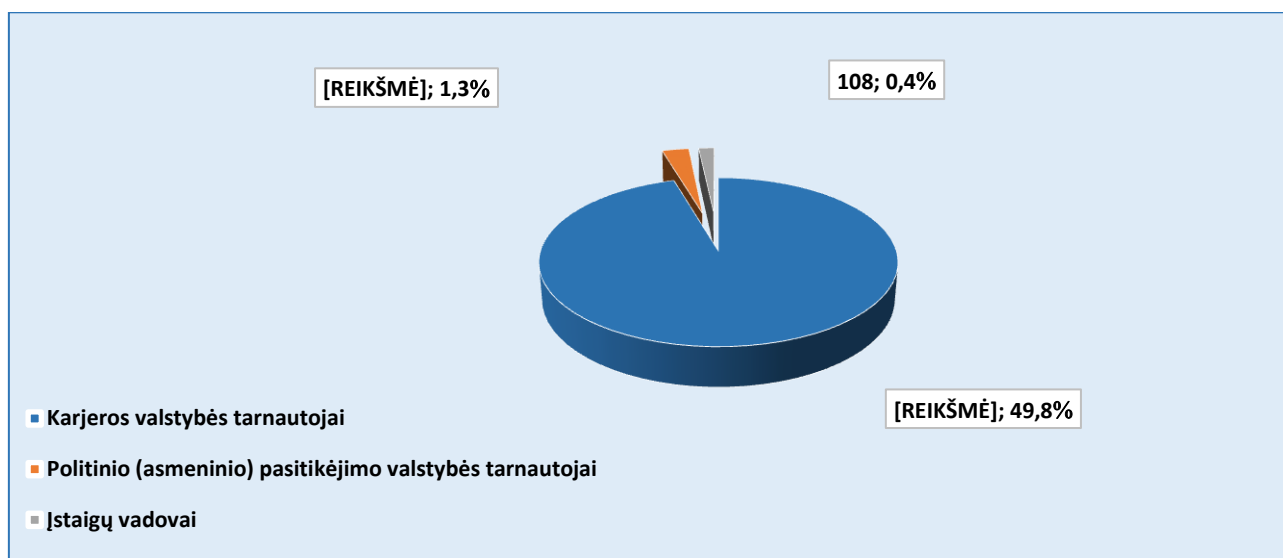

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose valstybės tarnautojai sudaro 3,6 proc. visų savivaldybių viešajame sektoriuje dirbančių darbuotojų.

71 paveikslas. Savivaldybių visų viešojo sektoriaus darbuotojų ir valstybės tarnautojų santykis 2018 metais

72 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus valstybės tarnautojų pasiskirstymas pagal pareigybes 2018 metais

Savivaldybių administracijų analizė

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų įvairovė labai didelė, jų veiklos specifika skiriasi ne tik priklausomai nuo teisinės formos, bet ir nuo savivaldybės, kurioje tos organizacijos veikia, specifikos, todėl jų palyginimas tarpusavyje yra sudėtingas. Atsižvelgiant į nurodytas priežastis šioje ataskaitos dalyje bus lyginama tik viena savivaldybių biudžetinių įstaigų kategorija – savivaldybių administracijos, kurios pagal Vietos savivaldos įstatymą veikia visose savivaldybėse ir jų veiklos uždaviniai bei funkcijos yra analogiški.

Šalyje yra 60 savivaldybių, kurios skirtingos tiek savo dydžiu, tiek gyventojų skaičiumi bei tankumu, skiriasi ir kiekvienoje savivaldybėje vyraujanti gyventojų ekonominė veikla, o tai turi įtakos savivaldybių veiklos specifikai, tuo pačiu ir savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiui.

Savivaldybių teisė pačioms nusistatyti savo administracijos struktūrą, įvertinus savo savivaldybės specifiką, funkcijų apimtį ir jų teikimo specifiką šioje savivaldybėje, yra viena iš sąlygų, kad funkcijos bus atliekamos tinkamai.

Analizuojant savivaldybių administracijų, kaip savivaldybių viešojo sektoriaus subjektų, veiklą svarbūs teisiniai aspektai:

- Europos vietos savivaldos chartijos, Lietuvos Respublikos Seimo ratifikuotos 1999 m. gegužės 25 d., 6 straipsnio 1 dalis, kuri numato, kad vietinės valdžios organai savarankiškai nustato savo vidinę administracinę struktūrą, atitinkančią vietinių gyventojų poreikius ir užtikrinančią veiksmingą valdymą;
- Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 10 punktas, kuriame numatyta, kad savivaldybės administracijos struktūros, nuostatų ir darbo užmokesčio fondo tvirtinimas, didžiausio leistino darbuotojų skaičiaus savivaldybės administracijoje nustatymas – išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija.

Savivaldybių administracijose konkrečių pareigybių bei dirbančių asmenų skaičių lemia tiek teisės aktai, nustatantys savivaldybių funkcijas ir jų apimtį, tiek ir pačių savivaldybių sprendimai dėl veiklos kryptių, viešųjų paslaugų tiekimo apimčių ir kt., ir valstybės institucijos iš esmės šiuo metu neturi teisinių galimybių reguliuoti šios srities savivaldybių sprendimų.

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro tvarkytojo internetinėje svetainėje paskelbtus 2019 m. sausio 1 d. duomenis 2018 m. Lietuvoje gyveno 3 030 303 gyventojai. Pagal Valstybės tarnybos departamento 2019 m. sausio 1 d. pateiktus duomenis 2018 metais savivaldybių administracijose buvo 13 881 pareigybė, t. y. – 240 pareigybių (1,7 proc.) mažiau nei 2017 metais.

	2017 metai	2018 metai	Pokytis sk.	Pokytis proc.
Gyventojų skaičius	3 078 226	3 030 303	-47 923	-1,6
Pareigybių skaičius savivaldybių administracijose	14 121	13 881	-240	-1,7

Europos vietos savivaldos chartijos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vietos savivalda reiškia, kad vietinės valdžios organai įstatymų nustatytoje ribose turi teisę ir gebėjimą tvarkyti ir valdyti pagrindinę viešųjų reikalų dalį, už tai prisiimdamos pilną atsakomybę ir vadovaudamosi vietos gyventojų interesais.

Vietos savivaldos įstatymas nustato savivaldybių funkcijas, kurios yra vienodos visoms savivaldybėms. Tačiau savivaldybės yra skirtingos tiek savo dydžiu, gyventojų skaičiumi, tankumu, geografinės padėties ypatumais, todėl, siekiant kuo objektyviau įvertinti savivaldybės administracijos darbuotojų ir gyventojų skaičiaus santykį, atsižvelgiant į savivaldybių specifiką, šioje ataskaitoje savivaldybės suskirstytos į *keletą grupių*:

- *I grupė – didžiųjų miestų savivaldybės* (jų yra 5), kur gyventojų skaičius viršija 100 000 tūkst. (Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos m., Šiaulių m. ir Panevėžio m. savivaldybės);
- *II grupė – vidurinės savivaldybės* (jų yra 47), kuriose gyvena nuo 17 000 iki 100 000 tūkst. gyventojų ir kurios skirstomos į 2 pogrupius pagal gyventojų tankumą km²:

- *tankiau gyvenamos savivaldybės (jų yra 26)*, kur gyventojų tankumas yra 24–1500 gyv./km² (Alytaus m., Visagino, Marijampolės, Kauno r., Elektrėnų, Jonavos r., Mažeikių r., Vilniaus r., Kretingos r., Klaipėdos r., Raseinių r., Šalčininkų r., Tauragės r., Utenos r., Plungės r., Vilkaviškio r., Telšių r., Kėdainių r., Kaišiadorių r., Prienų r., Trakų r., Ukmergės r., Akmenės r., Šilutės r., Radviliškio r. ir Šiaulių r. savivaldybės);
- *rečiau gyvenamos savivaldybės (jų yra 21)*, kuriose gyventojų tankumas yra 11–24 gyv./km² (Šakių r., Joniškio r., Šilalės r., Skuodo r., Pasvalio r., Alytaus r., Jurbarko r., Širvintų r., Rokiškio r., Biržų r., Kelmės r., Kupiškio r., Panevėžio r., Pakruojo r., Lazdijų r., Švenčionių r., Anykščių r., Molėtų r., Zarasų r., Ignalinos r. ir Varėnos r. savivaldybės);
- *III grupė – mažosios savivaldybės* (jų yra 4), kuriose gyventojų skaičius – iki 13 000 tūkst. (Kazlų Rūdos, Kalvarijos, Pagėgių ir Rietavo savivaldybės);
- *IV grupė – kurorto statusą turinčios savivaldybės* (jų yra 4), tai Druskininkų, Palangos m.,

Savivaldybių administracijų analizė atlikta pagal savivaldybių grupes ir šiuos vertinimo kriterijus:

- vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantis aptarnauti savivaldybės gyventojų skaičius ir jo pokytis;
- patvirtintų ir neužimtų pareigybių skaičius bei neužimtų pareigybių dalis (proc.) savivaldybių administracijose;
- ne vadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių santykis savivaldybių administracijose;
- savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių sudėtis ir jos pokyčiai.

Birštono ir Neringos savivaldybės.

Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantis aptarnauti savivaldybės gyventojų skaičius ir jo pokytis

Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybių taryboms suteikta teisė savarankiškai tvirtinti savivaldybės administracijos struktūrą, pareigybių skaičių bei siekiant palyginti, kaip savivaldybės valdydamos žmoniškumus išteklius geba atlikti savivaldybei pavestas funkcijas, vienu iš analizės kriterijų pasirinktas savivaldybės administracijos darbuotojų ir gyventojų skaičiaus santykis, t. y. kiek vienam savivaldybės tarnautojui tenka aptarnauti gyventojų.

Pagal pateiktus duomenis spėjama, kad vienas savivaldybės administracijos darbuotojas 2018 metais aptarnavo 218 gyventojų (vienam savivaldybės administracijos darbuotojui 2017 metais taip pat teko aptarnauti 218 gyventojų).

Vertinant pagal savivaldybių grupes 2018 metais vidutiniškai vienas savivaldybės administracijos darbuotojas aptarnavo:

- didžiųjų miestų savivaldybių grupėje – 502 gyventojus;
- tankiau gyvenamų savivaldybių grupėje – 179 gyventojus;
- rečiau gyvenamų savivaldybių grupėje – 127 gyventojų;
- mažųjų savivaldybių grupėje – 95 gyventojus;
- kurorto statusą turinčių savivaldybių grupėje – 142 gyventojus.

Bendri duomenys apie savivaldybių administracijų vienam darbuotojui tenkantį aptarnauti savivaldybės gyventojų skaičių ir jo pokytis 2017-2018 metais:

Eil. Nr.	Savivaldybė	Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, patvirtintų pareigybių skaičius ⁷		Gyventojų skaičius ⁸		Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius		Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančio aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	
1	Akmenės r.	165	160,75	22 244	21 564	139	134	-5
2	Alytaus m.	180	175	57 529	56 041	320	320	0
3	Alytaus r.	185,75	188	29 018	28 902	134	154	20
4	Anykščių r.	173,5	174,75	26 930	26 247	157	150	-7
5	Birštono	58	57	4 653	4 568	80	80	0
6	Biržų r.	199,8	187,5	27 678	26 686	135	142	7
7	Druskininkų	110	114	22 324	21 880	194	192	-2
8	Elektrėnų	158,25	165	26 178	25 901	158	157	-1
9	Ignalinos r.	230,25	154,5	17 240	16 609	90	108	18
10	Jonavos r.	225,25	225,75	46 241	44 947	200	199	-1
11	Joniškio r.	208	202	24 044	23 407	114	116	2
12	Jurbarko r.	178,25	178,5	29 543	28 707	166	161	-5
13	Kaišiadorių r.	175,25	227,25	31 560	30 988	136	136	0
14	Kalvarijos	87	88,75	11 847	11 402	136	128	-8
15	Kauno m.	651,5	633,5	312 923	308 674	484	487	3
16	Kauno r.	361,75	379,75	97 700	99 691	260	263	3
17	Kazlų Rūdos	102,25	100,75	12 428	12 052	121	120	-1
18	Kėdainių r.	159,5	157,5	52 603	51 165	330	325	-5
19	Kelmės r.	228,5	215,97	30 294	29 373	133	136	3
20	Klaipėdos m.	483,5	445,25	169 895	165 281	374	371	-3
21	Klaipėdos r.	324,75	319,25	58 896	60 718	178	190	12
22	Kretingos r.	214,9	205,9	41 282	40 372	190	196	6
23	Kupiškio r.	145,75	149,25	18 962	18 498	131	124	-7
24	Lazdijų r.	178,675	182	21 482	20 908	121	115	-6
25	Marijampolės	275,5	256,7	60 360	59 327	219	231	12
26	Mažeikių r.	304,5	297	58 673	57 150	192	192	0
27	Molėtų r.	143,5	134,9	19 858	19 346	144	143	-1
28	Neringos	86,5	66	4 820	5 025	74	76	2
29	Pagėgių	136,3	142,25	9 560	9 202	68	65	-3
30	Pakruojo r.	185	185,75	21 440	20 866	116	112	-4
31	Palangos m.	111	110	17 632	17 681	159	161	2
32	Panevėžio m.	244,5	245,4	98 280	95 591	400	390	-10
33	Panevėžio r.	237	240,75	39 934	39 364	163	164	1
34	Pasvalio r.	305,75	288,75	27 070	26 279	86	91	5

⁷ Valstybės tarnybos departamento duomenys

⁸ Gyventojų registro duomenys

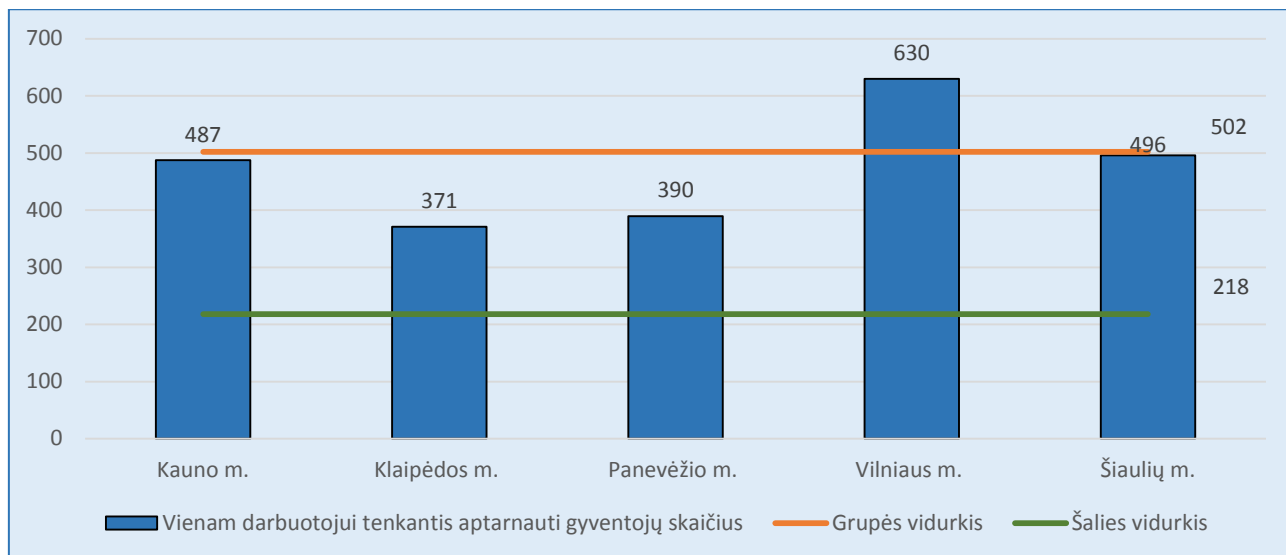
Eil. Nr.	Savivaldybė	Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, patvirtintų pareigybių skaičius ⁷		Gyventojų skaičius ⁸		Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius		Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančio aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis
		2017	2018	2017	2018	2017	2018	
35	Plungės r.	214,45	241,4	37 775	36 986	178	153	-25
36	Prienų r.	152	142	28 669	28 121	161	198	37
37	Radviliškio r.	265,5	281,25	39 745	38 815	135	138	3
38	Raseinių r.	174,5	167	35 398	34 605	205	207	2
39	Rietavo	106,75	99,75	8 512	8 310	83	83	0
40	Rokiškio r.	186,75	172,25	32 682	31 688	172	184	12
41	Skuodo r.	170,5	161,25	19 737	19 145	114	119	5
42	Šakių r.	171,25	269,05	31 409	30 502	197	113	-84
43	Šalčininkų r.	232,05	223,25	34 900	34 526	145	155	10
44	Šiaulių m.	254	221	111 990	109 595	436	496	60
45	Šiaulių r.	231	258,15	44 324	43 928	200	170	-30
46	Šilalės r.	245	262	25 895	25 064	107	96	-11
47	Šilutės r.	304,25	283	45 665	44 585	159	158	-1
48	Širvintų r.	123,5	129,5	17 071	16 744	132	129	-3
49	Švenčionių r.	223,25	231,7	26 304	25 699	118	111	-7
50	Tauragės r.	279,975	276,7	43 933	42 907	154	155	1
51	Telšių r.	350,25	354,25	46 282	44 793	130	126	-4
52	Trakų r.	182,5	185	34 761	34 535	187	187	0
53	Ukmergės r.	237	228,75	38 253	37 344	150	163	13
54	Utenos r.	281,75	273	41 226	40 520	144	148	4
55	Varėnos r.	194,75	183	24 266	23 614	130	129	-1
56	Vilkaviškio r.	236	237	40 771	39 681	172	167	-5
57	Vilniaus m.	891	906	574 147	570 806	619	630	11
58	Vilniaus r.	628,25	650,75	102 268	103 531	156	159	3
59	Visagino	222	223	23 544	22 722	104	102	-2
60	Zarasų r.	170,25	166,25	17 580	17 125	103	103	0

2018 metais *didžiųjų miestų savivaldybių* vienam administracijos darbuotojui teko aptarnauti vidutiniškai *vienu gyventoju daugiau nei 2017 metais*, tačiau lyginant su šalies vidurkiu didžiųjų miestų savivaldybių vienam administracijos darbuotojui tenka aptarnauti ženkliai daugiau gyventojų (grupės vidurkis – 502 gyventojai; šalies vidurkis – 218 gyventojų).

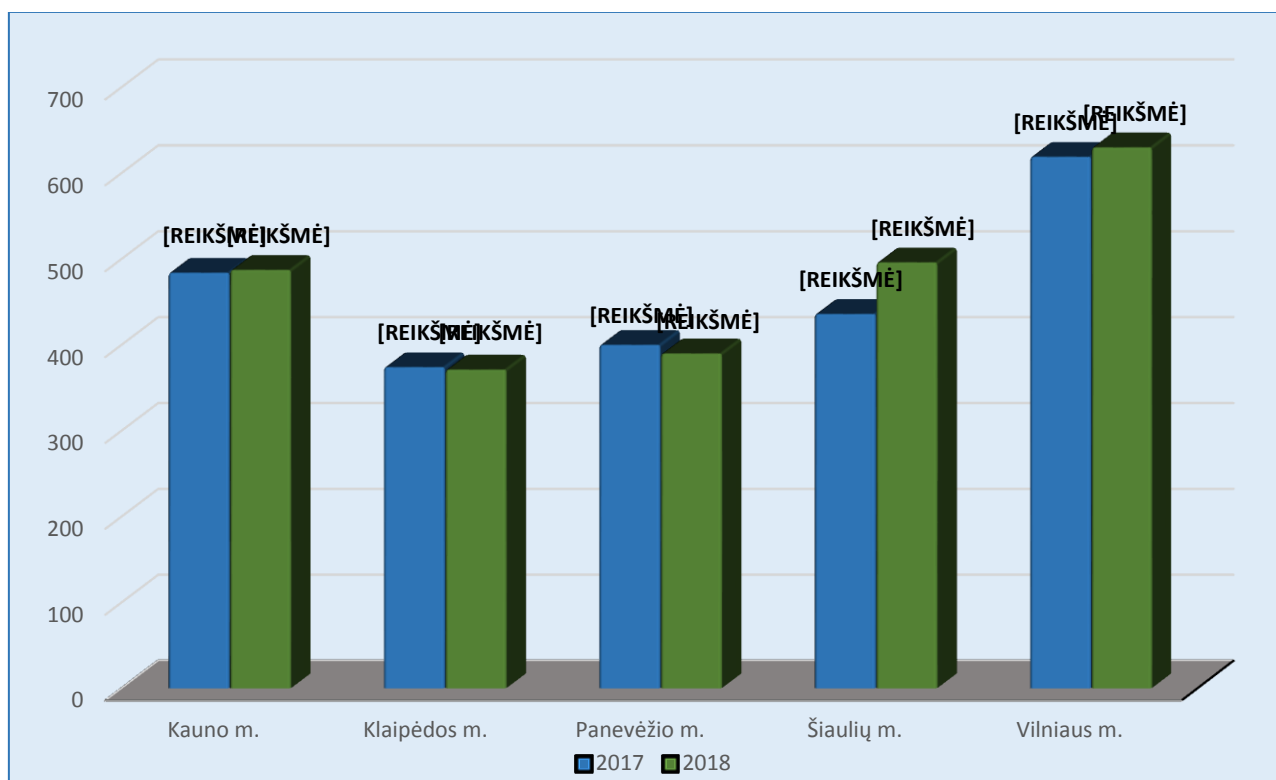
Lyginant 2017 ir 2018 metų duomenis matyti, kad šioje savivaldybių grupėje bendras gyventojų skaičius per 2018 metus sumažėjo 1,37 proc., tai Klaipėdos m. ir Panevėžio m. savivaldybėse sąlygojo ir vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančio aptarnauti gyventojų skaičiaus mažėjimą. Šioje grupėje išskirtina Šiaulių m. savivaldybė, kurioje, net ir gana ženkliai sumažėjęs savivaldybės darbuotojų skaičius (-33) nesutrukdė aptarnauti net 60 gyventojų daugiau nei 2017 metais ir šia apimtimi tapti šios grupės lydere.

Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius sumažėjo Panevėžio m. savivaldybėje (10 gyventojų), panašiai tiek pat padidėjo tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius Vilniaus m. savivaldybėje (11 gyventojų).

73 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius didžiųjų miestų savivaldybių administracijose

74 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis didžiųjų miestų savivaldybių administracijose

Lyginant 2017 ir 2018 metų duomenis matyti, kad vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių grupėje bendras gyventojų skaičius sumažėjo 1,3 proc., tai turėjo įtakos tam, kad 2018 metais (grupės vidurkis – 179 gyventojai; šalies vidurkis – 218 gyventojų) vienam šios grupės savivaldybių

administracijos darbuotojui teko aptarnauti vidutiniškai 2 gyventojais daugiau nei 2017 metais, kuomet grupės vidurkis buvo 177 gyventojai; šalies vidurkis 218 gyventojai.

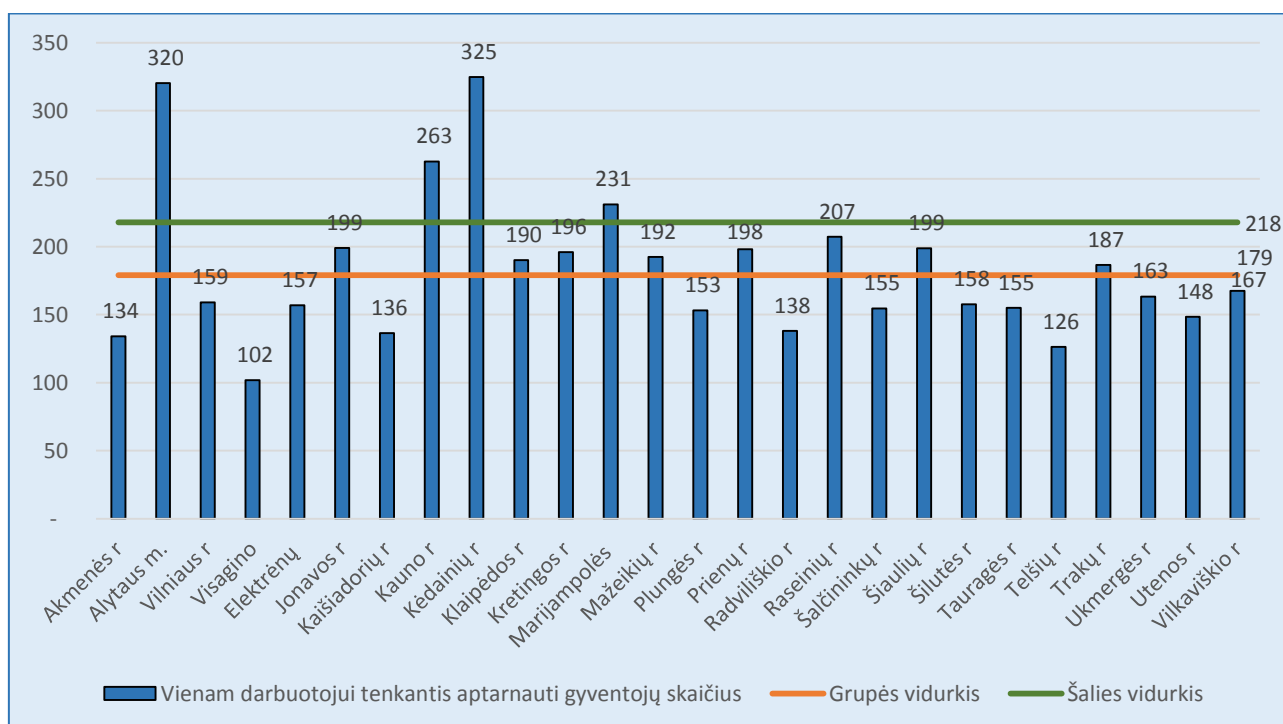
Šiaulių r. ir Plungės r. savivaldybių administracijose vienam darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius sumažėjo atitinkamai 30 ir 25 lyginant su 2017 metais. Tai šiose savivaldybėse lėmė ne tik sumažėjęs gyventojų skaičius savivaldybėje, bet ir padidėjęs savivaldybės administracijos darbuotojų pareigybių skaičius, pvz. Šiaulių r. savivaldybėje administracijos darbuotojų pareigybių skaičius padidėjo 33, Plungės r. savivaldybėje – 25 pareigybėmis.

2018 metais, kaip ir 2017 metais Alytaus m., Kauno r., Kėdainių r. ir Marijampolės savivaldybių administracijų vienam darbuotojui tenka aptarnauti daugiau gyventojų ne tik pagal grupės vidurkį, bet ir pagal šalies vidurkį.

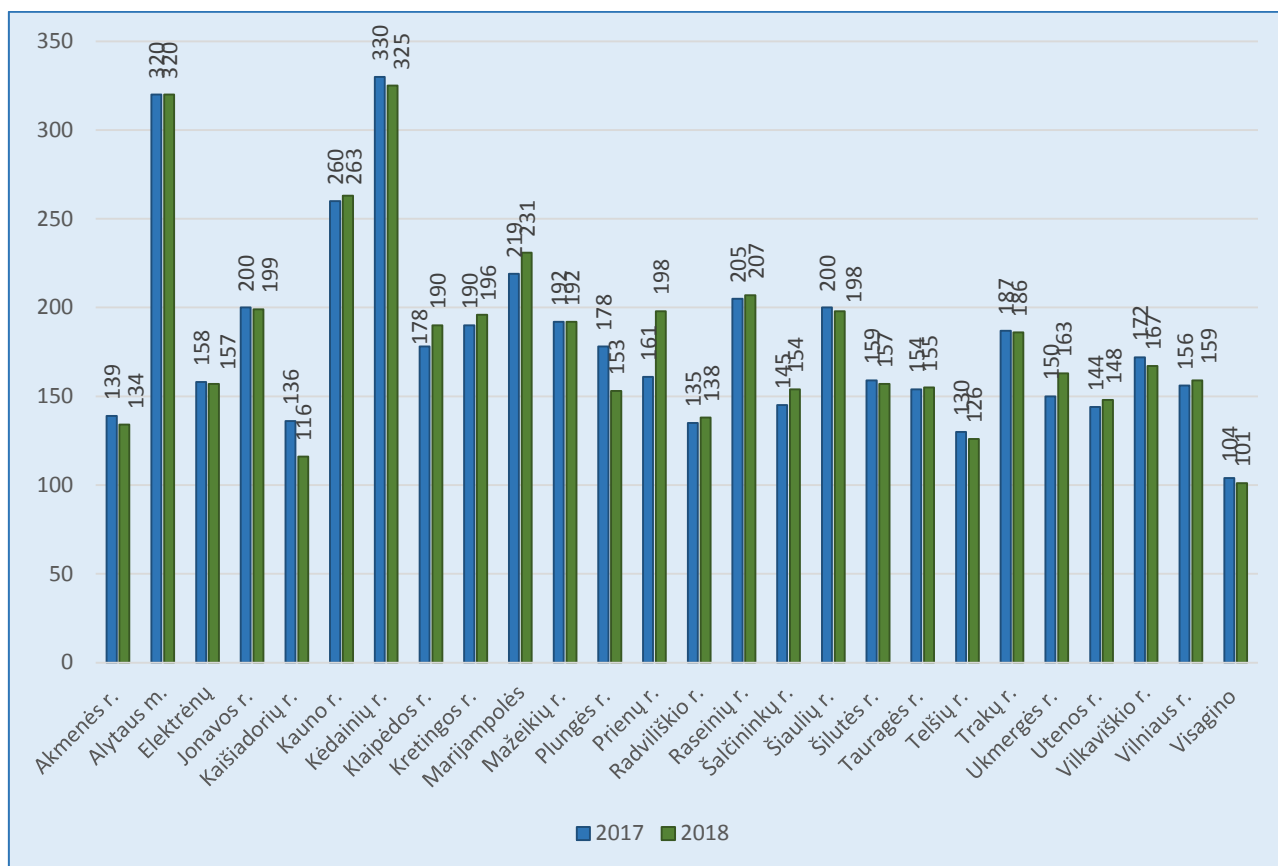
2018 metais pagal savivaldybių administracijų vienam darbuotojui tenkantį aptarnauti gyventojų skaičių parodė Prienų r. (+37 gyventojai), Ukmergės r. (+13 gyventojų), Klaipėdos r. ir Marijampolės (+12 gyventojų), Šalčininkų r. (+10 gyventojų), Kretingos r. (+6 gyventojai), Kauno r., Radviliškio r. ir Vilniaus r. (+3 gyventojai) bei Raseinių r. (+2 gyventojai) savivaldybės.

Kai kuriose šios grupės savivaldybėse (Alytaus m., Kaišiadorių r., Mažeikių r. ir Trakų r.) situacija nuo praeitų metų nesikeitė – išliko toks pats savivaldybės administracijos vienam darbuotojui tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius.

75 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių administracijose

76 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantčių aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių administracijose

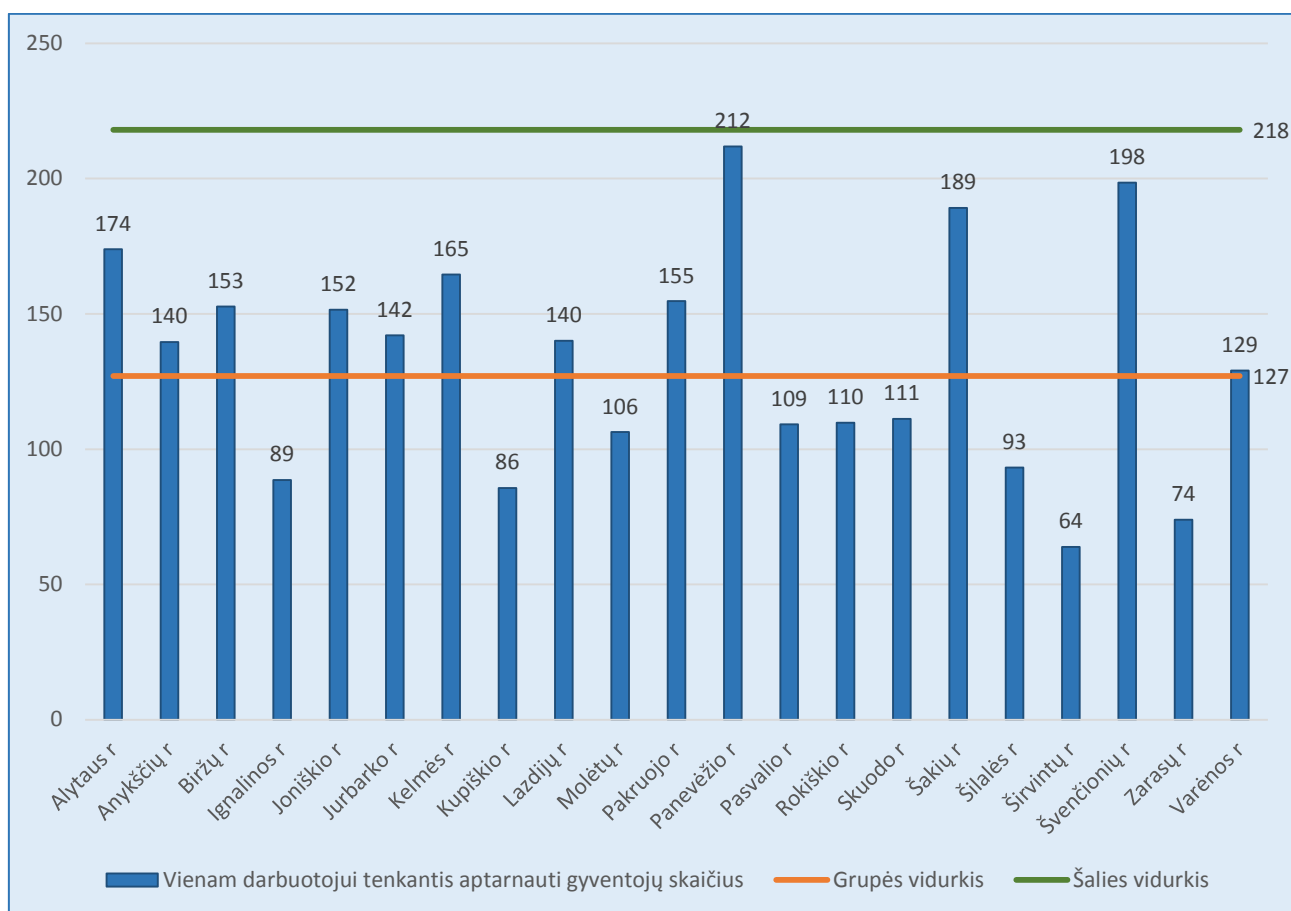
Nagrinėjant savivaldybės administracijos darbuotojų ir gyventojų santykį bei jo pokyčius *vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių* administracijose, matyti, kad šiose savivaldybėse bendras gyventojų skaičius per 2018 sumažėjo 2,6 proc. 2018 metais (grupės vidurkis – 127 gyventojai; šalies vidurkis – 218 gyventojų) vienam šios grupės savivaldybių administracijos darbuotojui teko aptarnauti 3 gyventojais mažiau nei 2017 metais (grupės vidurkis – 130 gyventojai; šalies vidurkis – 218 gyventojai).

Daugiau nei 10 padidėjo vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius Alytaus r. savivaldybėje (+20 gyventojų) ir Ignalinos r. savivaldybėje, kurioje ne tik 18 aptarnaujamų gyventojų padaugėjo, bet ir 75 sumažėjo darbuotojų pareigybėmis sumažėjo savivaldybės administracija.

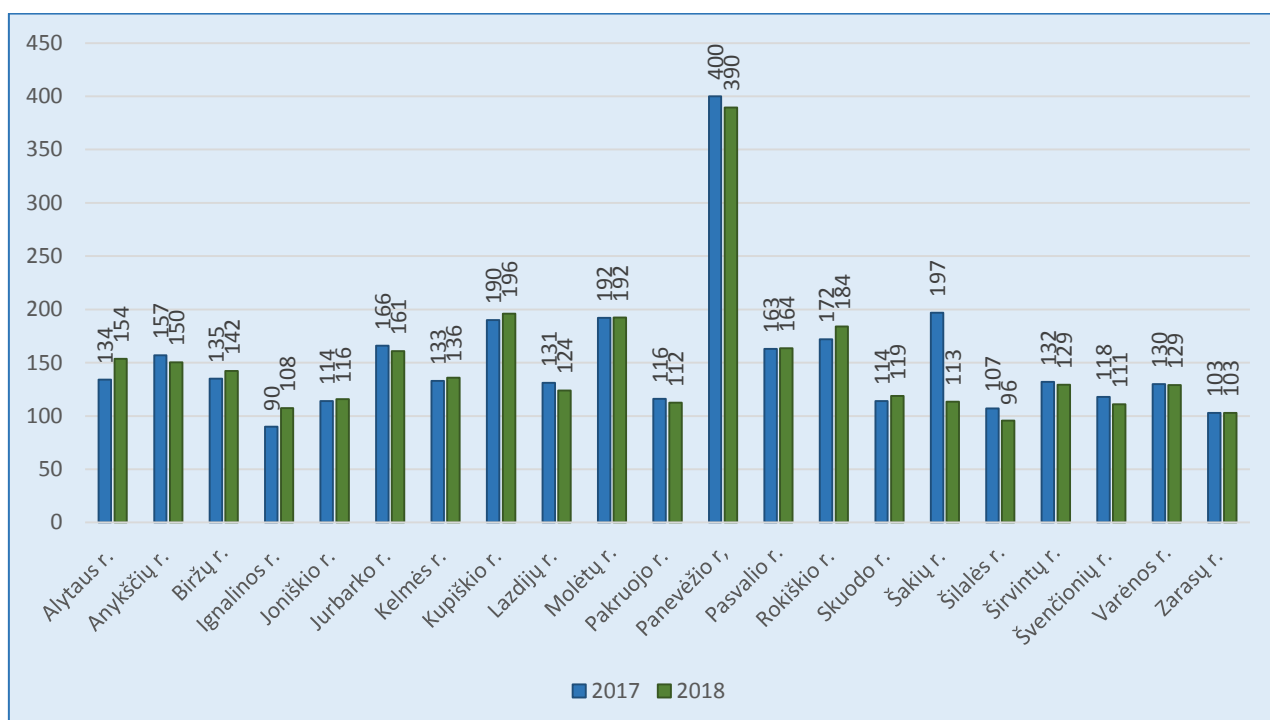
Net 12 savivaldybių (Alytaus r., Anykščių r., Biržų r., Joniškio r., Jurbarko r., Kelmės r., Lazdijų r., Pakruojos r., Panevėžio r., Šakių r., Švenčionių r. ir Varėnos r.) vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenka aptarnauti daugiau gyventojų nei yra šios grupės vidurkis.

Labiausiai vienam savivaldybės gyventojui tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius sumažėjo Šakių r. savivaldybėje, kur vienam darbuotojui 2018 metais teko aptarnauti net 84 gyventojais mažiau nei 2017 metais. Pažymėtina, kad ir pareigybių skaičius šios savivaldybės administracijoje padidėjo 97,8 pareigybėmis.

77 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių administracijose

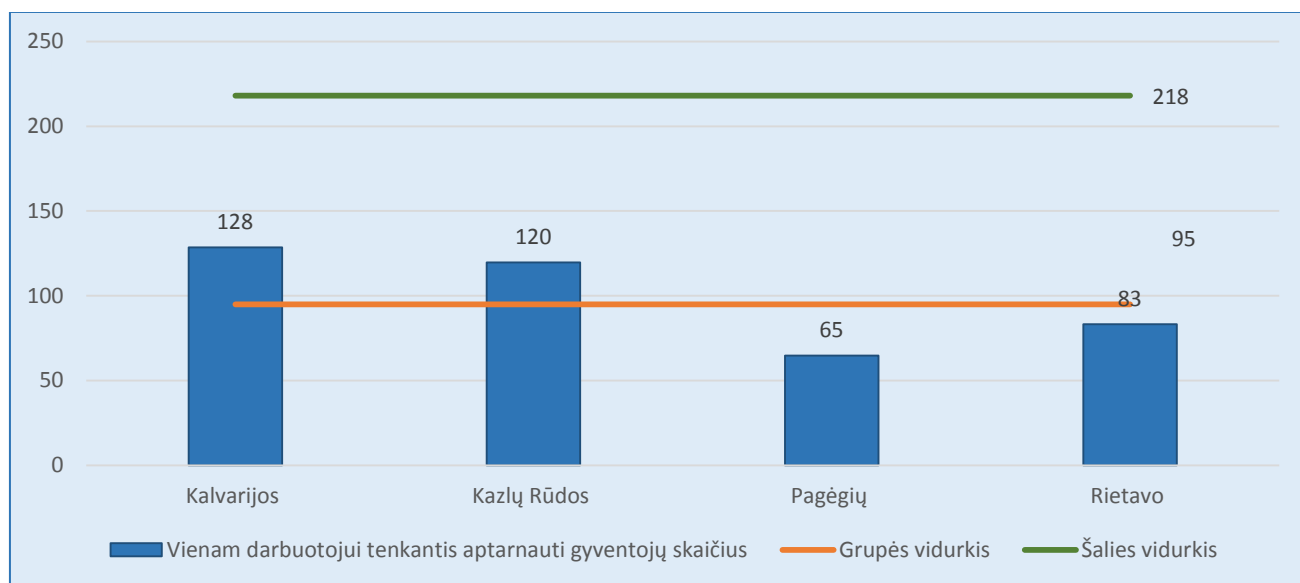
78 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių administracijose

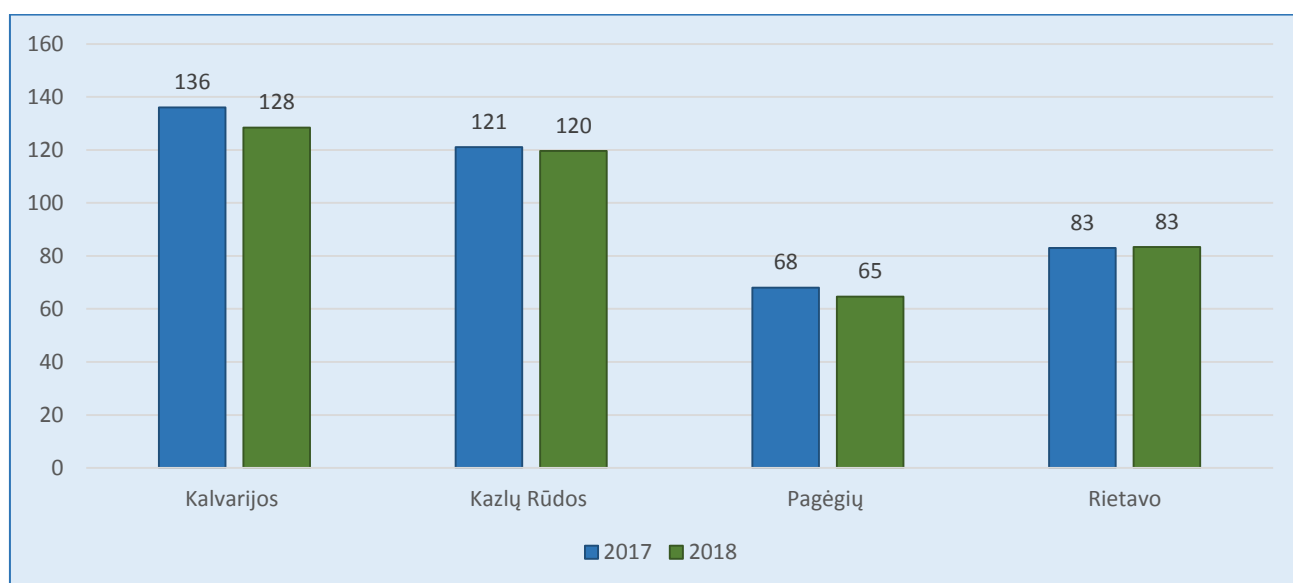
Lyginant 2017 ir 2018 metų duomenis matyti, kad šioje *mažųjų savivaldybių* grupėje bendras gyventojų skaičius per 2018 metus sumažėjo 3,26 proc., tai sąlygojo ir vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančio aptarnauti gyventojų skaičiaus mažėjimą 3 gyventojais (grupės vidurkis – 95 gyventojai; šalies vidurkis – 218 gyventojų) lyginant su 2017 metais (grupės vidurkis – 98; šalies vidurkis – 218).

Mažųjų savivaldybių administracijose, kaip ir 2017 metais, išsiskiria Kazlų Rūdos ir Kalvarijos savivaldybių administracijos, kuriose vienam administracijos darbuotojui tenka aptarnauti didesnę gyventojų skaičių nei grupės vidurkis, nors bendroje sumoje visų šios grupės savivaldybių rodikliai pagal administracijos pareigybių ir aptarnaujamų gyventojų skaičius nežymiai krito arba nesikeitė.

79 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius mažųjų savivaldybių administracijose

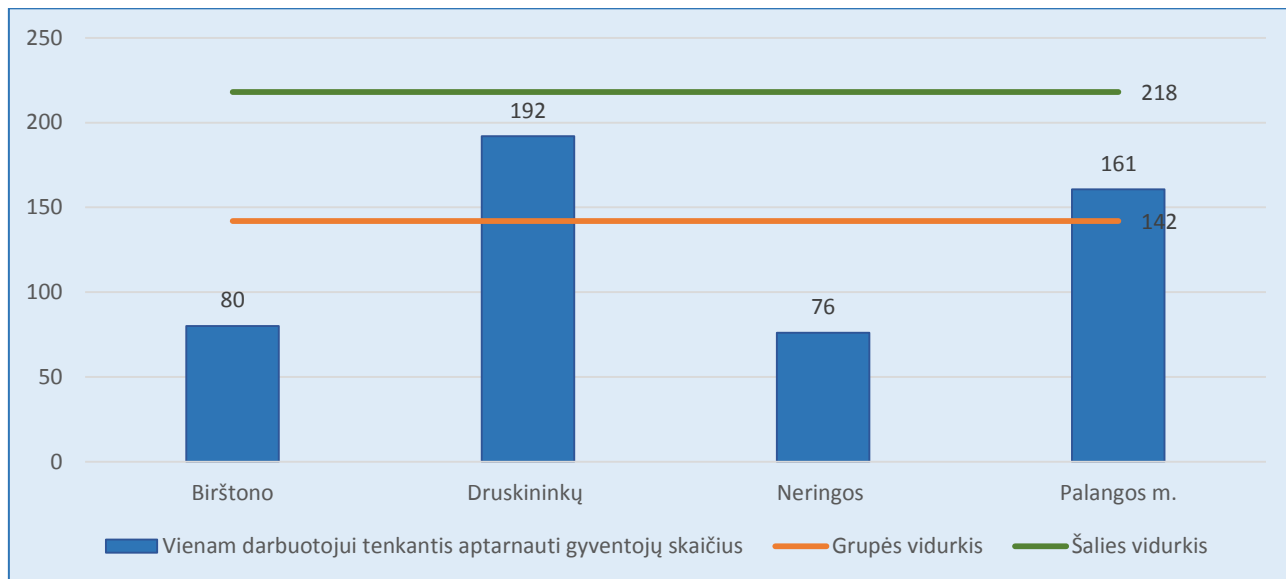
80 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis mažųjų savivaldybių administracijose

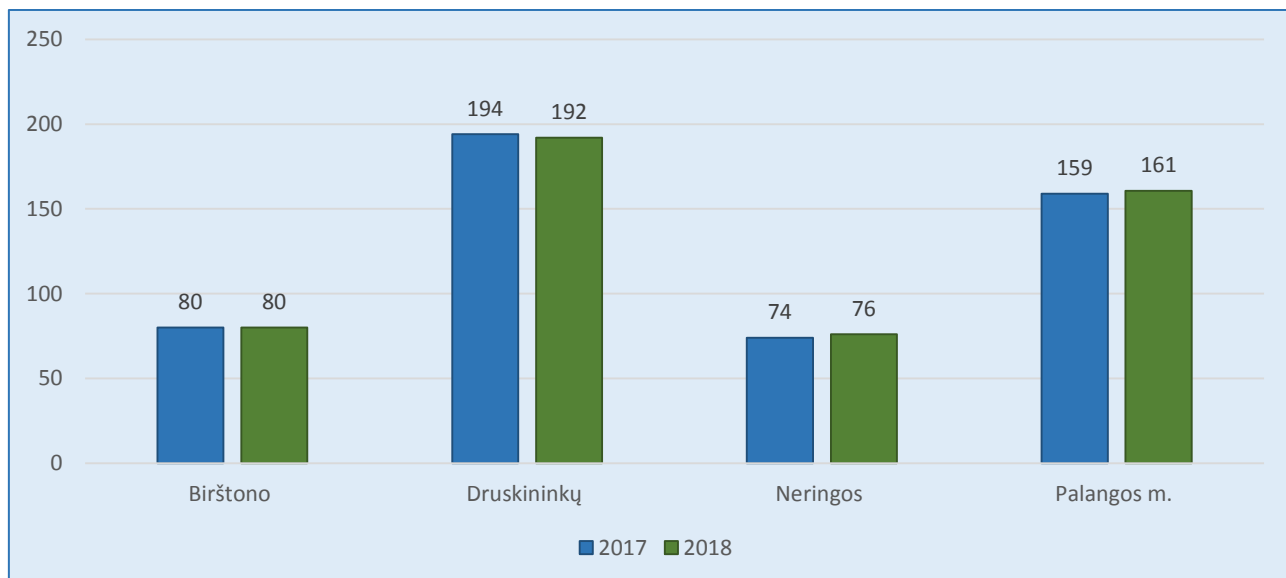
Kurorto statusą turinčiose savivaldybėse per 2018 metus gyventojų sumažėjo 0,56 proc., tad ir vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkantis aptarnauti gyventojų skaičius nepakito (grupės vidurkis – 142, šalies vidurkis – 218) lyginant su 2017 metais (grupės vidurkis – 142, šalies vidurkis – 218).

Šioje savivaldybių grupėje, kaip ir 2017 metais, išsiskiria Druskininkų ir Palangos m. savivaldybių administracijos, kuriose vienam administracijos darbuotojui tenka aptarnauti didesnį gyventojų skaičių nei grupės vidurkis.

81 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičius kurorto statusą turinčių savivaldybių administracijose

82 paveikslas. Vienam savivaldybės administracijos darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičiaus pokytis kurorto statusą turinčių savivaldybių administracijose

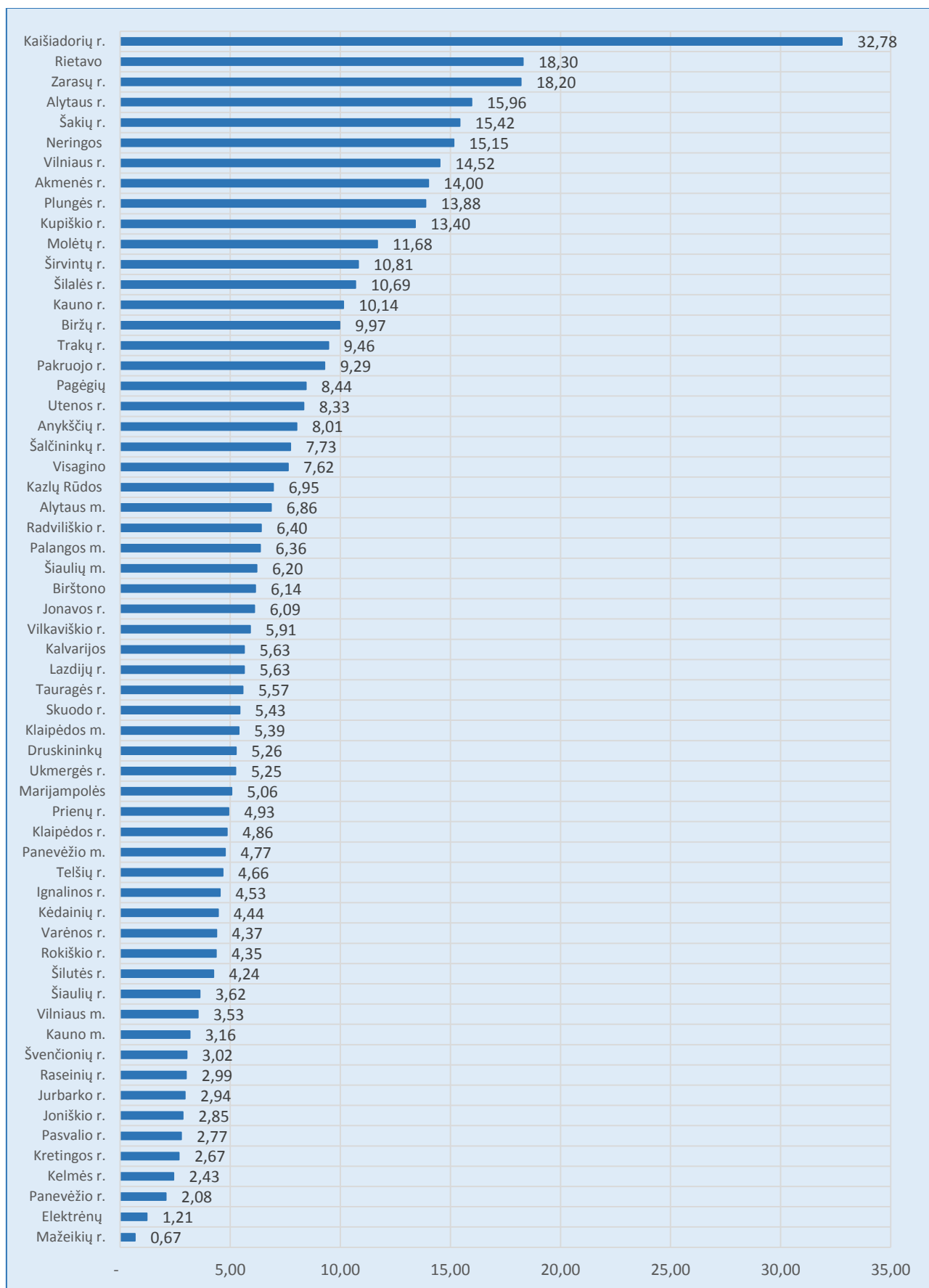

Patvirtintų ir neužimtų pareigybių skaičius bei neužimtų pareigybių dalis (proc.) savivaldybių administracijose

2018 metais savivaldybių administracijose įsteigta 13 881,62 pareigybė, iš kurios 996,31 pareigybės buvo neužimtose, tai sudaro 7,2 proc. visų patvirtintų pareigybių. Vertinant pagal savivaldybių grupes neužimtų pareigybių vidutinis skaičius ir jo procentinė dalis:

- didžiųjų miestų savivaldybių grupėje – 103,7 neužimtose pareigybės (4,16 proc. visų administracijos pareigybių);
- tankiau gyvenamų savivaldybių grupėje – 484,75 neužimtų pareigybių (8,2 proc. visų administracijos pareigybių);
- rečiau gyvenamų savivaldybių grupėje – 307,19 neužimtose pareigybės (7,6 proc. visų administracijos pareigybių);
- mažųjų savivaldybių grupėje – 42,25 neužimtų pareigybės (9,8 proc. visų administracijos pareigybių);
- kurorto statusą turinčių savivaldybių grupėje – 26,5 neužimtose pareigybės (7,6 proc. visų administracijos pareigybių).

83 paveikslas. Neužimtos pareigybės savivaldybių administracijose (proc.)

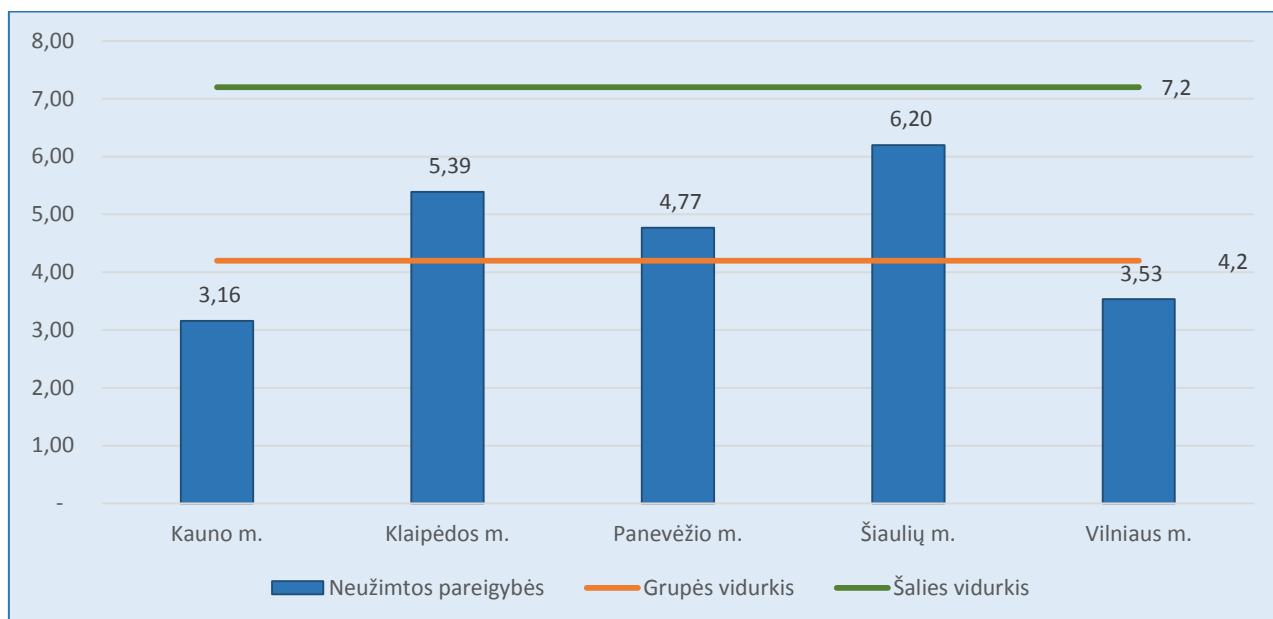

Analizuojant patvirtintų pareigybių ir laisvų pareigybių skaičių *didžiųjų miestų savivaldybių* administracijose, matyti, kad 2018 metais šių savivaldybių administracijose įsteigtos 2 488,3

pareigybės, iš kurių 103,7 pareigybės buvo laisvos, o tai sudaro 3,9 proc. visų įsteigtų pareigybių (grupės vidurkis – 3,9 proc., šalies vidurkis – 7,2 proc.).

2018 metais neužimtos buvo 32 pareigybės Vilniaus m. savivaldybės administracijoje (2017 metais – 36), Klaipėdos m. ir Šiaulių m. savivaldybių administracijose atitinkamai 24 (2017 metais – 15) ir 16 (2017 metais – 14) neužimtų pareigybių. Svarstytina, kad minėtose savivaldybių administracijose neefektyviai planuojamas savivaldybės administracijos darbuotojų poreikis ir tokiu būdu neužtikrinamas racionalus savivaldybės lėšų valdymas.

84 paveikslas. Neužimtos pareigybės didžiųjų miestų savivaldybių administracijose (proc.)

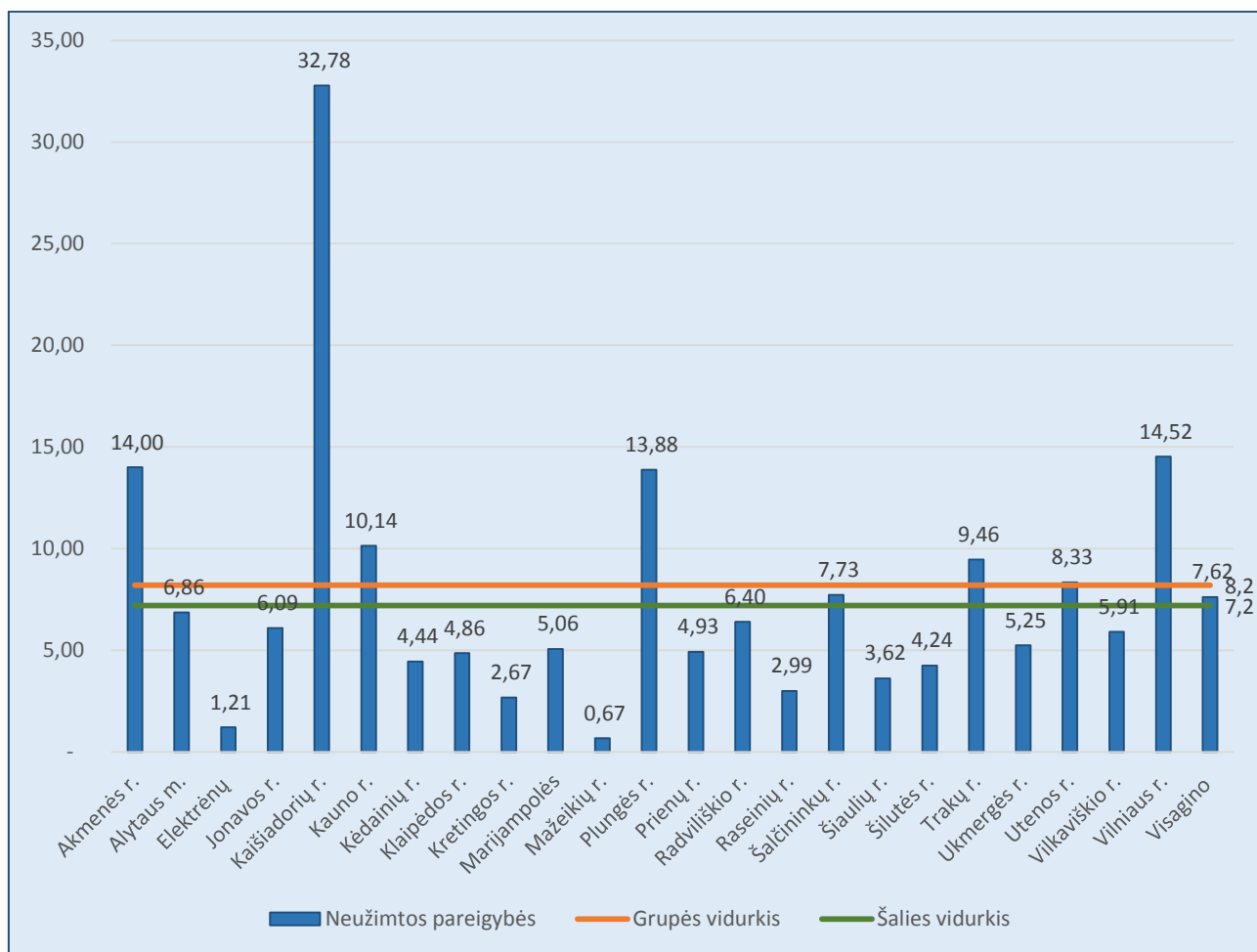
Vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių administracijose buvo įsteigtos 5 926,25 pareigybės, iš kurių 484,75 pareigybės buvo laisvos, o tai sudaro 8,2 proc. visų įsteigtų pareigybių (grupės vidurkis – 8,2 proc., šalies vidurkis – 7,2 proc.).

Šioje savivaldybių grupėje išsiskiria Akmenės r., Kauno r., Kaišiadorių r., Plungės r., Vilniaus r., savivaldybių administracijos, kuriose neužimtos pareigybės sudaro 10 proc. ir daugiau visų savivaldybės administracijos darbuotojų.

Taip pat išskirtinos ir savivaldybės, kuriose yra itin mažai neužimtų pareigybių, tai – Mažeikių r. (2 pareigybės, 0,67 proc.) ir Elektrėnų (2 pareigybės, 1,21 proc.).

Tuo pačiu pažymėtina, kad šios grupės savivaldybių administracijose yra daugiausia neužimtų pareigybių. Ypač išsiskiria Kaišiadorių r. savivaldybės administracija, kurioje 2018 metais net 74,5 pareigybės buvo neužimtos. Atsižvelgiant į tai, spręstina, kad nepanaikinus esančių neužimtų pareigybių ir papildomai steigiant naujas pareigybes, neivertinamas realus savivaldybės administracijos darbuotojų poreikis.

85 paveikslas. Neužimtos pareigybės vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių administracijose (proc.)

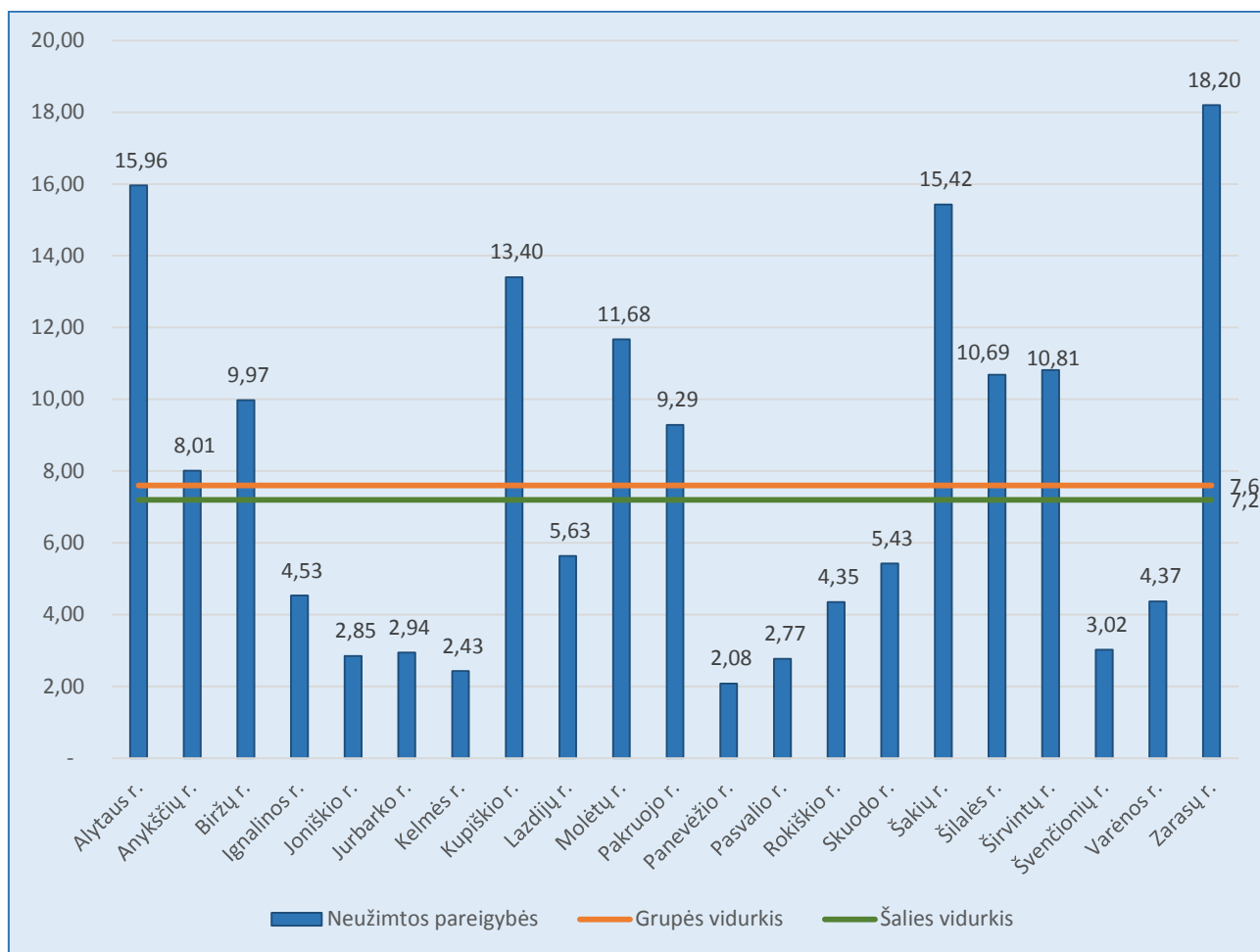

Vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių administracijose 2018 m. buvo įsteigtos 4 057,62 pareigybės, iš kurių 307,19 pareigybės buvo laisvos, o tai sudaro 7,6 proc. visų įsteigtų pareigybių (grupės vidurkis – 7,6 proc., šalies vidurkis – 7,2 proc.).

Ypač išsiskiria Zarasų r. savivaldybės administracija, kurioje iš 166,25 patvirtintų pareigybių net 30,25 yra neužimtos ir tai sudaro 18,2 proc. visų patvirtintų pareigybių savivaldybės administracijoje.

Alytaus r., Kupiškio r., Molėtų r., Šakių r., Šilalės r., Širvintų r., Zarasų r. savivaldybių administracijose neužimtos pareigybės sudaro daugiau nei 10 proc. visų patvirtintų pareigybių savivaldybės administracijoje. Todėl galima daryti išvadą, kad minėtų savivaldybių administracijose neįvertintas realus darbuotojų poreikis ir nepagrįstai „išpūstos“ savivaldybės administracijos.

86 paveikslas. Neužimtos pareigybės vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių administracijose (proc.)

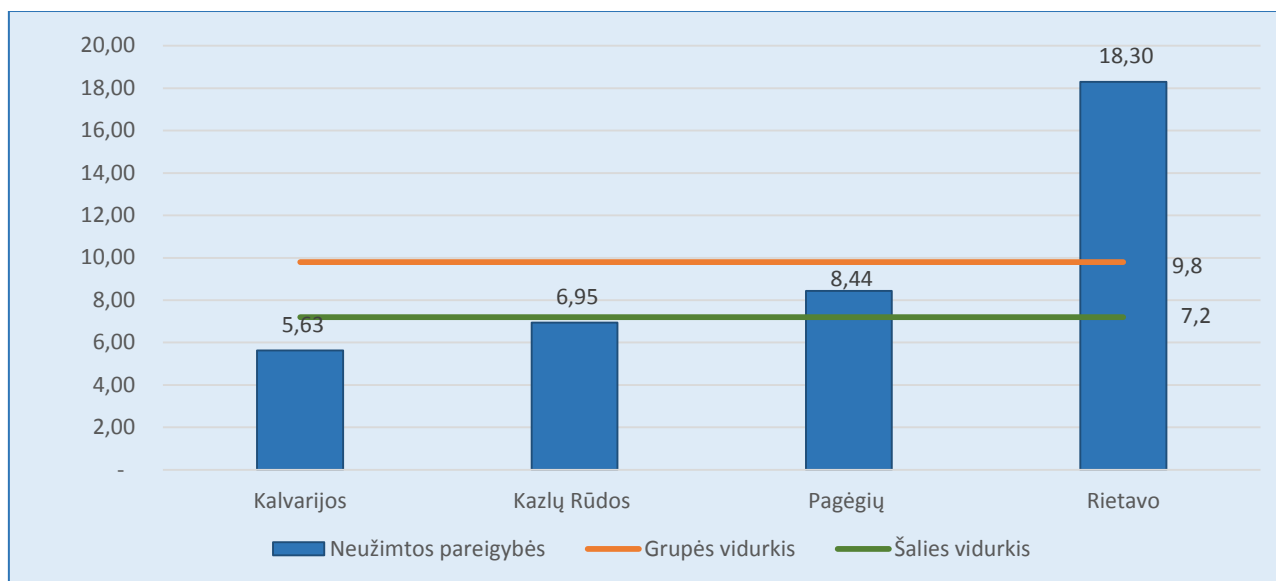

Vertinant patvirtintų pareigybių ir laisvų pareigybių skaičių *mažųjų savivaldybių* administracijose, matyti, kad 2018 metais šių savivaldybių administracijose įsteigtos 431,5 pareigybės, iš kurių 42,25 pareigybių buvo laisvos, o tai sudaro 9,8 proc. visų įsteigtų pareigybių (grupės vidurkis – 9,8 proc., šalies vidurkis – 7,2 proc.).

Neužimtų pareigybių vidurkis šioje grupėje 2018 metais išaugo, gerokai viršijo šalies vidurkį (7,2 proc.) ir siekė 9,8 proc., palyginimui – 2017 metais grupės vidurkis buvo 6,9 proc.

Šioje grupėje išsiskiria Rietavo savivaldybė, kurioje yra 18,25 neužimtos pareigybės, kas sudaro net 18,3 proc. visų savivaldybės administracijoje esančių pareigybių.

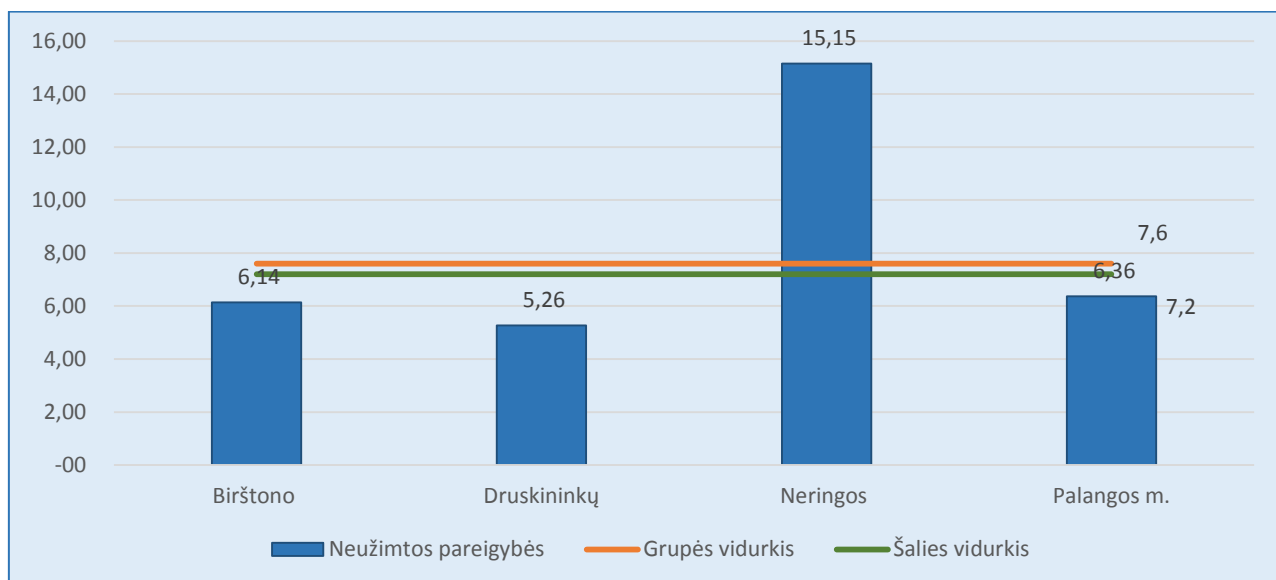
87 paveikslas. Neužimtos pareigybės mažųjų savivaldybių administracijose (proc.)

Kurorto statusą turinčių savivaldybių administracijose buvo įsteigtos 347 pareigybės, iš kurių 26,5 pareigybės buvo laisvos, o tai sudaro 7,6 proc. visų įsteigtų pareigybių (grupės vidurkis – 7,6 proc., šalies vidurkis – 7,2 proc.).

Šios grupės savivaldybių administracijose darbuotojų skaičius 2018 metais kito neženkiai, išskyrus Neringos savivaldybės administraciją, kurioje buvo 10 neužimtų pareigybių, o tai sudaro net 15,15 proc. visų savivaldybės administracijoje patvirtintų pareigybių.

88 paveikslas. Neužimtos pareigybės kurorto statusą turinčių savivaldybių administracijose (proc.)

Nevadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių santykis savivaldybių administracijose

Vidaus reikalų ministerija, būdama atsakinga už valstybės politikos viešojo administravimo ir vietos savivaldos srityse formavimą, ne kartą rekomendavo savivaldybėms tobulinti savivaldybių administracijų struktūras, atsisakant perteklinių valdymo grandžių, mažinant vadovaujančiųjų pareigybių skaičių, ir siekti, kad vienai vadovaujančiai pareigybei tektų ne mažiau kaip

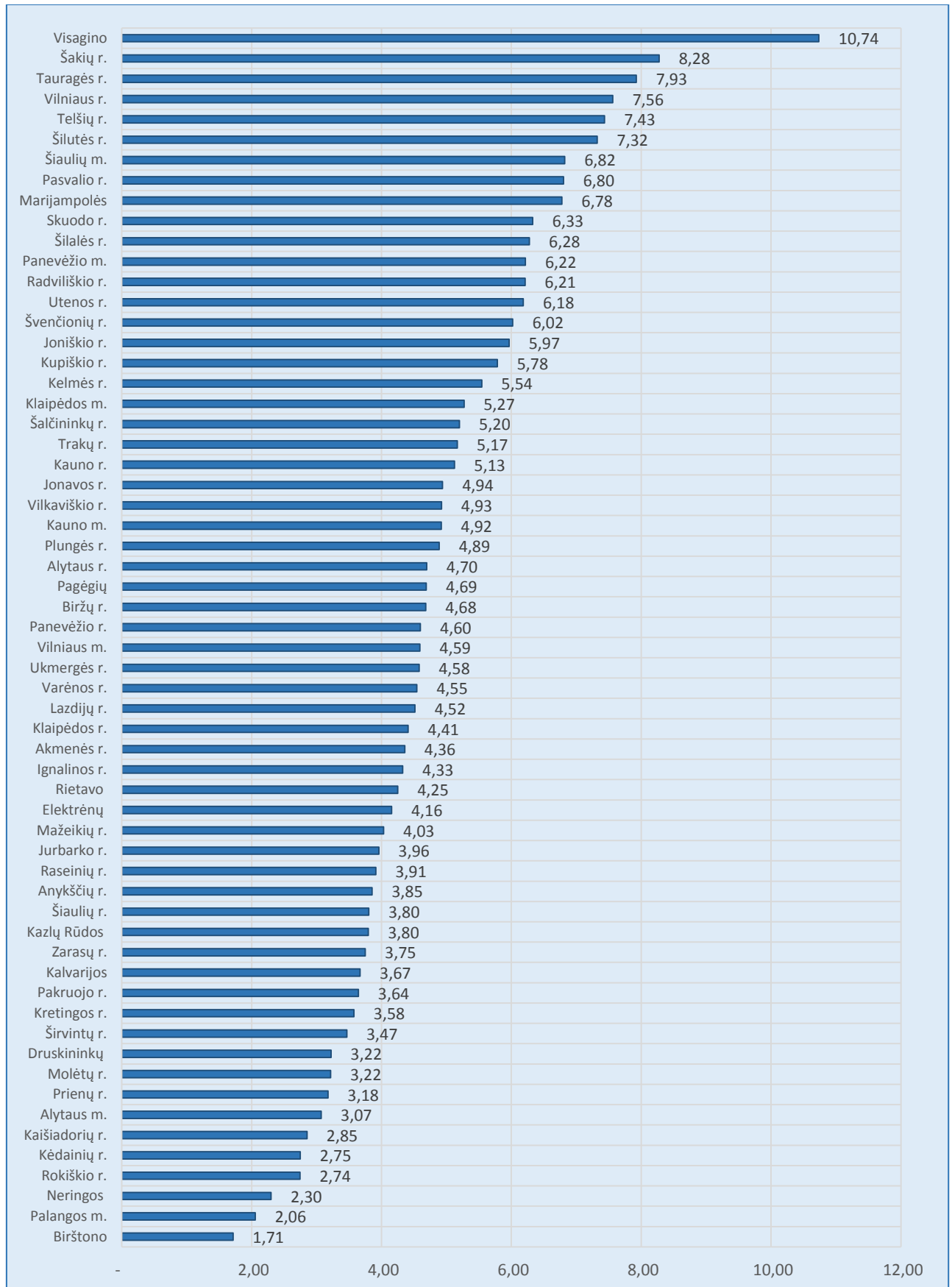
5 nevadovaujančios (t. y. santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančių pareigybių ir vadovaujančių pareigybių būtų ne mažesnis kaip 5).

2018 metais savivaldybių administracijose buvo 2 377 vadovaujančių pareigybių ir 11 504,62 nevadovaujančių pareigybių, santykio tarp nevadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių šalies vidurkis – 4,84.

Nevadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių santykis savivaldybių administracijose 2018 metais:

- didžiųjų miestų savivaldybių grupėje – 5,11 (vadovaujančiosios pareigybės sudaro 16,36 proc. savivaldybės administracijos);
- tankiau gyvenamų savivaldybių grupėje – 4,76 (vadovaujančiosios pareigybės sudaro 16,72 proc. savivaldybės administracijos);
- rečiau gyvenamų savivaldybių grupėje – 4,80 (vadovaujančiosios pareigybės sudaro 17,23 proc. savivaldybės administracijos);
- mažųjų savivaldybių grupėje – 4,14 (vadovaujančiosios pareigybės sudaro 19,47 proc. savivaldybės administracijos);
- kurorto statusą turinčių savivaldybių grupėje – 2,34 (vadovaujančiosios pareigybės sudaro 29,97 proc. savivaldybės administracijos).

89 paveikslas. Nevadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių santykis savivaldybių administracijose

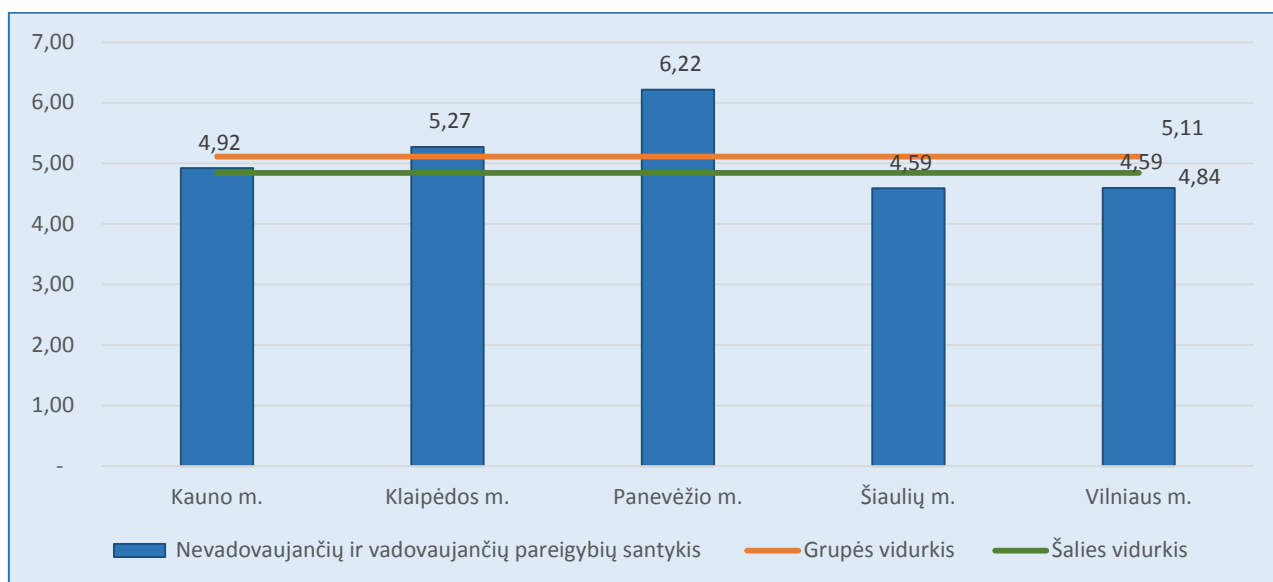

Lyginant *didžiųjų miestų savivaldybių* grupės savivaldybių administracijas, matyti, kad rekomenduojamą ne mažesnę kaip 5 santykį tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų

pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių atitinka Panevėžio m. ir Klaipėdos m. savivaldybių administracijos.

Mažesnis kaip 5 santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių yra Šiaulių m., Kauno m., Vilniaus m., tai rodo per didelį vadovaujančių pareigybių skaičių (grupės vidurkis – 5,11 šalies vidurkis – 4,84).

90 paveikslas. Nevadovaujančių ir vadovaujančių darbuotojų santykis didžiųjų miestų savivaldybių administracijose

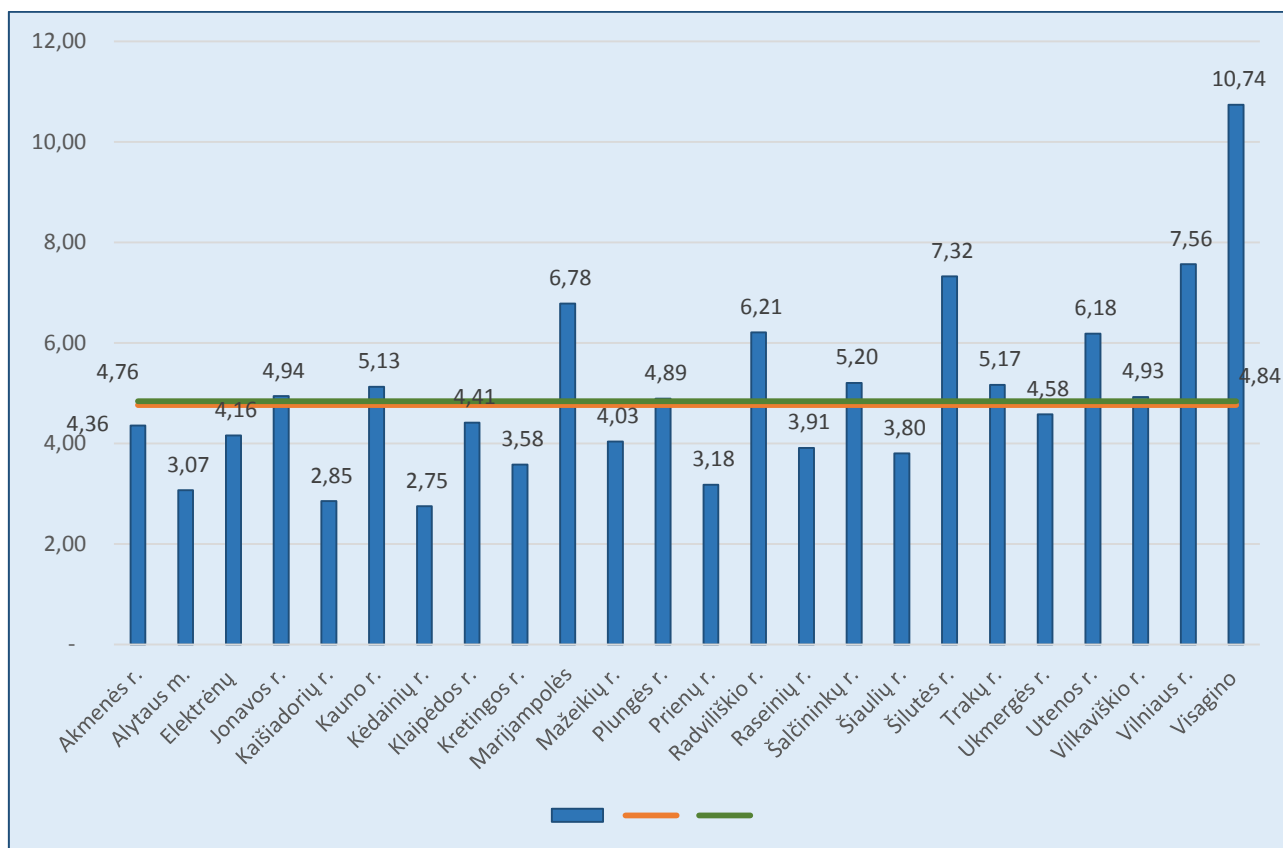

Analizuojant *vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių* grupės savivaldybių administracijas, matyti, kad rekomenduojamą ne mažesnę kaip 5 santykį tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių atitinka Kauno r., Marijampolės, Radviliškio r., Šalčininkų r., Trakų r., Utenos r. ir Vilniaus r. savivaldybių administracijos. Ypač geras rodiklis yra Visagino savivaldybės administracijoje, kurioje iš patvirtintų 204 pareigybių, vadovaujančių darbuotojų yra 19.

Ypač mažas santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių yra Kaišiadorių r., Kėdainių r., Akmenės r., Kauno r., Alytaus m., Šiaulių r., Elektrėnų, Kretingos r., Mažeikių r., Prienų r. ir Raseinių r. savivaldybių administracijose (grupės vidurkis – 4,76, šalies vidurkis – 4,84).

Daugumoje tankiau gyvenamų savivaldybių grupės savivaldybių administracijose per didelis vadovaujančių darbuotojų skaičius nesudaro prielaidų geram savivaldybės administracijos darbo organizavimui ir efektyviam savivaldybės viešųjų finansų naudojimui.

91 paveikslas. Nevadovaujančių ir vadovaujančių darbuotojų santykis vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių administracijose

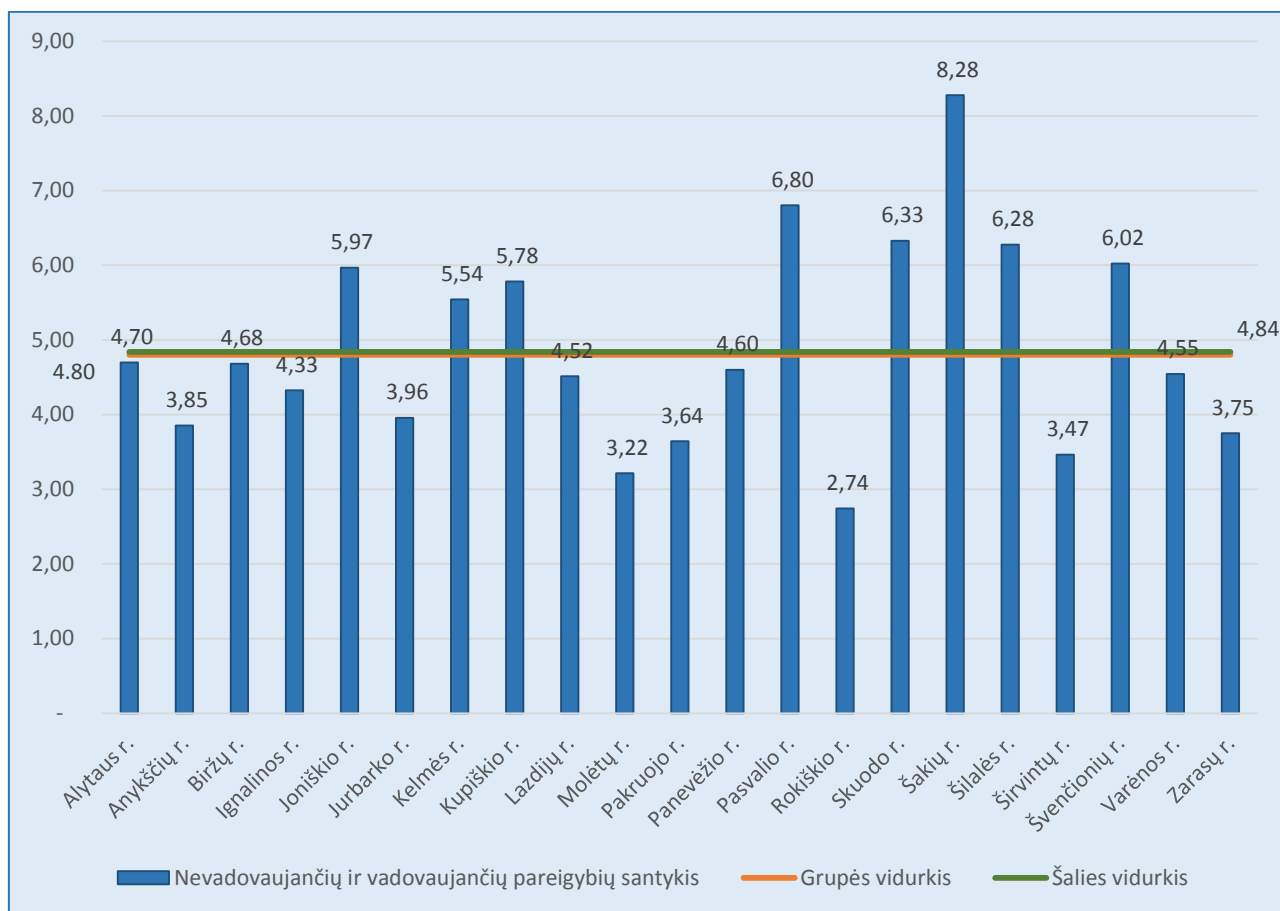
Vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių grupės administracijose rekomenduojamą ne mažesnę kaip 5 santykį tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų ir vadovaujančiųjų pareigybių atitinka Biržų r., Ignalinos r., Joniškio r., Kelmės r., Kupiškio r., Pasvalio r., Skuodo r., Šilalės r. ir Švenčionių r. savivaldybių administracijos.

Mažesnis kaip 5 santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių, t. y. – per didelis vadovaujančių darbuotojų skaičius, kaip ir 2017 metais, yra Anykščių r., Jurbarko r., Lazdijų r., Molėtų r., Pakruojo r., Rokiškio r., Širvintų r. ir Zarasų r. savivaldybių administracijose (grupės vidurkis – 4,80, šalies vidurkis – 4,84).

2018 metais rekomenduojamo santykio tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančių ir vadovaujančių pareigybių neatitinka ir Alytaus r., Biržų r., Ignalinos r., nors jų administracijos 2017 metais ir atitiko šį santykį.

Šioje savivaldybių grupėje nevadovaujančių ir vadovaujančių darbuotojų grupės santykio vidurkis praktiškai sutampa su šalies vidurkiu. Tačiau daugelyje šios savivaldybių grupės savivaldybių administracijose, kaip ir tankiau gyvenamų savivaldybių grupės savivaldybių administracijose, yra per didelis vadovaujančių darbuotojų skaičius.

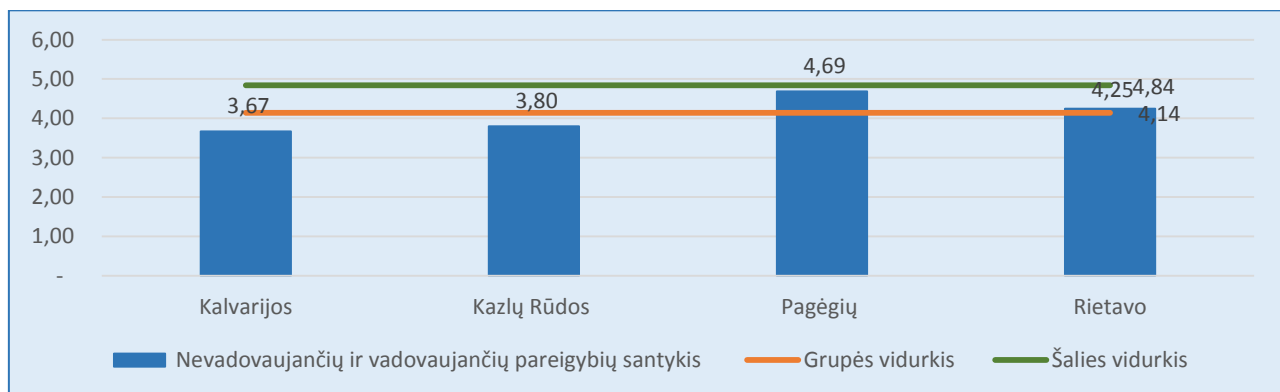
92 paveikslas. Nevadovaujančių ir vadovaujančių darbuotojų santykis vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių administracijose

Mažųjų savivaldybių grupės savivaldybių administracijose santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių yra mažesnis nei 5, t. y. – per didelis vadovaujančių darbuotojų skaičius (grupės vidurkis – 4,14, šalies vidurkis – 4,84).

Akivaizdu, kad kuo mažesnis administracinis vienetas, tuo santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių yra mažesnis.

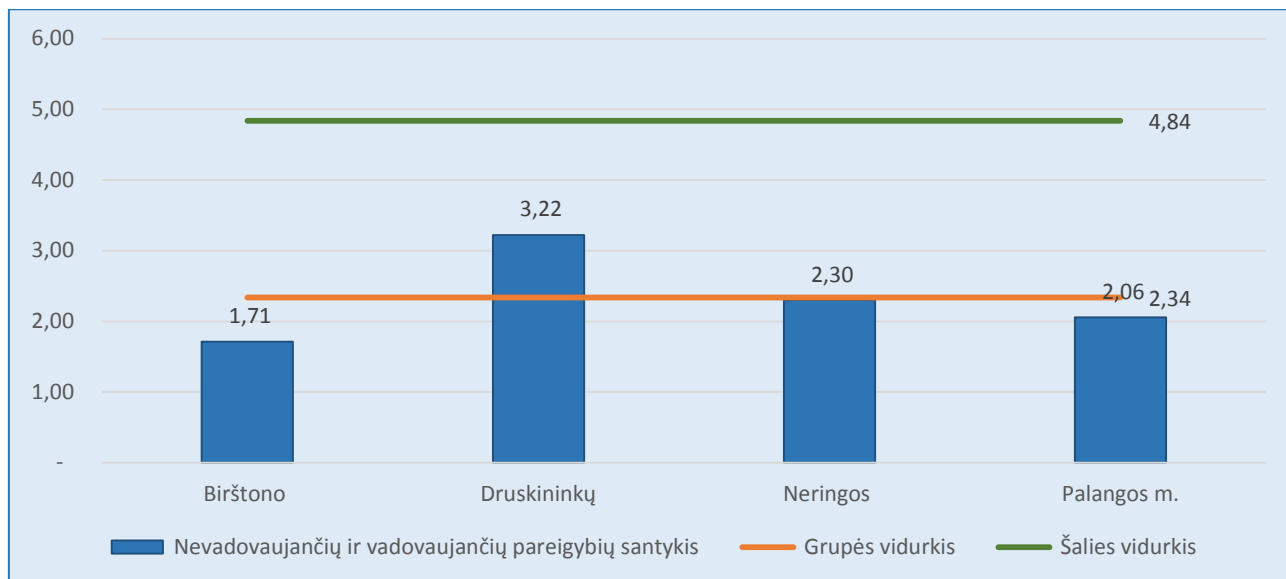
93 paveikslas. Nevadovaujančių ir vadovaujančių darbuotojų santykis mažųjų savivaldybių administracijose

Analizuojant *kurorto statusą turinčių savivaldybių* administracijų struktūras, matyti, kad visose savivaldybių administracijose santykis tarp savivaldybės administracijos nevadovaujančiųjų

pareigybių ir vadovaujančiųjų pareigybių yra itin mažas, o tai nesudaro prielaidų geram savivaldybės administracijos darbo organizavimui (grupės vidurkis – 2,34, šalies vidurkis – 4,84).

94 paveikslas. Nevadovaujančių ir vadovaujančių darbuotojų santykis kurorto statusą turinčių savivaldybių administracijose

Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių sudėtis

Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje nustatyti reikalavimai visų viešojo administravimo įstaigų, tame tarpe ir savivaldybių, administracijų padaliniams ir minimalus struktūrinių padalinių pareigybių skaičius. Pagal šio straipsnio 4–6 dalis departamentą (valdybą) sudaro ne mažiau kaip du skyriai (biurai, tarnybos). Skyrių (biurą, tarnybą), kuris yra departamento (valdybos) struktūrinė dalis, sudaro ne mažiau kaip 4 pareigybės. Skyrių (biurą, tarnybą), kuris nėra departamento (valdybos) struktūrinė dalis, sudaro ne mažiau kaip 2 pareigybės. Poskyris (grupė) sudaromas iš ne mažiau kaip 3 pareigybių.

Analizuojant savivaldybių administracijų struktūras paaiškėjo, kad tik kai kuriose savivaldybėse nėra laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio reikalavimų:

- tik 4 savivaldybių struktūrose liko 6 skyriai (Birštono, Akmenės r. ir Rokiškio r. savivaldybėse – po 1, Rietavo savivaldybėje – 2), kurie nebuvo departamento struktūrinė dalimi ir juos sudarė mažiau kaip 2 pareigybės. Pažymėtina, kad 2017 metais 9 savivaldybėse tokių skyrių buvo 12 (Klaipėdos m., Šiaulių m., Vilniaus m., Kupiškio r., Pakruojo r., Širvintų r., Rietavo ir Birštono savivaldybėse – po 1, Ukmergės r. savivaldybėje – net 4;
- savivaldybių struktūrose nebeliko skyrių (biurų, tarnybų), kurie buvo departamento (valdybos) struktūrinė dalimi ir juos sudarė mažiau kaip 4 pareigybės. Pažymėtina, kad 2017 metais buvo 23 tokie skyriai dviejose savivaldybėse – Klaipėdos m. (8) ir Vilniaus m. (15);
- kaip ir 2017 metais, taip ir 2018 metais tik vienoje – Kelmės r. savivaldybėje buvo Civilinės metrikacijos poskyris, kurį sudarė mažiau kaip 3 pareigybės.

Didžiųjų miestų savivaldybių grupėje 2018 metais **visos (Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos m., Šiaulių m. ir Panevėžio m.) savivaldybės atitiko** Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje nustatytus reikalavimus administracijos sudėčiai ir apimčiai.

Vidurinių tankiau gyvenamų savivaldybių grupėje tik Akmenės r. savivaldybės administracijoje buvo 1 skyrius (biuras, tarnyba), kuris nebuvo departamento struktūriniu dalimi, ir jį sudarė mažiau kaip 2 pareigybės. Kitos šios grupės (Alytaus m., Visagino, Marijampolės, Kauno r., Elektrėnų, Jonavos r., Mažeikių r., Vilniaus r., Kretingos r., Klaipėdos r., Raseinių r., Šalčininkų r., Tauragės r., Utenos r., Plungės r., Vilkaviškio r., Telšių r., Kėdainių r., Kaišiadorių r., Prienų r., Trakų r., Ukmergės r., Šilutės r., Radviliškio r. ir Šiaulių r.) savivaldybių administracijų struktūros atitiko Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje nustatytus reikalavimus administracijos sudėčiai ir apimčiai.

Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje nustatytų reikalavimų administracijos sudėčiai ir apimčiai nesilaikoma irgi tik vienoje *vidurinių rečiau gyvenamų savivaldybių* grupės Rokiškio r. savivaldybės administracijoje, kurioje buvo 1 skyrius (biuras, tarnyba), kuris nebuvo departamento struktūriniu dalimi, ir jį sudarė mažiau kaip 2 pareigybės. Kitos šios grupės (Šakių r., Joniškio r., Šilalės r., Skuodo r., Pasvalio r., Alytaus r., Jurbarko r., Širvintų r., Biržų r., Kelmės r., Kupiškio r., Panevėžio r., Pakruojos r., Lazdijų r., Švenčionių r., Anykščių r., Molėtų r., Zarasų r., Ignalinos r. ir Varėnos r.) savivaldybių administracijų struktūros atitiko minėto įstatymo nustatytus reikalavimus administracijos sudėčiai ir apimčiai.

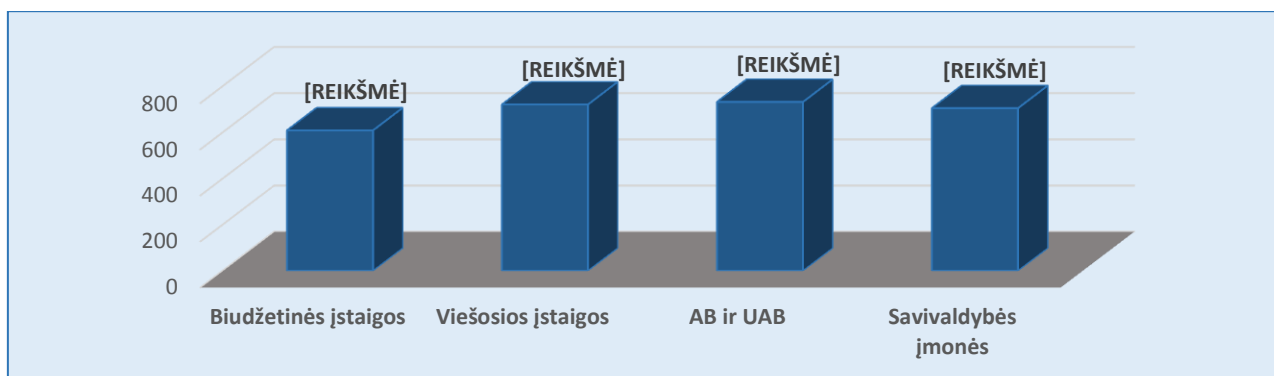
Mažųjų savivaldybių grupėje Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnyje nustatytų reikalavimų administracijos sudėčiai ir apimčiai nesilaikoma tik Rietavo savivaldybės administracijoje, kurioje buvo 2 skyriai (biurai, tarnybos), kurie nebuvo departamento struktūriniu dalimi, ir juos sudarė mažiau kaip 2 pareigybės. Visų kitų šios grupės (Kazlų Rūdos, Kalvarijos ir Pagėgių) savivaldybių administracijų struktūros atitiko minėto įstatymo nustatytus reikalavimus administracijos sudėčiai ir apimčiai.

Analizuojant *kurorto statusą turinčių savivaldybių* grupės savivaldybių administracijų struktūras nustatyta, kad, kaip ir praėjusiais metais, tik Birštono savivaldybės administracijoje buvo 1 skyrius (biuras, tarnyba), kuris nebuvo departamento struktūriniu dalimi, ir jį sudarė mažiau kaip 2 pareigybės. Kitų šios grupės – Druskininkų, Palangos m. ir Neringos savivaldybių administracijų struktūros atitiko minėto įstatymo nustatytus reikalavimus administracijos sudėčiai ir apimčiai.

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų vidutinis darbo užmokestis

2018 metais savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose vidutinio darbo užmokesčio mediana – 632 Eur (2017 metais – 561 Eur, 2016 metais – 534 Eur).

95 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų vidutinis darbo užmokesčio mediana 2018 metais

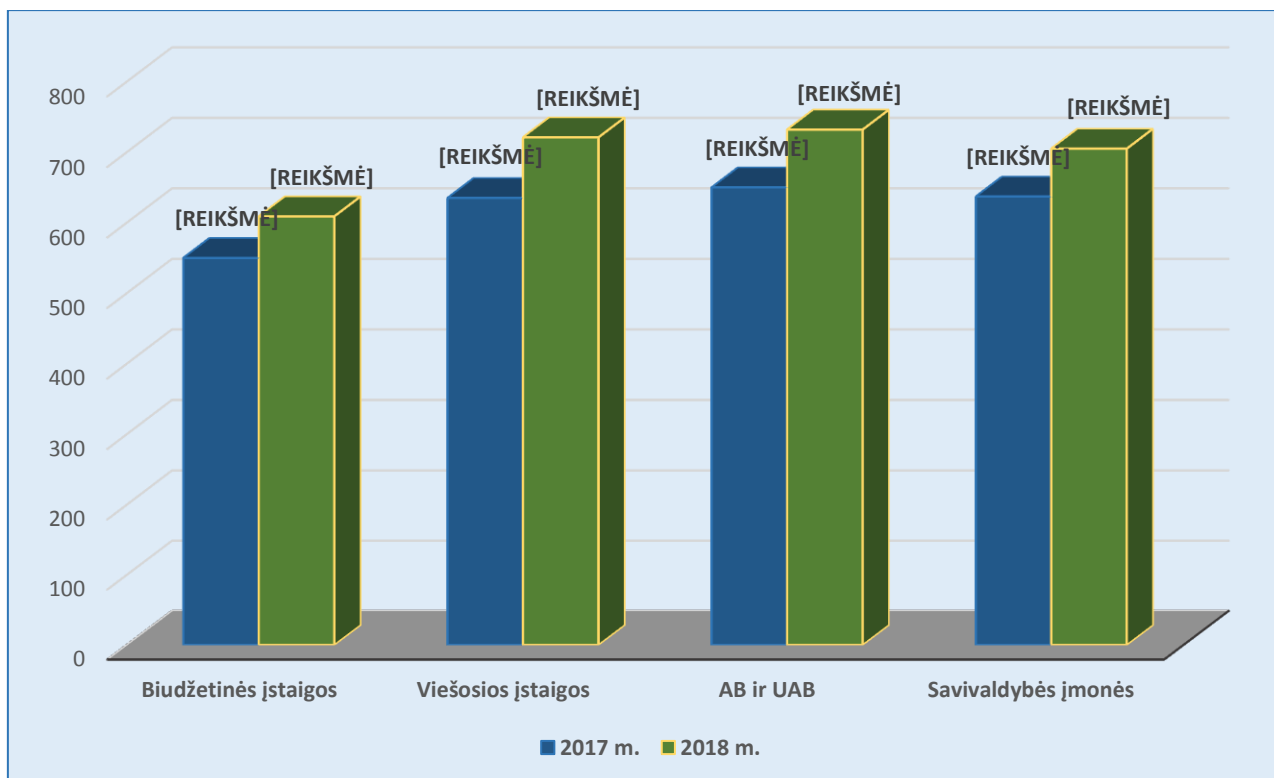

2018 metais darbo užmokesčio mediana didėjo visų teisinių formų organizacijose. Vidutinio darbo užmokesčio mediana 2018 metais daugiausiai didėjo savivaldybių viešosios įstaigose (11,9 proc.), mažiausiai (9,6 proc.) didėjo savivaldybės įmonėse.

Visų teisinių formų savivaldybių organizacijose atlyginimai kilo maždaug dešimtadaliu: mažiausiai – savivaldybių įmonėse (9,6 proc.) ir viešosiose įstaigose (9,7 proc.), daugiausiai – viešosiose įstaigose (11,9 proc.) ir akcinėse/uždarojose akcinėse bendrovėse (11,2 proc.).

Nemažą atlyginimų šuolį galėjo lemti ir darbuotojų trūkumas, ir teisės aktų nuostatos, kad minimalioji mėnesinė alga (MMA) mokama tik nekvalifikuotiems darbuotojams, ir nustatyta „Sodros“ įmokų apatinė riba.

96 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų vidutinio darbo užmokesčio medianos 2017–2018 metais

Analizuojant savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų vidutinius darbo užmokesčius matyti, kad visų teisinių formų organizacijose yra tokių, kur darbo užmokestis ženkliai skiriasi nuo vidutinio darbo užmokesčio.

Pagal atskiras savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų teisinės formas išskirtini šie savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų vidutinio darbo užmokesčio *didžiausių reikšmių dešimtukai*:

Didžiausi vidutiniai darbo užmokesčiai savivaldybių biudžetinėse įstaigose:

Eil. Nr.	Savivaldybė	Biudžetinė įstaiga	Vidutinis darbo užmokes- tis Eur
1.	Vilniaus m. savivaldybė	Pavilnių ir Verkių regioninio parko direkcija	1 415
2.	Kauno m. savivaldybė	Kauno miesto savivaldybės administracija	1 339
3.	Vilniaus m. savivaldybė	Vilniaus miesto savivaldybės administracija	1 328
4.	Alytaus m. savivaldybė	Alytaus apskrities sutrikusio vystymosi kūdikių namai	1 210
5.	Vilniaus m. savivaldybė	Biudžetinė įstaiga Vilniaus Žolyno vaikų socialinės globos namai	1 172
6.	Kauno m. savivaldybė	Biudžetinė įstaiga "Kauno biudžetinių įstaigų buhalterinė apskaita"	1 167
7.	Neringos savivaldybė	Neringos savivaldybės administracija	1 157
8.	Alytaus m. savivaldybė	Alytaus miesto paslaugų centras	1 137
9.	Akmenės r. savivaldybė	Akmenės rajono savivaldybės administracija	1 123
10.	Klaipėdos m. sav.	Klaipėdos „Viesulo“ sporto centras	1 121

Į šį sąrašą neįtrauktos savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos, nes jų vidutinis darbo užmokestis yra visų biudžetinių įstaigų sąrašo viršuje. Šių tarnybų vidutinis darbo užmokestis nelyginamas su kitų biudžetinių įstaigų vidutiniu darbo užmokesčiu ir dėl labai mažo šių įstaigų darbuotojų skaičiaus (1–4 darbuotojai ir tik didžiųjų miestų savivaldybėse jų dirba kiek daugiau).

Didžiausi vidutiniai darbo užmokesčiai savivaldybių viešosiose įstaigose:

Eil. Nr.	Savivaldybė	Viešoji įstaiga	Vidutinis darbo užmokestis Eur
1.	Vilniaus m. savivaldybė	Futbolo klubas „Žalgiris“	2 172
2.	Vilniaus m. savivaldybė	Saulėtekio slėnio mokslo ir technologijų parkas	1 826
3.	Pasvalio r. savivaldybė	„SSK“	1 772
4.	Vilniaus m. savivaldybė	Geležinkelių logistikos parkas	1 651
5.	Vilniaus m. savivaldybė	Vilniaus teniso akademija	1 603
6.	Rietavo savivaldybė	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras	1 591
7.	Klaipėdos m. savivaldybė	Klaipėda ID	1 574
8.	Vilniaus m. savivaldybė	Vilniaus japoniškas sodas	1 481
9.	Vilniaus m. savivaldybė	Atnaujinkime miestą	1 449
10.	Vilniaus m. savivaldybė	Greitosios medicinos pagalbos stotis	1 373

Didžiausi vidutiniai darbo užmokesčiai savivaldybių AB ir UAB:

Eil. Nr.	Savivaldybė	Uždaroji akcinė bendrovė	Vidutinis darbo
----------	-------------	--------------------------	-----------------

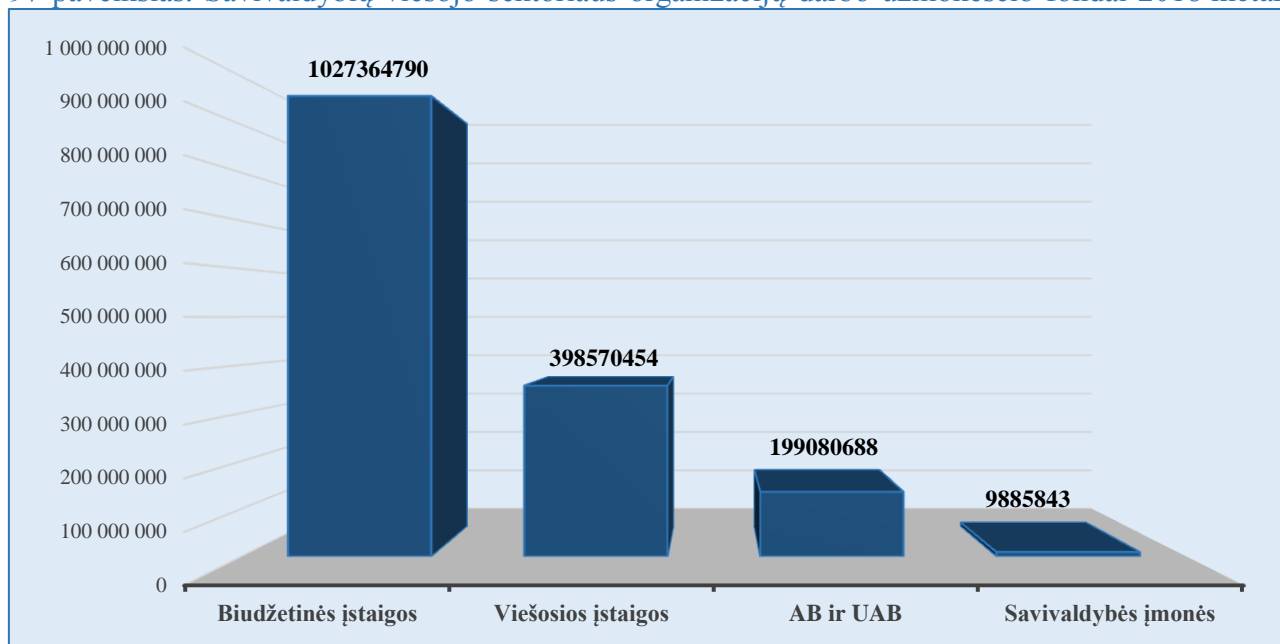
			užmokestis Eur
1.	Vilniaus m. savivaldybė	„Vilniaus vystymo kompanija“	1 903
2.	Klaipėdos m. savivaldybė	Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras	1 847
3.	Klaipėdos m. savivaldybė	„Gatvių apšvietimas“	1 665
4.	Biržų r. savivaldybė	„Biržų šilumos tinklai“	1 509
5.	Vilniaus m. savivaldybė	„Vilniaus apšvietimas“	1 489
6.	Vilniaus m. savivaldybė	„Grinda“	1 245
7.	Marijampolės savivaldybė	„Marijampolės šilumos tinklai“	1 236
8.	Vilniaus m. savivaldybė	AB „Vilniaus šilumos tinklai“	1 214
9.	Vilniaus m. savivaldybė	„Vilniaus viešasis transportas“	1 155
10.	Utenos r. savivaldybė	„Utenos šilumos tinklai“	1 147

Didžiausi vidutiniai darbo užmokesčiai savivaldybės įmonėse:

Eil. Nr.	Savivaldybė	Savivaldybės įmonė	Vidutinis darbo užmokestis Eur
1.	Vilniaus m. savivaldybė	„Vilniaus planas“	1 753
2.	Vilniaus m. savivaldybė	„Vilniaus atliekų sistemos administratorius“	1 251
3.	Vilniaus m. savivaldybė	„Vilniaus miesto būstas“	1 214
4.	Vilniaus m. savivaldybė	„Susisiekimo paslaugos“	1 140
5.	Kauno m. savivaldybė	„Kauno planas“	1 018
6.	Vilniaus r. savivaldybė	„Vilniaus rajono autobusų parkas“	816
7.	Šiaulių m. savivaldybė	„Šiaulių oro uostas“	791
8.	Vilniaus r. savivaldybė	„Nemenčinės vaistinė“	765
9.	Telšių r. savivaldybė	„Telšių butų ūkis“	756
10.	Raseinių r. savivaldybė	„Raseinių butų ūkis“	722

2018 metais savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondas sudarė 1 634 901 775 Eur, 2017 metais jis buvo 1 460 736 822 Eur, 2016 metais – 1 396 961 533 Eur. Didžiausią savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondo dalį sudaro savivaldybių biudžetinių įstaigų darbo užmokesčio fondas – ši savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų grupė sudaro 63 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų, kurioje dirba 68 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų.

97 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondai 2018 metais

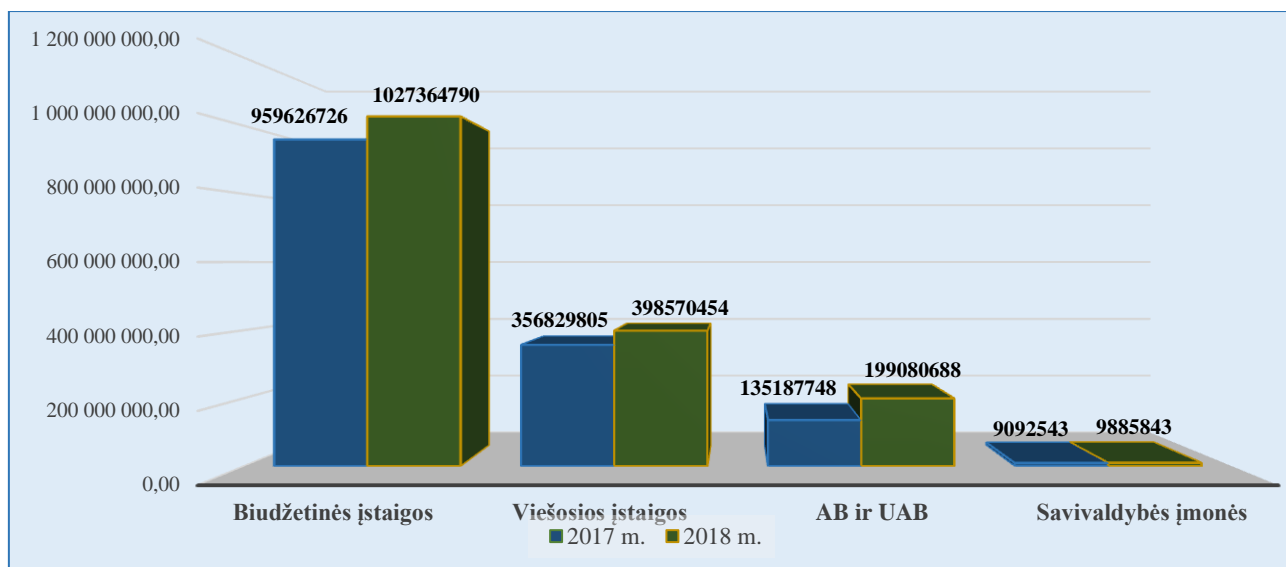
2018 m. darbo užmokesčio fondas labiausiai didėjo savivaldybių AB ir UAB (32 proc.) – šios grupės organizacijų yra 6,5 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų, jose dirba 10,1 proc. visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų.

Mažiausiai darbo užmokesčio fondas didėjo savivaldybių biudžetinėse įstaigose – 6,6 proc., tačiau šis didėjimas turėjo daugiausiai įtakos visų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondo pokyčiui, nes kaip buvo minėta, tai didžiausia savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų grupė, kurioje dirba daugiausia šio sektoriaus darbuotojų.

Savivaldybių viešosiose įstaigose darbo užmokesčio fondas per metus didėjo 10,4 proc., savivaldybės įmonėse – 8 proc.

2018 metais bendras savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų darbo užmokesčio fondas išaugo 10,6 proc.

98 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondai 2017–2018 metais

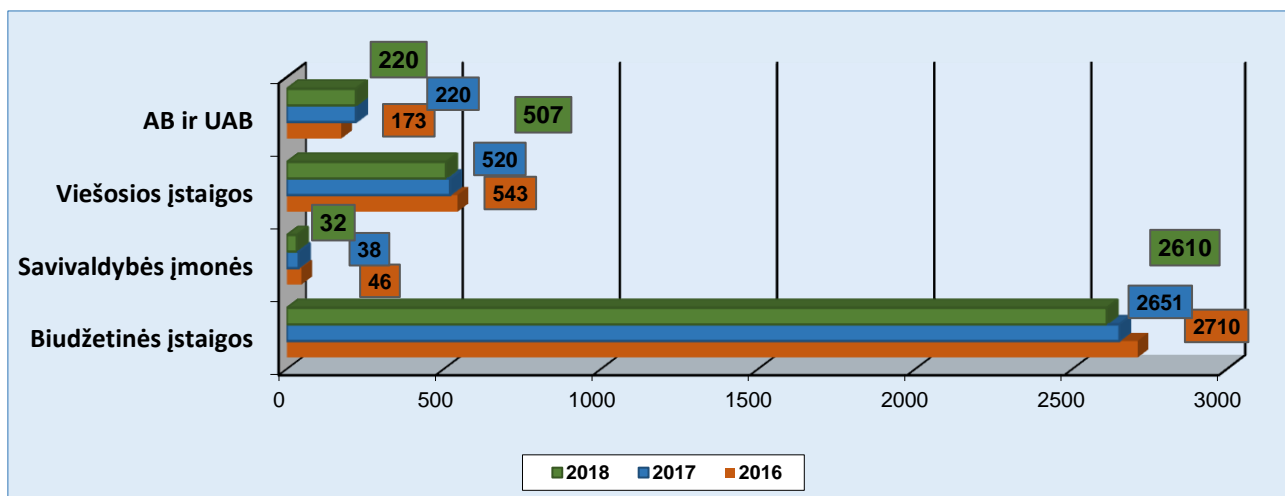
9. Savivaldybių viešojo sektoriaus pokyčiai 2016–2018 metais

Šiame ataskaitos skyriuje apžvelgiamos:

- savivaldybių viešojo sektoriaus pokyčių tendencijos 2016–2018 metų perspektyvoje;
- savivaldybių viešojo sektoriaus darbuotojų skaičiaus pokyčiai 2016–2018 metais;
- savivaldybių viešojo sektoriaus darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio pokyčiai 2016–2018 metais.

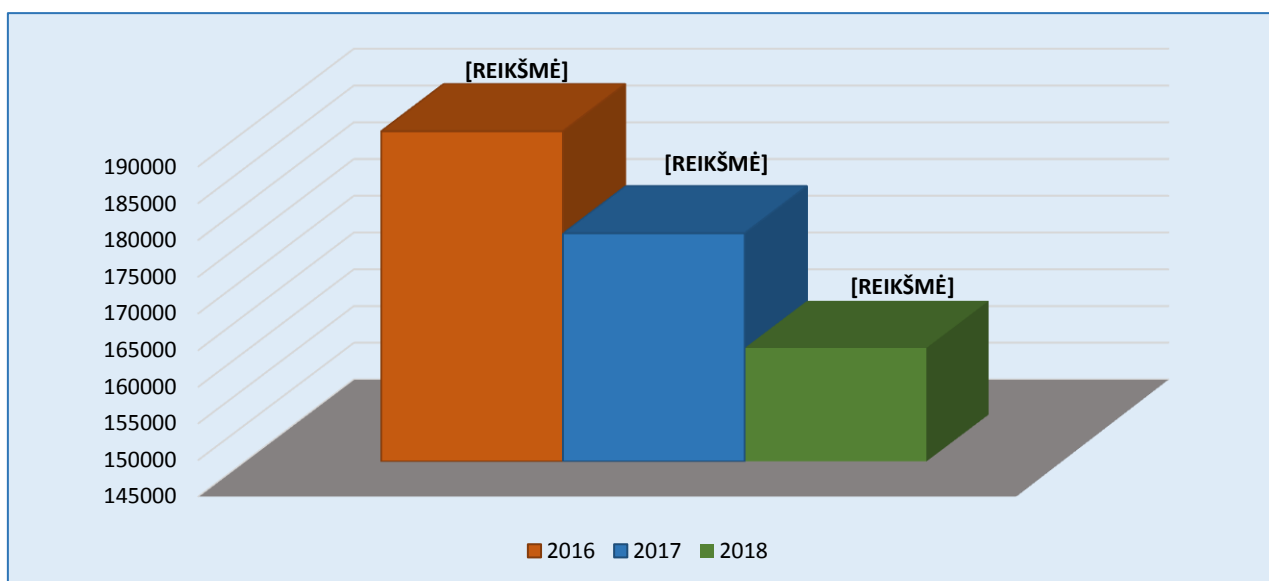
2018 metais stebima nežymi, bet nuosekli savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų mažėjimo tendencija – nuo 2016 metų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų sumažėjo 93.

99 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus pokyčiai 2016–2018 metais

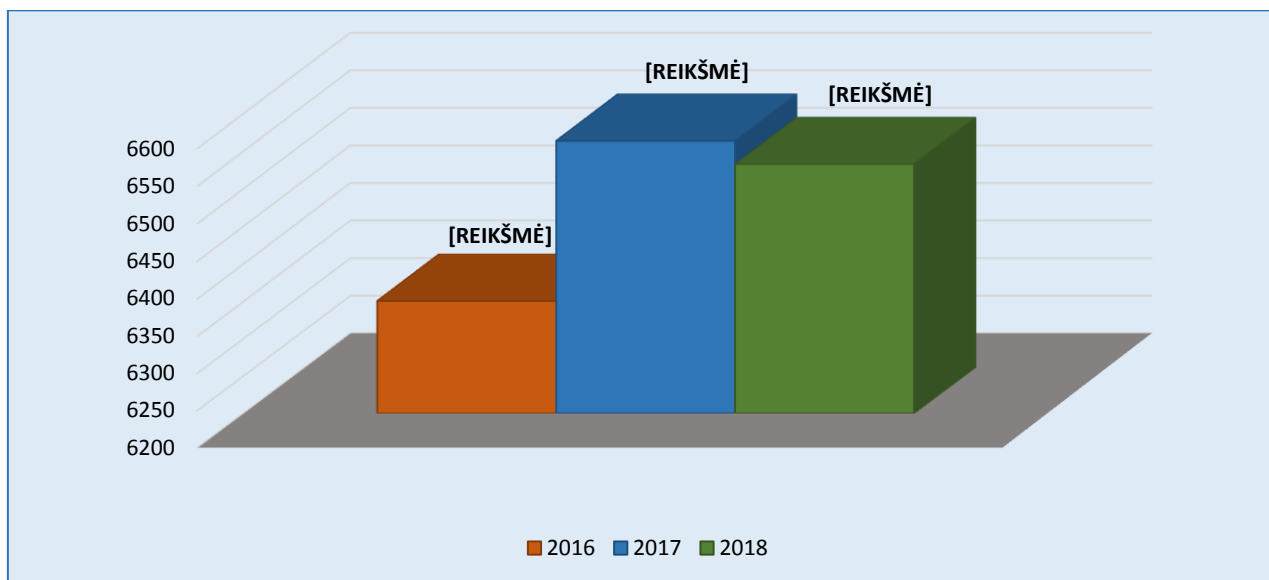
Vertinant savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbuotojų skaičiaus pokyčius, stebimas šio skaičiaus mažėjimas. Nuo 2016 metų savivaldybių viešasis sektorius sumažėjo 5 430 darbuotojų.

100 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus darbuotojų skaičiaus pokyčiai 2016–2018 metais

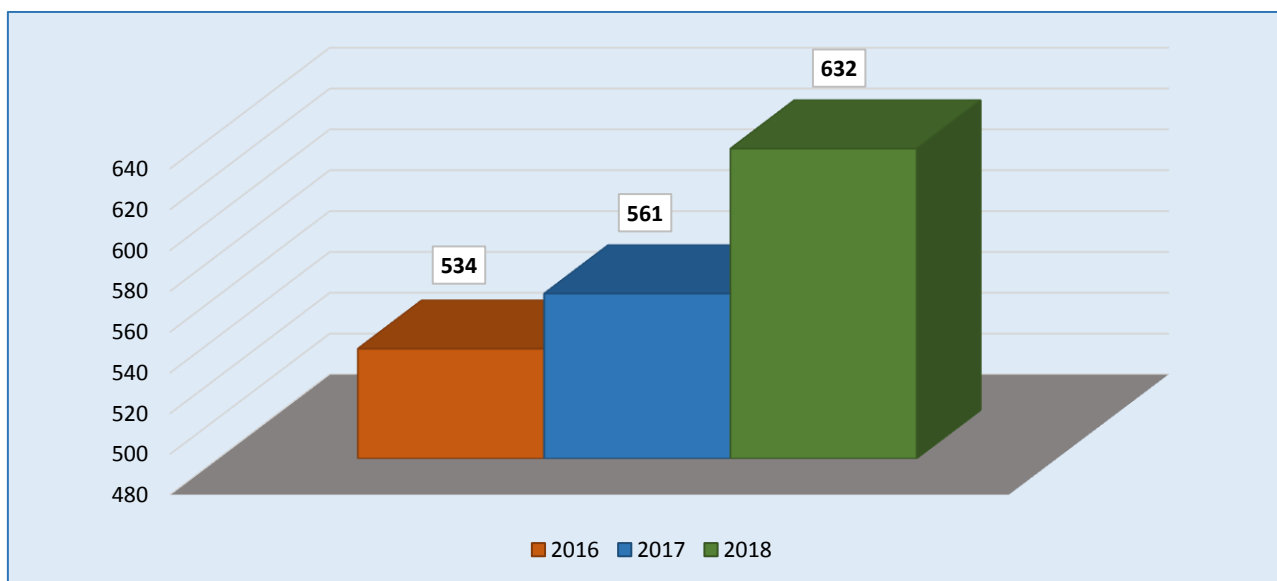
Savivaldybių viešajame sektoriuje taip pat stebimi valstybės tarnautojų skaičiaus pokyčiai – 2017 metais šis skaičius padidėjo 3,3 proc., o 2018 metais, lyginant su praėjusių, 2017 metų, duomenimis, šis skaičius sumažėjo 0,47 proc.

101 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus valstybės tarnautojų skaičiaus pokyčiai 2016-2018 metais

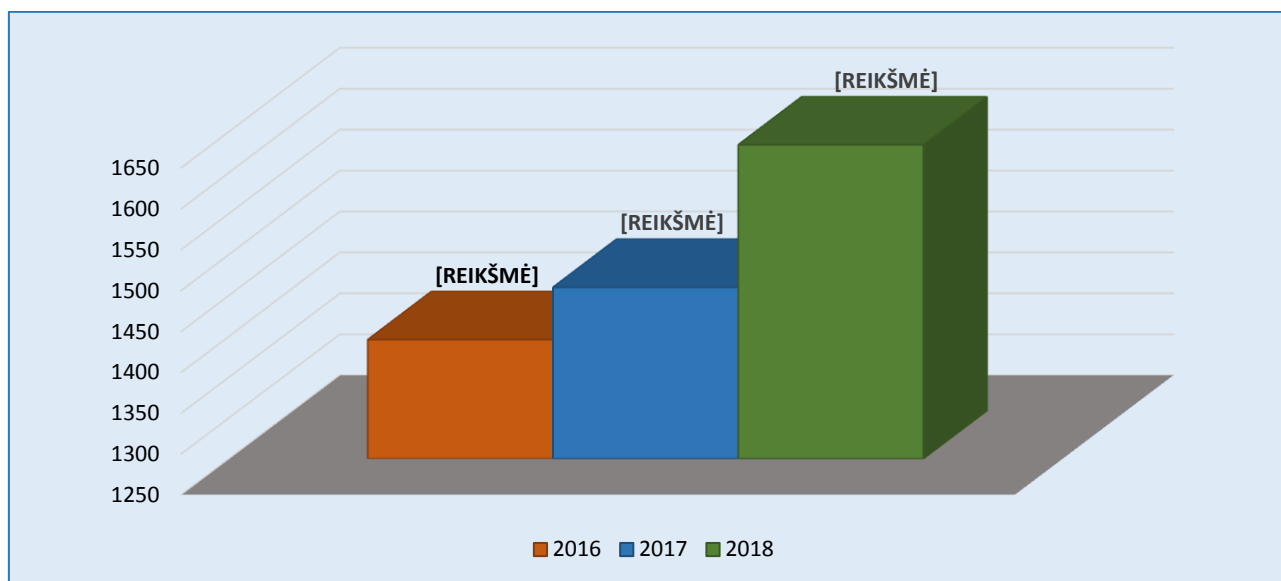

Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose vidutinio darbo užmokesčio mediana ataskaitiniu laikotarpiu išaugo 98 Eur (15 proc.), o darbo užmokesčio fondas – 238 mln. Eur (14 proc.).

102 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio medianos pokyčiai 2016-2018 metais

103 paveikslas. Savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondo pokyčiai (mln. Eur) 2016–2018 metais

9. Pastebėjimai ir pasiūlymai

Šioje ataskaitos dalyje pateikiami *pastebėjimai ir pasiūlymai* dėl:

- *valstybės* viešojo sektoriaus;
- *savivaldybių* viešojo sektoriaus.

Pastebėjimai dėl *valstybės* viešojo sektoriaus:

- 2018 metai ypatingai gausūs įgyvendintų valstybės viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvų bei jų sąlygoto institucijų ir darbuotojų skaičiaus mažėjimo;
- 2018 metais buvo išregistruotos 124 viešojo sektoriaus organizacijos. Tai laikytina ženkliau, lyginant su praėjusiais metais, kai buvo išregistruotos 33 viešojo sektoriaus organizacijos, pokyčiu;
- instituciniai pokyčiai palietė 243 valstybės viešojo sektoriaus organizacijas (t. y. apie 32 proc. viso valstybės viešojo sektoriaus): 124 viešojo sektoriaus organizacijos buvo išregistruotos, 15 valstybės viešojo sektoriaus organizacijų pradėtos ar tęsiamos likvidavimo ir bankroto procedūros, dar 91 valstybės viešojo sektoriaus organizacija buvo reorganizuojama, įsteigta 13 naujų valstybės viešojo sektoriaus organizacijų. Kadangi ne visi optimizavimo procesai ataskaitiniu laikotarpiu buvo baigti, pakankamai aktyvus valstybės viešojo sektoriaus įstaigų skaičiaus mažėjimas numatomas ir 2019 metais;
- 2018 metais valstybės viešajame sektoriuje darbuotojų skaičius, skaičiuojant su vidaus reikalų sistemos statutiniais valstybės tarnautojais ir profesinės karo tarnybos kariais, sumažėjo 8,9 proc. Be vidaus reikalų sistemos statutinių valstybės tarnautojų bei profesinės karo tarnybos karių, darbuotojų skaičius valstybės viešajame sektoriuje sumažėjo 10,7 proc.;
- valstybės tarnautojai sudaro 26 proc. visų valstybės viešajame sektoriuje dirbančių darbuotojų, o jų skaičius ataskaitiniais metais mažėjo 3,3 proc. (1 411 valstybės tarnautojų);
- valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondas 2018 metais siekė 1615 mln. Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis, valstybės viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondas padidėjo 2,5 proc.;
- valstybės viešojo sektoriaus organizacijų vidutinis darbo užmokestis siekė 871 Eur. Lyginant su praėjusių metų duomenimis, vidutinis darbo užmokestis padidėjo 8,9 proc. (71 Eur). Didžiąja dalimi vidutinio darbo užmokesčio augimas buvo sąlygotas valstybės viešajame sektoriuje vykusių pertvarkos, kai, sumažinus viešojo sektoriaus organizacijų ir darbuotojų skaičių, likusiems dirbti atlyginimai buvo keliami iš sutaupytų lėšų;
- vidutinio darbuotojų darbo užmokesčio mediana valstybės viešajame sektoriuje (871 Eur) buvo 43 Eur (4,7 proc.) mažesnė nei privataus sektoriaus vidutinis darbo užmokestis, kuris 2018 metais siekė 914 Eur. Nors valstybės viešajame sektoriuje vidutinis darbo užmokestis 2018 metais ir augo, tačiau tas augimas nebuvo toks spartus kaip privačiame sektoriuje – per 2018 metus, lyginant su 2017 metų duomenimis, atotrūkis tarp valstybės viešojo sektoriaus ir privataus sektoriaus vidutinio darbo užmokesčio padidėjo 0,4 proc.

Pasiūlymai dėl *valstybės* viešojo sektoriaus:

- tęsti viešojo sektoriaus optimizavimo iniciatyvas, kuriomis mažinamas valstybės viešojo sektoriaus organizacijų ir jose dirbančių darbuotojų skaičius;
- užtikrinti, kad priimami viešojo sektoriaus įstaigų sistemą įtakojantys sprendimai atitiktų Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gaires, patvirtintas Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495, ypatingą dėmesį skiriant viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo nuostatomis dėl:
 - teisinės ir organizacinės formos steigiant naują viešojo sektoriaus organizaciją pasirinkimo pagrindimo;
 - mažesnę nei 20 patvirtintų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį, pareigybių turinčių valstybės viešojo sektoriaus organizacijų reorganizavimo;
 - ministerijoms nebūdingų, su valstybės politikos formavimu nesusijusių funkcijų atsisakymo ir jų perdavimo tinkamiems subjektams;
 - biudžetinių įstaigų, kurioms pavesta atlikti viešojo administravimo funkcijas, administracijų struktūrų atitikties Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio reikalavimams bei Pavyzdinėms ministerijos, įstaigos prie ministerijos, kitos ministerijai pavaldžios biudžetinės įstaigos administracijos struktūroms užtikrinimo;
 - Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse numatyto vadovaujančiųjų pareigybių ir valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, santykio;
 - Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairėse numatyto specialiosios veiklos srities ir bendrosios veiklos srities valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, santykio;
- spręsti darbo apmokėjimo didinimo valstybės viešajame sektoriuje klausimą, atsižvelgiant į Ilgalaikio tvaraus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio finansavimo iki 2025 metų strategijos projekte, kuris Vyriausybės 2019 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 462 pateiktas svarstyti Seimui, numatytus viešojo sektoriaus darbuotojų darbo užmokesčio ir finansavimo didinimo principus bei pasiūlymus dėl viešojo sektoriaus darbuotojų darbo apmokėjimo gerinimo;
- tęsti viešųjų ir administracinių paslaugų peržiūrą, kurios metu siekiama identifikuoti perteklines, nebūdingas, galimas atsisakyti, perduoti ar optimizuoti paslaugas – kas galėtų įtakoti ataskaitoje stebimų rodiklių – darbuotojų, jiems išlaikyti skiriamų asignavimų ar net įstaigų skaičiaus pokyčius.

Pastebėjimai dėl *savivaldybių* viešojo sektoriaus:

- 2018 metais ženklų savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų skaičiaus pokyčių nestebima – viešojo sektoriaus organizacijų skaičius mažėjo 1,74 proc. ir tas kitimas buvo šiek tiek didesnis nei 2017 m., kuomet jis buvo 0,9 proc.; 2018 metais nuosekliai vyko savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų optimizavimas išregistruojant neveikiančias ir pertvarkant nepakankamai efektyviai veikiančias savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijas:
- 2018 metais išregistruotos 73 neveikiančios savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijos (2017 metais – 102). Daugiausia biudžetinių įstaigų išregistravo Vilniaus m. savivaldybė (26), Kauno m. savivaldybė (13), Kauno r. savivaldybė (4), Rokiškio r., Širvintų r., Utenos r. ir Vilniaus r., savivaldybės (po 3), Jonavos r. savivaldybė (2);
- 2018 metais pradėtos pertvarkymo procedūros 43 savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų; iš pertvarkomų 22 savivaldybių biudžetinių įstaigų daugiausia buvo reorganizuojama ikimokyklinio ir mokyklinio ugdymo įstaigos; tarp pertvarkomų savivaldybių viešųjų įstaigų yra tyrimus atliekančios, sporto ir kultūros sritys, švietimo,

verslo konsultavimo ir socialines paslaugas teikusios įstaigos. 4 viešosios įstaigos buvo pertvarkytos į biudžetines įstaigas.

- vertinant viešąsias įstaigas pagal veiklos pobūdį yra susiduriama su jų veiklos aprašymo netikslumais; nemažai savivaldybių įstaigų kaip veiklos pobūdį nurodo kelias skirtingas veiklos sritis, todėl negalima jų priskirti vienai ar kitai sričiai.
- savivaldybės turi diskreciją spręsti, kokios teisinės formos juridinius asmenis steigti, tai sąlygoja, kad analogiška ar panašia veikla užsiimančių savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų teisinė forma skirtingose savivaldybėse yra nevienoda.
- savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijose 2018 metais dirbo 0,47 proc. mažiau darbuotojų nei 2017 metais; didžiausia jų dalis (68 proc.) dirbo savivaldybių biudžetinėse įstaigose, kur jų sumažėjo 4,1 proc.; savivaldybių viešosiose įstaigose ir įmonėse darbuotojų skaičius taip pat nežymiai mažėjo (atitinkamai 3,7 proc. ir 2,4 proc.); tik savivaldybių AB ir UAB darbuotojų skaičius padidėjo 29 proc., kurio padidėjimą iš esmės lėmė aktualizuotas šių bendrovių skaičius, padidėjęs iki 47.
- 2018 metais savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų darbo užmokesčio fondas padidėjo 10,6 proc. Daugiausiai darbo užmokesčio fondas didėjo savivaldybių AB ir UAB (32 proc.), mažiausiai darbo užmokesčio fondas augo savivaldybių biudžetinėse įstaigose (6,6 proc.).
- 2018 metais mažėjo patvirtintų pareigybių skaičius savivaldybių administracijose; jose buvo 240 pareigybių (1,7 proc.) mažiau nei 2017 metais (gyventojų sumažėjo 1,6 proc.).
- 2018 metais, kaip ir 2017 metais, vienam sąlyginiam savivaldybės administracijos darbuotojui teko aptarnauti 218 gyventojų.
- savivaldybių administracijose nepakankamai planuojamas savivaldybės administracijos darbuotojų poreikis (neužimtų pareigybių yra 7,2 proc.) ir tokiu būdu neužtikrinamas racionalus savivaldybės lėšų panaudojimas. Ypač daug neužimtų pareigybių yra Kaišiadorių r. (32,7 proc.), Rietavo (18,3 proc.), Zarasų r. (18,2 proc.), Alytaus r. (15,9 proc.), Šakių r. (15,4 proc.) ir Neringos r. (15 proc.) savivaldybių administracijose.
- daugumoje savivaldybių administracijų yra patvirtina daug vadovaujančių pareigybių – vienai vadovaujančiai pareigybei tenka mažiau kaip 5 nevadovaujančios pareigybės; 2018 metais santykio tarp vadovaujančių ir nevadovaujančių pareigybių šalies vidurkis – 4,84. Šių pareigybių santykis itin mažas kurorto statusą turinčių savivaldybių grupėje (2,32).
- analizuojant savivaldybių administracijų struktūras paaiškėjo, kad tik kai kuriose savivaldybėse (Akmenės r., Birštono, Rokiškio r., Rietavo ir Kelmės r.) nėra laikomasi Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio reikalavimų administracijos sudėčiai ir apimčiai (t. y. – 4 savivaldybėmis mažiau nei 2017 metais).

Pasiūlymai dėl *savivaldybių* viešojo sektoriaus:

- atlikti savivaldybių viešojo sektoriaus organizacijų peržiūrą atsižvelgiant į Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gaires;
- peržiūrėti savivaldybių vykdomų funkcijų sistemą, tam kad būtų užtikrinamas efektyvus ir rezultatyvus savivaldybių funkcijų vykdymas;
- peržiūrėti esamą funkcijų finansavimo sistemą, ir imtis priemonių kad būtų sukurta tokia sistema kuri motyvuotų savivaldybes veikti efektyviau ir siekti geresnių rezultatų;
- atlikus aukščiau išdėstytuose pasiūlymuose numatytas peržiūras, tobulinti įstatyminių reguliavimą, sudarysiantį prielaidas savivaldybėms efektyviau imtis veiksmų optimizuojant viešojo sektoriaus organizacijas;

- rekomenduoti savivaldybėms į viešųjų paslaugų teikimą aktyviau įtraukti ir/ar perduoti jų teikimą privataus sektoriaus subjektams, nevyriausybiniams organizacijoms, socialinio verslo partneriams ar vietos bendruomenėms;
 - rekomenduoti savivaldybėms, formuojant ir tvirtinant savivaldybės administracijos struktūrą, be pagrindo nedidinti savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiaus, objektyviai įvertinti pareigybių poreikį, nuosekliai mažinant vadovaujančiųjų ir neužimtų savivaldybės administracijos pareigybių skaičių.
-